

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Feladós szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908. május 29. d. u. 4 órákor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" június 3. d. u. 4 órákor. Egyesületi tanács ülése.
" " 4. d. e. 10 órákor. Igazgatóválasztmány ülése.
" " 5. d. e. 10 órákor. Országos sörárpa- és komlókiállítás rendező-bizottsága ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugyanis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi június hó 4-én (csütörtökön) d. e. 10 órákor a „Köztelek” székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz. alatt) tartandó

IV. rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 41. számában.)

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” közgazdasági szakosztályának

1908. évi május hó 29-én (péntek) d. u. 4 órákor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

Az új kivándorlási törvényjavaslat.*) Előadó: Buday Barna.

Emödy József, s. k. szakoszt. alelnök.

*) A kivándorlási törvényjavaslat teljes szövege és az előadónak erre vonatkozó észrevételei a „Köztelek” f. é. május hó 13-iki számában találhatók.

Gazdasági tanulmányut Angliába.

Addig is, míg az angliai gazdasági utazáson résztvevő tagjaink az e célra készülő utikönyvből a szükséges összes tudnivaló felől tájékozódást szerezhetnek, szükséges már előre is mihez tartás végett a következőket közölni:

Az utirány, a Köztelek 31-ik számában megállapított terv szerint, ugy oda, mint visszafelé ugyanaz. azért, akik Londonból visszafelé más utirányt hajtanak követni, ezen szándékukat a pontos utirány megjelölésével legkésőbb f. hó végéig jelentésk be. Későbbi változtatás anyagi veszteség nélkül nem vehető figyelembe. Akinek a magyar határig bérlet- vagy szabadjegye van, azt is közölje.

Utí poggyászul legcélszerűbb egy nagyobb táskát (Angliában 56 font = 25.3 kg. szabadsúly van engedélyezve) és egy kisebb kézi táskát vinni az utazásra, amelyet ki-ki maga is vihet szükség esetén. A kisebb táskát a Londonból történő egy-két napos kirándulásoknál lesz célszerűen felhasználható. Sok *fehénemű* nem kell, azt Londonban lehet mosatni. A szükséges ruhadarabok: utazó ruha, utcai zsaket, szalonnakabát és egy frakköltöny, használatra erősebb cipő és lakkcipő. Czilinder nem kell, esetleg klakk vihető.

Elszállásolás Londonban a „Hotel Midland Railway”-ban lesz, ahová a levelezés is irányítható. A szálló a legmodernebb, az egész társaság itt nyer elhelyezést. Tekintve azt, hogy Londonba a főszezonban érkezünk, amikor zsufoltak a szállodák, továbbá a kisebb városokban esetleg másként nem lehetne egy szállodában elhelyezni a társaságot, a kirándulók közül kettőnek lesznek kénytelenek egy szobát igénybe venni, amint ez a múlt évi németországi tanulmányut alkalmával is történt.

Indulás f. évi június hó 13. szombat d. u. 3 óra. Az indulás napján, június 13-án d. e. 11 órára kéretnek az utazó tagtársak a „Köztelek” nagytermében (Köztelek-u. 8. II. em.) megjelenni utijegyeik átvétele végett.

Hálóközi jegy végett is külön lehet intézkedni, természetesen addig a számig, míg szabad ágy rendelkezésre áll (Bécs—Frankfurtig). Az utazás részvételi díjának utolsó részlete is e hó végéig az OMGE. pénztárához befizetendő.

Közgazdasági szakosztály ülése.

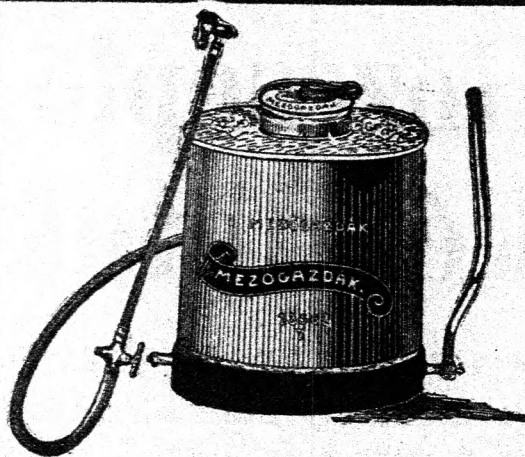
(1908. május 15.)

Jelen voltak: Zselénski Róbert gróf elnöke alatt Desseoffy Aurél gróf az OMGE. elnöke, Bacher Emil, Czigler Nándor, Csütöry Béla, Emödy József, Fenyvessy Adolf, Förster Lajos, Gorove László, Gally Kálmán dr., Hefty Frigyes dr., Hermandinger Herman, Havas Mór, Horváth Jenő, Kodolányi Antal, Manassy György báró, Mauthner Ödön, Meskó Pál, Menül Jeromos, Nagy György, Propper Samu, Reusz Henrik, Sierbán János szakosztályi tagok, a tisztviselőkar részéről Rubinek Gyula igazgató, Krollyp Hugó ipari szakosztályi titkár, Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár, Fabricius Endre gyakornok és Szilassy Zoltán szövetségi titkár mint előadó.

Zselénski Róbert gróf elnök üdvözlővén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja s felkéri előadót a napirendre tűzött tárgyak előterjesztésére.

Kereskedelemügyi miniszter leirata a vasuti tarifák reformja tárgyában hozza intézett emlékiratunkra.

Szilassy Zoltán előadó: Méltóztainak emlékezni, hogy még 1906. év végén és 1907. év elején szakosztályi üléseken ismételtén foglalkoztunk a vasuti tarifák reformjának kérdésével. Ezen ülések határozatának megfelelőleg a kereskedelemügyi miniszterhez egy terjedelmes emlékiratot intéztünk, azon határozati javaslat kívánságainak megvalósítása érdekében, melyeket a közgazdasági szakosztály tárgyalásai alapján a választmány is magáévá tett. E határozati javaslat tíz pontból állott, melyek két részre oszlottak, egy részük ugyanis általános érdekű kívánságokat fejezett ki, másik részük külön-

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—
" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 28 oldal.

leges tarifális intézkedéseket sürgetett. Általános jellegű kívánság volt különösen, hogy a kereskedelemügyi miniszter tegye tanulmány tárgyává a vasuti díjszabás egyszerűsítésének és könnyebben hozzáférhetővé tételének ügyét, továbbá, hogy a miniszter állítsa össze azon kedvezmények értékét, melyek akár visszatérítés, akár rovatolás által adtak, továbbá, hogy a miniszterium időközönként kiváló szakférfiakat küldjön a vidékre akik az érdekképviseleti szervezetekkel állandóan érintkezvén, utbaigazításokat adjanak s a felmerült panaszokat tudomásul véve, a vasuti igazgatóságoknak előterjesztést tegyenek.

A különleges kívánságok voltak, hogy az állatszállításnak a tenyészállatokra vonatkozó része az eddig engedélyezett szállítási díjtételeknél nagyobb kedvezményben részesíthessék, hogy az élő állatok szállítási feltételei egyszerűsítsenek, továbbá, hogy az abrakakarmányok külföldi exportja ne kedvezményeztessék.

Ezen kívánságokat tartalmazó emlékiratunkra a kereskedelemügyi miniszter ur egy terjedelmes leiratban válaszolt s kifejté, hogy a mai tarifarendszer amugy is eléggé egyszerű s az egyszerűsítés egyáltalában nem érhető el, sőt ellenkezőleg a jövőben még nagyobb komplikációk fognak beállni, ennek következtében a maga részéről elegendőnek tartja, hogy a magyar királyi kereskedelmi muzeumban létesített tarifaosztály mindenkor elegendő felvilágosítást képes adni a szállító feleknek, anélkül, hogy szükséges volna a jelenlegi tarifarendszert egyszerűsítése. Egyesületünk azon kívánságára nézve, hogy egyes hatalmas érdekcsoportoknak magánérdekeiket szolgáló díjkedvezmények ne engedélyeztessenek, továbbá, hogy az ipar és kereskedelem kedvezőbb díjszabási elbánásban ne részesíthessék, mint a mezőgazdaság, a kereskedelmi miniszter megjegyzi, hogy az államvasutak vonalain fennálló sok díjkedvezmény között egy sincs olyan, mely ne gazdasági, ipari és kereskedelmi avagy vasuti üzleti érdekből engedélyeztetett volna, s hogy az a föltevés, mintha a díjszabások kezelésében különbség tételnek a mezőgazdaság és az ipar és a kereskedelem között, a tényleges díjszabási helyzettel szemben meg nem állhat, „s inkább csak a díjszabási helyzet nem ismerésére s illetve téves értelmezésre vezethető vissza”.

Egyszóval a kereskedelmi miniszter ur e tekintetben sem hajlandó kérésünket teljesíteni, még kevésbé azt, hogy e kedvezmények a közlekedési tanács rendelkezésére bocsájtatván, így azok szükségességének a jövőben való megállapítása a tanács hatáskörébe utaltassék.

A miniszter a tenyészállatokra kért kedvezményeket sem hajlandó megadni s azon nézetben van, hogy a jelenleg fennálló s a magyar és osztrák vasutakra kiterjedő érvényű egyetemes megszabott díjszabás tökéletesen kielégítheti nemcsak azon kívánságát a gazdáknak, hanem egyáltalán, hogy ez a díjszabási rendelkezés oly áttekinthető, hogy bárki által felhasználható. A miniszter adatokat hoz fel, melyek-

kel azt akarja bizonyítani, hogy a szállítási díj az államvasutak áru díjszabása szerint körülbelül 56%-kal van kedvezményezve; itt szembeállítja a vasuti szakértők által annyiszor igénybevett azon módszert, hogy az állatok értékét szembeállítja a szállítási díjtétel nagyságával és azt mondja, hogy ezek a kedvezmények igazolatlanok. Azon nézetben van a miniszter, hogy a tenyészállatok díjszabását helyettesíteni fölösleges.

Arra nézve, hogy a díjszámításokra s tarifákra vonatkozó intézkedéseket hozzáférhetővé tegye s adja ki, azt válaszolja a miniszter, hogy az egyesületnek módjában van a díjszabásokat egybefoglalva a gazdaközönség rendelkezésére bocsájtani.

Az abrakakarmányokra vonatkozó díjkedvezményeket a jövőre kilátásba nem helyezi s messzebbmenő díjkedvezmény engedélyezése legfeljebb csak országos takarmányhiány esetén jöhet szóba, amikor az inséges vidékekre kedvezményes díjtételeket fog rendelkezésre bocsájtani. Egyébként azt mondja, hogy az államvasutak helyi áru díjszabása szerinti VIII. kivételes díjszabás keretében darabárúként földadásra kerülő korpára fennálló díjkedvezmény kifejezetten csak magyarországi állomásokra rendelt ilyenmü küldeményekre érvényesített. Ezzel a miniszter azt akarja bizonyítani, hogy a korpá külföldi szállítására nézve semmiféle külön kedvezményt nem adott s nem hajlandó az abrakakarmányok és korpá szállítására fennálló tarifális intézkedéseken semmiféle módosítást tenni.

A gépek és eszközök szállítására kért kedvezményt azzal az indokolással tagadja meg, hogy ezzel az osztrák gépipart kedvezményezné a magyar iparral szemben. A miniszter ez állításával szemben fölhozza az előadó, hogy egyesületünk nem a gépgyártás szempontjából, hanem a mezőgazdaság érdekében kérte a kedvezményeket.

Az élelmiszerek és romlandó árukra kért kedvezményeket tárgyalatlannak tartja a miniszter, mert a díjkedvezményi jegyzék 190. folyószáma alatt foglalt kedvezmény szerint az Oderbergbe gyorsárúként szállítandó élelmiszerekre: vaj, hal, zöldségfélék, konyhakerti növények, szőlő és gyümölcsre a teheráru díjtételek alkalmaztatnak.

A gypajuaukezióknál minél több köteléki díjszabás létesítésére vonatkozó kérelmünket hajlandó teljesíteni a miniszter, de a reexpedicionális kedvezményt nem, mert ez csak a vasut felügyelete alatt álló nyilvános tárházaknak adható meg.

Előadó azon nézetben van, hogy a miniszter leiratát a szakosztály ne vegye tudomásul, hanem újból írjon fel s kérje az előző feliratban foglalt kívánságok teljesítését s ezek pótlásul fejtsse ki az egyesületet az új kívánalmakat is. Az alábbi határozati javaslatot terjeszti elő:

Határozati javaslat.

Feliratilag kéressék fel a kereskedelemügyi miniszter ur, hogy a vasuti tarifapolitika cél-

szerűbb irányítása érdekében a következő rendelkezéseket léptesse életbe:

1. Ugy a pénzügy-, mint a földmivelésügyi minisztereknek közvetlen befolyás legyen biztosítva törvényhozásiilag államvasutaink tarifapolitikája és az összes közlekedési vállalatok díjszabási ügyeire.

2. A kereskedelemügyi miniszter tegye tanulmány tárgyává a vasuti díjszabások egyszerűsítését és átnézhetőbbé tételét; a szállítóközönség és a szakemberek hozzászólása — esetleg pályadíjak kitűzése által — bekerendők.

3. A kereskedelemügyi miniszter állítsa össze számszerűleg azon kedvezmények értékét, melyek visszatérítés útján adtak; ezen adatok a hivatalos órák tartama alatt bárki által megtekinthetők legyenek.

4. A miniszterium küldjön ki időközönként a nagyobb forgalmi gőcpontokra új hivatalok kitalálása nélkül kiváló szakegyéniségeket, akik a kellőképpen előre értesített szállítóközönséggel érintkezve, utbaigazítással szolgáljanak, másrészt a felmerült panaszokat és kívánságokat tudomásul véve, az illetékes igazgatóságoknak előterjesztéseket tegyenek.

5. A korpá díjtételei a középtávolságokra szállítassanak le a belforgalomban s ennek kivitele kedvezményben ne részesüljön.

6. Az élő állatok szállítási feltételei egyszerűsítsenek; a különféle vasuti bel- és osztrák kötelékben foglalt állatdíjszabások egy füzetben foglaltassanak össze, amelyben az élőállatvonatok csatlakozásai is kitüntetendők legyenek.

7. A budapesti gypajuaukeziók mérlegelése vasuti felügyelet alá helyezzessék és a vállalat reexpedicionális kedvezményt nyerjen.

8. A felsorolt intézkedések életbeléptetésének támogatására és szorgalmazására a földmivelésügyi miniszter ur feliratilag felkérjessék.

A szakosztály a javaslatot pontonként veszi tárgyalás alá. Az 1. pontnál:

Sierbán János javasolja, hogy utolsó mondata kihagyassék.

Rubinek Gyula e pontot kiegészítene azzal, hogy a közlekedési tanácsot, melynek megszervezése óta 3/4 év telt el, hívja össze a miniszter.

Dessewffy Aurél gróf elfogadja az első pontot, a felterjesztésben azonban példákat kellene felhozni arra nézve, hogy a tarifák úgy vannak megállapítva, hogy mindig a nagy távolságok részesülnek előnyben és így a nyeresztermények kivitele prémiumokkal mozdítatik elő.

Bacher Emil javasolja, hogy a fölterjesztésben utalás történjék az osztrák közlekedési tanács intenzív működésére, mely a magyar érdek ellen irányul.

Az első pontot a szakosztály a javasolt módosításokkal fogadta el. A 2. pontot változatlanul felagadták.

A 3. pontnál:

Előadó fölhozza, hogy évenként egy kötetben közli az egyes iparvállalatoknak vagy szállítási vállalatoknak adott kedvezményeket, de nem

Külön ájegyzekek mindennemű gazdasági gépekről

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNTI TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy élet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

közli ezeknek teleire nézve lata tárgyává vállalatok szempontjában

A szakosztály által felagadták

Az 5. pontnál

Sierbán János

kivül egyéb

pogácsára is említette már

szállítására a zéptávolságokra

nyeztessék, semmi áron

Bacher Emil

rifák mérsékléséért

kiemeli, hogy képezvén a

termésünk általánosítására

osztrák szűkebb-párból és roszabb-nagyobb

nemcsak a korpatermelésében

nyiben ezen a fázis megdrágulhatna, természetesen

kel, hogy a korpá alapítvány, rávatra.

Különböző országokba, külföldön

országra, külföldön

viszinton via indult, mely

Szólok szerint a korpá árát, mely

az egyetlen rész, az egyetlen

zása. Minden ország területén

felőrlésre. Ezban áll nemcsak

a vámkülföldön, azon szűkebb

hogy a közönség sokkal olcsóbb

iparnak, mint ismeri, hogy

malomgyésül díjszabási ig

másrészt azon gazdasági sz

vándorlás egy t. i. a magyar

Hazánk egyik exportmalma

mozdító intézmény, ha azt

a vámkülföldön Romániában

mely, ha azt a levő liszt kivite

Zselénski Rózsavételeire,

leg kíváncsi, tudta, hogy a

a buzaárak em malmok külföld

kenni fog. De a malmok ezen

lesznek leginkább számíthatnak, a vámk hatására

nem hatnak, a malmok versenyeznek. Mikor nagy exportra

A kontingens

CZEM

sajtói s a

Valódi c

közli ezeknek pénzügyi hatását a Máv. bevételre nézve, pedig ennek a közvélemény bírálata tárgyává tétele szükséges volna, már a vállalatok közötti versenyképesség fokozása szempontjából is.

A szakosztály a javaslat 3-ik pontját változtatlanul elfogadja, ugyiszintén a 4. pontot is.

Az 5. pontnál:

Sierbán János azt javasolja, hogy a korpán kívül egyéb abrakterményekre is, pl. lenmagpogácsára is kéressék kedvezmény. Egy ízben említette már, hogy nem elegendő, hogy a korpa szállítása a belföldi forgalomban kisebb és közléptávolságokra nagyobb mértékben kedvezményeztessék, de a korpaexportot nem szabad semmi áron kedvezményezni.

Bacher Emil nem ellenzi a belföldi korpatarifák mérséklését, de a külföldi forgalomra nézve kiemeli, hogy a korpa és a hulladék 20—25%-át képezvén a felőrlésre kerülő gabonának, korpatermésünk állandóan meghaladja a magyar és osztrák szükségletet, különösen durva buzakorpából és rozskorpából minden évben van kisebb-nagyobb kivitelünk Németországba, ahol nemcsak a németországi, de az egész világ korpatermelésével kell versenyeznünk. Amennyiben ezen árszabályozó korpakivitelnek tarifális megdrágítása a korpa árára csökkentőleg hatna, természetesen, hogy ez a buza árában is kell, hogy kifejezést nyerjen. Ez közgazdasági alaptörvény, mely nem szorul bővebb magyarázatra.

Különben tény, hogy korpakivitelünk Németországba, különösen Budapestről, nagyjából vizuon via Bécs-Korneuburg, illetve Passau indul, mely relációban nincs kedvezmény. Szólv szerint, ha valóban olcsóbban akarjuk a korpa árát, még pedig nem a buzaár rovására, az egyetlen racionális módszer: az *örlés fokozása*. Mindent el kellene követnünk, hogy az ország területén minél több gabona kerüljön felőrlésre. Ez a kérdés tehát szoros kapcsolatban áll nemcsak a vasuti tarifapolitikával, de a vámkülföldi liszt kivitel kérdésével is. Hiszen azon szegényes állapotban állunk szemben, hogy a közös déli vasut saját hazai gabonánkat sokkal olcsóbban szállítja az osztrák malomiparnak, mint a magyar lisztet. Köszönettel elismeri, hogy az OMGE. vezetősége a fővárosi malomegyesületet erélyesen támogatja ezen díjcsökkentési igazságtalanság elleni harcában, másrészt azonban kötelességének tartja a közgazdasági szakosztály figyelmét felhívni a kivándorlás egyik újabb, szomorú nemére, hogy t. i. a magyar malomipar is kezd *kivándorolni*. Hazánk egyik legrégebbi és legjelentékenyebb exportmalma — látván, hogy a kivitt előmozdító intézmény hiányában magyar lisztet a vámkülföldön versenyezni lehetetlenné vált — Romániában épít nagyszabású exportmalmot, mely, ha azt meg nem előzzük, szűnőfélben lévő liszt kivitelünkre halálos csapást jelent.

Zselénski Róbert gróf elnök: Bachernek azon észrevételére, hogy a magyar malomipar tényleg kivándorol, kíván észrevételt tenni. Mindenki tudta, hogy a 6 koronán felüli buzavám mellett a buzaárak emelkedni fognak s ennek folytán a malmok külföldön való versenyképessége csökkenni fog. De tisztában vagyunk azzal is, hogy a malmok ezentúl az osztrák-magyar piacokra lesznek leginkább utalva s kivitelre csak akkor számíthatnak, ha oly nagy termés lesz, mely a vámok hatását érvényteleníti. Ha a vámok nem hatnak, leszállanak az árak s akkor a malmok versenyképesekké válnak s exportálni fognak. Mikor pedig a vámok érvényesülnek, nagy exportra ne számítsanak malmaink, mert

egész termelésüket el fogja ez esetekben fogyasztani az osztrák-magyar vámterület lakossága.

Az örlési kedvezménynek visszaállítása azonban nem lendítene annyit a malmok ügyén, mint a milyen óriási kárt okozna a magyar gazdaközönségnek. Az OMGE. pedig nem üz osztályérdeket, ezt igazolja Bacher felszólalása.

Természetesen, hogy a malmok most rossz helyzetben vannak, mert nálunk drágább a buza mint Ausztriában; ezt a helyzetet a rossz termés idézte elő, mielőtt normális termés lesz, a magyar malmok is fognak kapni olcsóbb búzát és kivitelképesek lesznek.

Bacher Emil és *Zselénski Róbert* gróf ismételt felszólalása után a szakosztály a pontot Zselénski gróf módosításával fogadta el. Egyhangúlag elfogadták a javaslat 6. pontját is. A 7. és 8-ik pontokat *Hefty Frigyes* dr. és *Csitáry Béla* felszólalása után a szakosztály elfogadta.

A collis agricolaes.

Szilassy Zoltán előadó: Az agricol-tarifák kérdése egyesületünkben 1898 óta állandó tárgyalás anyagát képezi s a szövetség 1898-ban erre nézve egy tervezetet dolgozott ki s fölterjesztette a kereskedelmi minisztériumnak, mely a rendszernek az államvasutakon való behozatalát sem szükségesnek, sem kivihetőnek nem tartotta. Az agricol-tarifák célja éppen az élelmiszereket közvetlen a fogyasztókhoz juttatni. Ha tekintetbe vesszük, hogy ez az eljárás a mai élelmiszerdrágaságon nagy mértékben volna képes segíteni s a felesleges közvetítők kizárása mellett a termelőnek az olcsóbb szállítást lehetővé fogja tenni, a kérdéssel való foglalkozás annál inkább indokolt, mert újabban több külföldi államban behozták az agricol-tarifarendszert. E kérdés megoldásával kapcsolatos a budapesti vásárcsarnokok és a budapesti piacznak nagyban élelmiszerekkel való ellátásának kérdése is, melyeket javaslatában az előadó összekapcsolt. Minthogy a MÁV-nak százezerre menő személyzete van, amely folytonosan érintkezik a közönséggel, éppen e személyzet volna felhasználható arra, hogy a collis-rendszernek az életbe való átültetése előmozdítassék. A vásárcsarnokok kérdését azért kell bevonni ezen kérdésbe, mert a csarnokoknál a vasuti kezelés oly körülményes és költséges, hogy a csarnokokat bizonyos áruktól mentesíteni kell. Az alábbi határozati javaslatot terjeszti a szakosztály elé:

Határozati javaslat.

Feliratilag kéressék fel a kereskedelemügyi miniszter ur, hogy:

1. a hatáskörébe tartozó közegei útján a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem képviselői szervezeteinek támogatásával gyűjtött adatok alapján állapítsa meg, hogy az ország különböző vidékein előállított élelmiszerek helybeli és a nagyobb fogyasztási piacokhoz fizetett árai között mily nagy a különbség;

2. a budapesti központi vásárcsarnok mentesítése végett a budapesti nagyobb pályaudvarokon, épp úgy, mint a központi vásárcsarnokban is, éjjeli szolgálat rendszeresítették. Ömlesztett állapotban szállított kocsi-rakományok a központi vásárcsarnokban egyáltalán ne kerüljenek kiadásra, hanem csak a budapest-dunaparti és budapest-ferenczvárosi állomásokon. Az ezen pályaudvarokra irányított élelmiszerszállományok részére a központi vásárcsarnok részére engedélyezett díjkezdmények érvényesíttessenek;

3. a „collis agricolaes” intézményt a m. kir. államvasutak összes vonalain minél előbb léptesse életbe.

Ziegler Nándor kifejti, hogy a fővárost a csarnoki intézmény létesítésénél az vezette, hogy cenzális nagy piacot szervezzen. Igaz, hogy azóta meglehetősen torlódás támadt, mert a legfőbb baj, hogy kiesiny a csarnokok helyisége.

Többek hozzászólása után a szakosztály az előadói javaslatot lényegtelen módosítással elfogadta.

Kedvezményes tarifák vetőmagvak szállítására.

Előadó: Egyesületünk fölirt a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a vetőmagra, bármily mennyiségben szállíttassanak is azok, adja meg azon kedvezményeket, melyeket az osztrák államvasutak adnak s amely 50%-os mérséklésnek felel meg. A miniszter leiratában kérésünk teljesítése ellen azzal érvel, hogy a tarifák már ma is oly olcsók, hogy azok még lejjebb szállítása fiskális szempontból nem indokolt. A vetőmagvak részére kért kedvezmény pénzügyi értéke, illetve az árucikknek piaci árához számítva jelentéktelen, ennélfogva a kereskedelmi minisztert újabb felterjesztésben kell meggyőznünk arról, hogy a kedvezmény megadása a vasut fiskális szempontjait nem érinti, de a kisgazdaközönséget, amely ugys nehezen vehető rá a jobb vetőmagvak vásárlására, a kedvezmény megadása révén a termés javítására lehetne megnyerni. Tekintetbe veendő az is, hogy az utóbbi időben a fogyasztó és egyéb szövetkezetek keletkezése folytán a kisgazdák együttesen a szövetkezetek útján vásárolják a magvakat, a szállítás olcsóbbá tételével tehát a magyar termelés minősége emelhető volna. Javaslatba hozza tehát, hogy feliratilag kérésék fel a miniszter, hogy a vetőmagvak szállítására bármely mennyiségben feladott, de legálább darabárúként szállítottaknak a magyar államvasutak összes vonalain 50%-os viteldíj-kedvezményt engedélyezzen, melynek igénybevétele az osztrák államvasutakon érvényes feltételekhez legyen kötve.

A szakosztály az előadói javaslatát elfogadta. Ezzel az ülés véget ért.

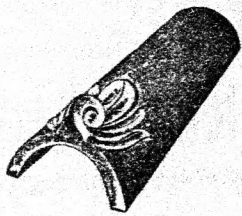
A Czukorrépatermesztő Gazdák Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.

(1908 május 16.)

Jelen voltak: *Dessewffy Emil* gróf elnök, *Andrássy Sándor* gr., *Apponyi Gyula* gr., *Beer Henrik*, *Engel Hermann*, *Mándy Samu*, *Tallán Béla*, *Vantsó Gyula* dr. és *Fabricsius Endre* mint előadó. Az OMGE. részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Jeszenszky Pál*, *Krolopp Hugó* titkárok, *Mutschenbacher Emil* dr. segédtitkár és *Kovácsy János* gyakornok.

Dessewffy Emil gróf elnök üdvözlővén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja. Mindenekelőtt bejelenti, hogy *Szilassy Zoltán* előadó súlyosabb természetű betegsége miatt nem jelenhetett meg az ülésen és helyette felkéri *Fabricsius Endrét* az előadói teendők elintézésére, bejelenti továbbá, hogy a vidéki körzetek elnökeiktől a mult választmányi ülés óta kapott a szövetség egy pár hivatalos átiratot, amelyből kitűnik, hogy a vidéki körzetek szervezőinek, dacára az érdekeltség kis lelkesedésének és a tömörülés iránti ellenszenvének, sikerült meglehetősen eredményt elérni, legalább annyiban, hogy a gazdaközönség megérti ennek a

A kontinens legmodrabb és legmunkaképesebb
CZEMENTCSEREPGEPEI,
sajtói s aczélformái, mindentéle cze mentáru készítésére.
Valódi cze mentfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK
műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.
Üzemből lévő telepek meglekínthetők az ország minden részében

mozgalomnak a célját és a benne rejlő erőt. Szükségesnek tartja ezt bejelenteni azért, hogy a vidéki körzetek elnökei megértsék, hogy a központ tudatában van a fáradozásaiknak. Bejelenti még, hogy a Cukorgyárosok Országos Szövetsége privátim megkereste szólót, nem volna-e lehetséges, hogy a két egyesület érintkezésbe lépne, mivel azonban a közeledést ezen kísérletet csak privátim és nem hivatalosan tette, szóló közölte a Cukorgyárosok Országos Szövetségének szószólójával, hogy ugyanezt a kezdeményezését hivatalos átiratban közölje a Cukorrépatermesztők Orsz. Szövetségével, mivel így privátim a közeledés ki van zárva. Eddig hivatalos átirat még nem érkezett a Cukorgyárosok Országos Szövetségétől, abban az esetben azonban, hogyha ez az érintkezés hivatalosan is megindulna, kéri a végrehajtó-bizottságot, hogy adjon szólónak felhatalmazást arra, hogy egy szűkebbkörű bizottságot hívasson össze ebben az ügyben.

A bizottság elnök előterjesztéséhez hozzájárul.

Desseffy Emil gróf elnök bejelenti, hogy Mezey Gyula és Engel Henrik bizottsági tagok a mai ülésről kimentették magukat.

Fabricius Andre előadó előterjeszti, hogy a legutóbbi ülés határozata folytán a Cukorrépatermesztő Gazdák Orsz. Szövetségének elnöksége megkereste az OMGE. elnökségét, arra kérve őt, hogy úgy erkölcsileg, mint anyagiilag támogatni legyen szives a szövetséget, mindaddig, míg annyira megerősödött, hogy saját erejéből is képes lesz a szövetség legalább dologi kiadásait fedezni. Az OMGE. elnöksége meleg hangú átiratban válaszolt ezen megkeresésre, amelyben örömmel veszi tudomásul a szövetség megalakulását és készséggel hajlandó úgy erkölcsileg, mint anyagiilag támogatni a szövetséget. Javasolja, hogy a bizottság az OMGE. ezen átiratát köszönettel vegye tudomásul. A bizottság előadó javaslata értelmében határoz.

Fabricius Andre előadó bejelenti, hogy a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület átiratban arról értesítette a szövetséget, hogy a Hevesvármegyei Cukorrépatermesztő Gazdák Szövetségét sikerült megalakítani és a szövetség az orsz. szövetség tagjai sorába belépni óhajtana. Javasolja, hogy a végrehajtó-bizottság örömmel vegye tudomásul a Hevesvármegyei Cukorrépatermesztők Szövetségének megalakulását és a szövetség kérelméhez képest az orsz. szövetség tagjai sorába vegye fel a Hevesvármegyei Cukorrépatermesztők Szövetségét.

A választmány előadó javaslata értelmében határoz.

Desseffy Emil gróf elnök úgy van értesülve, hogy a Hevesvármegyei Szövetség tényleg megalakult, de azt még nem mondotta ki, hogy nem fog-e csatlakozni akár a jász-nagykunszolnokvármegyei, akár a pestvármegyei szövetséghez. Kéri erre vonatkozólag a hevesvármegyei körzet jelen levő képviselőjének felvilágosítását. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyére vonatkozólag bejelenti, hogy ott tavasz óta több ülés tartatott, de igen nagy nehézség ott az, hogy igen sok nagybirtokos úgy rokon, mint egyéb összeköttetésben van a hatvani

gyárral. Ennek folytán az ülés csak azt mondhatta ki, hogy ők a mozgalmat megindítják saját gazdasági egyesületük körében. Most azonban arról értesült szóló egy ottani birtokostársától, hogy a J.-N.-Kun-Szolnokmegyei Gazd. Egyesület választmánya ki is mondotta a vidéki szövetség megalakításának a szükségét és utasította a gazdasági egyesületet, hogy lépjen érintkezésbe velünk. Mi azonban ezideig még semmiféle értesítést nem kaptunk az ottani gazdasági egyesülettől. A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület szintén melegen felkarolta ezt az eszmét és most összeállítja a távolabbi cukorrépatermesztők névsorát s őszszel megindítja az akciót. A résztvevők számától fog függni, hogy önállóan fog-e megalakulni a szövetség vagy csatlakoznak Heveshez.

Engel Herman, a hevesmegyei körzet képviselője kijelenti, hogy a Hevesvármegyei Gazd. Egyesület kebelében megalakult a szövetség, de egyuttal kimondotta, hogy véglegesen csak akkor fog megalakulni, ha kellő bejelentések fognak történni. A bejelentések azonban nagyon lassan gyülekeznek. Szóló összeállított egy statisztikát és abból kitűnt, hogy a körzet igen aránytalanul oszlanak meg. Pl. éppen Heves megyében van a gyár és a legkevesebb répat éppen Hevesben termesztik. Helyesnek tartaná ezért szóló, ha a hatvani cukorgyárnak egész körzetét, ezt a 34,000 kat. hold érdekeltiséget egy körzetbe vonnánk.

Desseffy Emil gróf elnök elvileg igazat ad Engelnek s kijelenti, hogy a hevesmegyei körzetet úgy kell majd megalakítani, hogy ez több megyére terjedjen ki, azonban a távolabbi eső vagy esetleg már más körzethez csatlakozott vagy más gyárnak szállító megyékben külön körzetet kell csinálni. Ilyen értelemben majd tekintetbe fogjuk venni Engel felszólalását.

Tallian Béla azt hiszi, hogy ilyen nagy körzetekre nézve, mint amilyen például a hatvani, nem volna feltétlenül szükséges, hogy a régi álláspont fenntartassék. A hatvani körzetre nézve helyes volna egy kombinatív összeállítást csinálni, csinálunk egy központot, ahol a fontosabb ügyeket megbeszéljük, de azonkívül minden vármegyében egy kisebb központot létesítünk.

Desseffy Emil gróf elnök felkéri előadót a tárgysorozat 3. pontjának referálására.

Fabricius Andre előadó bejelenti a választmánynak, hogy a szövetség akciót indított, amelynek célja az volt, hogy az ország összes cukorrépatermesztő gazdáinak névsorát összeállítsa s ebben a tárgyban átirat a központi szövetség az összes vármegyei gazdasági egyesületekhez. Ez az akció azonban nem járt a remélt sikerrel, mert igen sok helyről nem kaptuk meg a kívánt választ. Nagyjában azonban megvan a névsor s ez azért fontos, mert vannak vármegyék, amelyek egy vidéki szövetséghez sem tartoznak, dacára, hogy vannak cukorrépatermesztők s így felszólíthatjuk őket a szövetséghez való csatlakozásra.

Desseffy Emil gróf elnök erre vonatkozólag javasolja, hogy azon vármegyei gazdasági egyesületeknek, ahol a körzet nem tudott megalakulni vagy alakulófélben van, ez a névsor a szövetség átirata kíséretében küldessék meg,

hogy a gazdasági egyesület tájékozva legyen a termelők iránt s az előadó bizassék meg, hogy ezekkel az egyesületekkel a mozgalom érdekében érintkezésbe lépjen.

A választmány elfogadta az elnök javaslatát. Fabricius Andre előadó bejelenti, hogy Szilassy Zoltán titkár privátim megkereste a cseh cukorrépatermesztők szövetségét s felvilágosítást kért arra nézve, hogy ők milyen eredményeket tudtak a cukorgyárakkal szemben elérni, hány tagja van a szövetségnek stb., ezideig azonban még erre az átiratra nem érkezett válasz.

Tallian Béla kéri, hogy ha ez a válasz megérkezik, s a vidéki körzeteket érdeklő adatok lesznek benne, úgy másolatban küldessék az meg az egyes vidéki körzeteknek.

A választmány az előadói bejelentést tudomásul vette s Tallian javaslatát elfogadta.

Ezután a tárgysorozat 4. pontja értelmében Desseffy Emil gróf elnök felkérte a vidéki szövetségek jelenlévő elnökeit, hogy a megyei és körzeti szövetségek eddigi működéséről beszámolni sziveskedjenek.

Tallian Béla, a mezőhegyesi körzet képviselője, mindenekelőtt bemutatja a mezőhegyesi körzet tagjainak névjegyzékét és a holdak számát. Beszámol szóló arról az eljárásról, amelyet a szövetség a mezőhegyesi cukorgyárral folytatott és amely eredményre is vezetett. Kijelenti azonban és kéri a bizottságot, hogy vegye tudomásul, miszerint tekintsen el egyes apróbb változatoktól, amelyekben a mezőhegyesvidéki körzet eltért a vidéki körzeteknek előírt feltételektől. A mezőhegyesvidéki körzet megtalálta azt a megoldást, amely megfelel a szövetség követelményeinek. Ezután részletesen felsorolja a Mezőhegyes vidéki körzetnek a mezőhegyesi cukorgyárral kötendő szerződés egyes pontjait.

Mándy Sámuel, a baranyamegyei körzet képviselője, részletesen beszámol ezután a baranyamegyei cukorrépatermesztő gazdák szövetségének működéséről. Bemutatja az alakuló gyűlés jegyzőkönyvét, bejelenti, hogy a kaposvári gyárral sikerült szerződéses megállapodásra jutni. Ennek kapcsán javasolja, hogy azokat a feltételeket, melyeket Tallian Béla megállapított, fogadja el a szövetség a mezőhegyesi körzetre nézve. Részletesen felsorolja ezután azokat a megállapodásokat, amelyek a kaposvári cukorgyár és a baranyamegyei körzet között létrejöttek.

Desseffy Emil gróf és Tallian Béla hozzájárulása után a bizottság elhatározta, hogy felhívja a mezőhegyesi körzetet, hogy a mezőhegyesi cukorgyárral szemben lehetőleg a központ által megállapított álláspontot keresztülvinni kísértse meg.

Apponyi Gyula gróf a nyitrai körzet képviselője, előadja, hogy a Nyitra vármegyében megalakult a szövetség, bár nagy akadályokkal kell a szövetségnek megküzdnie. Az ottani termelők nehéz helyzetben vannak, amennyiben hét gyárral van dolguk. Ezután röviden elmondja a nyitrai körzet mozgalom lefolyását, mely szerint mult év október havában Mezey Gyula gazdasági egyesületi alelnök kezdeményezésére indult meg a mozgalom, megalakulva csatlakozásra hívta fel a pozsonymegyei cukorrépatermesztőket.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országazerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsősorú hazai anyagból gyártunk esztendőnk 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezési különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmasra. — Ezúti újdonságainkról sziveskedjék legyen árjegyzékét kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Egyedon aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-restagyár.

mesztőket
ki e tekintet
hogy bár
tornyosul
gyobb ere
Desseu
Nyitra me
a nyitrai
hogy a k
amit edd
nyoknak
Pozsony
szövetség

Appony
tézzen a
vármegye
a Nyitrai
Szövetség
továbbá,
fontosabb
vet küldj
sokszoros
elnöksége

A vála
gulag el
Desseffy
hogy ha
bizalmasa
illető vid
tudatni, a
szövetség

Desseu
mai ülése
tok a vid
s fel fog
körzetek
jelentek
bennünke
mai ülése
legalább
tükben ta
ben közp
levő képv
az ülést

Földm

Jelen v
Berger K
Mátyás,
Miklós, G
Jancsó D
Kedolány
Sándor, D
Andor, M
Ödön, R
Sierbán J
Sztójánov
tisztviselő
titkár, K
Emil dr.
továbbá
Pál ügyve
magukat
és Kerpel
Cserháb
megjelent
naprend

JO
a legi

mesztőket is, akik azonban eddig nem fejtették ki e tekintetben állásfoglalásukat: hangsúlyozza, hogy bár ismeri a nyitrai megyei szövetség előtt tornyosuló akadályokat, a mozgalmat a legnagyobb eréllyel folytatni fogják.

Desseffy Emil gróf elnök is azt hiszi, hogy Nyitra megyében tényleg nehéz a helyzet. Kéri a nyitrai vármegyei szövetség jelenlevő elnökét, hogy a kezdet nehézségei ne hangolják le őt, amit eddig megcselekedtek, az a helyi viszonyoknak teljesen megfelel és igyekezni kellene Pozsony és Trencsén vármegyéket is bevonni a szövetségbe.

Apponyi Gyula gr. indítványozza, hogy intézzen a központi szövetség átiratot a Pozsony-vármegyei Gazdasági Egyesülethez, felszólítva őt a Nyitrai vármegyei Csukorrépatermesztő Gazdák Szövetségéhez való csatlakozásra. Indítványozza továbbá, hogy a vidéki szövetségek minden fontosabb gyűlésről és értekezletről jegyzőkönyvet küldjenek a központnak, ez pedig azokat sokszorosítsa és minden egyes vidéki szövetség elnökségének küldje meg.

A választmány mindkét indítványt egyhangulag elfogadja, az utóbira névze azonban *Desseffy* Emil gróf indítványára megjegyzi, hogy ha valamely beküldött jegyzőkönyv oly bizalmasabb adatokat tartalmaz, amelyeket az illető vidéki szövetség csak a központtal akar tudatni, akkor azt természetesen a többi vidéki szövetségnek nem küldi meg.

Desseffy Emil gróf elnök bejelenti, hogy a mai ülésen tett javaslatok és hozott határozatok a vidéki szövetségeknek meg fognak küldetni s fel fognak kéretni azok az urak, akik a vidéki körzetek élén állanak s sem a mai ülésen nem jelentek meg, sem írásban nem tudósítottak bennünket, hogy egyrészt vegyék tudomásul a mai ülésen történeteket, másrészt értesítsenek legalább írásbelileg, hogy mi történt a körzetükben tavasz óta. Midőn még a központ nevében köszönetet mond a vidéki körzetek jelenlevő képviselőinek az adott felvilágosításokért, az ülést bezárja.

Földmvelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1908. május 12.)

Jelen voltak: *Cserháti* Sándor elnöke alatt *Berger* Károly Lajos, *Daróczi* Vilmos, *Déghy* Matyas, *Elek* Ernő, *Emödy* József, *Grasselli* Miklós, *Günther* Ferencz, *Hermandinger* Hermann, *Jancsó* Dezső, *Károly* Rezső, *Kenéz* Zoltán, *Kedolányi* Antal, *Kvassay* Jenő, *Lestyánszky* Sándor, *Lóherer* Andor, *Lukovics* Aladár, *Marton* Andor, *Mendl* Jeromos, *Nyegre* László, *Paur* Ödön, *Rónay* Ernő, *Sághy* Gyula, *Serfőző* Géza, *Sierbán* János, *Sigmond* Elek dr., *Szily* Tamás, *Sztojanovics* György báró, *Zsoldos* Ferencz; a tisztviselők részéről *Buday* Barna szerkesztőtítkár, *Krolopp* Hugó titkár, *Mutschenbacher* Emil dr. segédtitkár, *Kovácsy* János gyakornok, továbbá *Rubinek* Gyula igazgató és *Jeszzenszky* Pál ügyvezető-títkár mint előadók; kimentettek magukat *Desseffy* Emil gróf, *Ehrlich* Henrik és *Kerpely* Kálmán.

Cserháti Sándor elnök üdvözlö a szép számmal megjelent tagokat és az ülést megnyitja. A napirend első tárgyát az alföldi mezőgazdál-

kodási viszonyok reformjának kérdése képezi. Tudvalevő, hogy ebben a kérdésben már több értekezlet tartott s a legutóbbi értekezlet felkérte *Rubinek* Gyulát, az OMGE. igazgatóját, hogy a tanácskozások alapján egy határozati javaslatot dolgozzon ki. *Rubinek* Gyula ezt a határozati javaslatot elkészítette és be fogja azt a szakosztálynak mutatni.

Az alföldi mezőgazdálkodás reformja.

Rubinek Gyula kijelenti, hogy az ő feladata nagyon szűk térre szorítokzik, mert hiszen ő csakis mint szövegező szerepel ennél a javaslatnál, amelynek a megteremtője az elnök *Cserháti* Sándor és a szakosztály felszólaló tagjai voltak. Azt hiszi, hogy a mai napnak feladatát csak a képezheti, hogy az OMGE., illetve *Cserháti* Sándor által annak idején megindított s az alföldi mezőgazdálkodási viszonyok reformját célzó akcióra a koronát rátegye és egy olyan javaslattal járuljon az igazgató-választmány elé, amelynek alapján ez a mozgalom szankeziót nyerjen. Azután egy memorandumban fordulnánk a földmvelésügyi kormányhoz, amelynek alapelveit juttatja tulajdonképpen kifejezésre ezen határozati javaslat. A szakosztály tagjai tudják, hogy az OMGE. a legnagyobb alaposággal igyekezett ezen kérdést megvilágítani, az Alföld legkülönbözőbb vidékeinek mezőgazdálkodási viszonyait helyi szakértők által tanulmányoztatta és megvilágította s ennek tettejébe még az elnök *Cserháti* Sándor volt szíves elvállalni azt a teendőt, hogy összefoglalja az összes tapasztalatokat és azokat a szakosztály elé terjessze. Ez a mult szakosztályi ülésen megtörtént, oitan a különböző felszólalások alapján kellett volna összesíteni a határozatokat, miután azonban az idő erre már nem futotta, szólnak jutott a feladat, hogy az előadói javaslat és az elhangzott javaslatok kapcsán egy, az alapelveket felölelő határozati javaslatot készítsen. A határozati javaslat meg szerkesztésénél szöveg az a szempont vezérelte, hogy először azokat a szempontokat és alapelveket domborítsa ki, amelyek az egész Alföldre vonatkoznak. Ilyenek voltak a klíma szélsőségei és a szakértelem hiánya, amely baj többé-kevésbé az Alföldön mindenütt megvan. A többi pontokba azokat a kívánalmakat foglalta össze szöveg, amelyek inkább helyi jellegűek és csak egyes vidékeken képezik panasz tárgyát. Ezek a birtokviszonyok, a népesség aránytalan eloszlása, a tagosítási viszonyok terén mutatkozó bajok és a nagy községeknek nagy birtoktelei, amelyek rövid lejáratu bérletekben kezelhetnek, amely kezelési mód lehetlenné teszi azt, hogy az illető helyeken belterjesebb gazdálkodás fejlődhesse ki. A legvégén domborította ki szöveg azt a kívánalmat, amely a régi előadói javaslat végén szintén hangsúlyoztatott, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet mielőbb szerveztessék, amely ezen egész tervszerű akciókat figyelemmel kísérrné és végrehajtaná.

Ezen határozati javaslattal szemben *Cserháti* Sándor egy másik határozati javaslatot terjesztett be, amely jóformán teljes szövegében ugyanaz, csak a sorrendet változtatja meg. *Cserháti* ugyanis egész előadásában és munkálataiban főleg arra helyezte a súlyt, hogy az

Alföldnek legnagyobb részében a belterjes gazdálkodás azért ütközik nehézségekbe, mert ott a tanyai rendszer divik, még pedig a tanyai rendszernek az a formája, hogy nyáron át, a munkaidőben kinn lakik ugyan az a tanyás, de az idő legnagyobb részét mégis benn, a nagy központokban tölti és hogy ezen a bajon csakis kitélepítés útján lehet segíteni. Ő tehát megváltoztatja az egész rendszert, miután az ő előadásának súlypontját ez képezte és ezt veszi be a javaslatba első pontként és azután fokozatosan öleli fel a többi pontozatokat és egy ponttal meg is toldja a javaslatot, illetve helyesebb beosztásként négy pontból ötöt teremt, miután a második pont tényleg olyan hosszú, hogy annak kettéosztását szöveg is felette kívánatosnak tartja. Hogy a szakosztály tájékozathassa magát a két előadói javaslat tekintetében, a *Cserháti* javaslatát, miután a szöveg javaslata szét van osztva, az ellenben csak egy példányban van meg, felolvastatja. (Lásd a javaslatot a tárgyalás végén.)

A két javaslatra nézve a következők tettek észrevételeket:

Marton Andor egy, a javaslatból kiharadt passzusra kívánja felhívni a szakosztály figyelmét. Nevezetesen bevenni kívánja a javaslatba azt is, amiről a mult ülésen is szó volt, hogy az ipari szeszgyárak megváltása után neesak a Felvidék, hanem az Alföld is kapjon kontingenst. Igazságtalanságnak és gazdasági szempontból feltétlenül károsnak tartja, hogy kontingenst kizárólag a Felvidék gazdái kapjanak, mert ha hasznos az a szeszgyár a Felvidéken, akkor sokkalta hasznosabb lesz az Alföldön, amennyiben az Alföld egyes részei gazdasági tekintetben valósággal regenerálva lennének ezáltal.

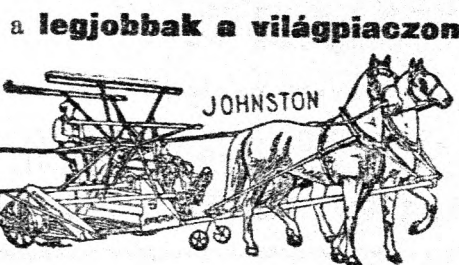
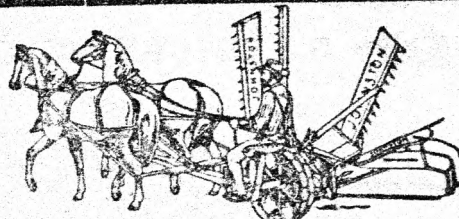
Cserháti Sándor felvilágosítja szöveget, hogy mezőgazdasági szeszgyáraknak az Alföldön való létesítése a mult ülésen sem lett elfogadva, nem pedig a többség által vallott azon nézetből, hogy minden gazdaságnak az egész országban szeszt gyártani nem lehet. Az Alföldre talán előnyös volna a kontingens, de a felföldre nézve életszükség. Az alföldi gazda meg tud élni szeszgyár nélkül, de a felföldi tönkremegy. A felvidéki gazda nem természet sem répat, sem kukoricát, hanem csak burgonyát, ezt pedig másként, mint szeszgyártás által, értékesíteni nem tudja.

Günther Ferencz sürgeti az Alföld részére a mezőgazdasági szeszgyárakat, mert pl. Bácskában 30 ezer hold homoki szőlő van, amit csak trágyázással lehet jövedelmezővé tenni, trágyázás pedig csak szeszgyár mellett lehetséges. Kéri a szakosztályt, hogy legalább elvileg ne zárkózzék el attól, hogy az Alföld is részesüljön a szeszgyár áldásaiban.

Rubinek Gyula az incidenciatéler felhozott kontingens-kérdés kapcsán felvilágosítani kívánja előtte szöveget, hogy miért nincsen tulajdonképpen Bácskában, Temesben, Torontálban stb. szeszgyár. 15-20 évvel ezelőtt szabad volt szeszgyártat alapítani, utána is jártak a gazdáknak, hogy létesítsenek szeszgyárakat, de éppen az alföldi gazdák voltak azok, akik nem építettek, mert akkor veszteséges volt a szeszgyártás. De mikor veszteséggel is évtizedeken át fenntartották a felvidéki gazdák az üzemet s utóbb a törvényhozásnál sikerült egészséges változást

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstons-pek ölt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően

csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz cézegnél**

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

essék ismertető leírását kérrni. Tessenék ismertető leír kéri

felidézni, akkor jön az egész ország és mezőgazdasági szeszgyárat kíván megátnak, mert az most jövedelmezővé vált. Mikor az OMGE. ezt az akciót megindította, csakis azzal az erkölcsi súlyjal tudta az ipari kontingens kiszajátítását keresztülvinni, hogy rámutatott a Felvidék nyomoruságos mezőgazdasági viszonyaira, ahol a gazdák nem tudnak megélni és a közép- és nagybirtok szétforgácsolódik, holott nemzeti érdek, hogy ott a gazdaság megmaradjon. Ez a kíváncsi tehát már egy kissé megkésztetett dolog, mert ami kontingens még szétosztható, azzal az Alföld mezőgazdasági viszonyain segíteni nem lehet. A mostani felosztás szerint valószínűleg évenként kétszer, háromszor annyi kontingens fog kiosztásra kerülni, mint eddig és így egy-két év múlva lehetővé fog válni, hogy az Alföld is, különösen az arra ráutaltabb vidékek, kontingenset kapjanak, mert a Felvidék anyagi eszközök hiján nem lesz képes az egész rendelkezésre álló kontingens igénybe venni. Ezeket az alapelveket 1900-ban állították fel, ezek a szeszankétn senki által megtámadva nem lettek. Kéri tehát a szakosztályt, hogy ebben a kérdésben állást ne foglaljon, illetve ne változtassa meg az OMGE.-nek ebben a kérdésben régebben elfoglalt álláspontját.

Löherer Andor is azt tartja, hogy az Alföldnek nagyobb jogosultsága van a kontingenshez, mert az Alföldön az utóbbi időben óriási változás állott be a visszavándorlás következtében. Azonkívül az alföldi homokföldről a víz elvezetett és így azok még inkább ki lettek szolgáltatva az idő viszonyosságainak.

Serfőző Géza előadja, hogy a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület egyik ülésében foglalkozott a szőnyegen levő kérdéssel az OMGE. által megküldött határozati javaslatot áttanulmányozva azon véleményben van, hogy az általánosságban megfelel a hozzáfűzött kívánalmaknak. Két pontot azonban feleslegesnek talál bevenni a javaslatba. Ezek egyike a régi javaslat első pontja, mert ez olyan dolgokra vonatkozik, amelyek semmiféle uton-módon meg nem valósíthatók, mert az Alföld klímáját megváltoztatni nem áll módunkban. Azonkívül kifogásolja a Pestvármegyei G. E. a régi javaslat második pontjának második bekezdését is, mert a közelmúlt meggyőzőtt arról, hogy éppen a gazdasági középoktatás az, amely legkevésbé felelt meg céljának. Voltaképpen a földműves-iskoláknak a kifejlesztése van hivatva igazi gyakorlati alföldi gazdákat kiképezni, az akadémia pedig a magasabb szakképzettséget nyújtják. Hogy e kettő közé egy közbevető intézmény létesíttessék, azt célravezetőnek nem tartja szóló. A javaslat legfontosabb és legszebb részének tartja a Pestvármegyei G. E. a negyedik pontot, amely az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformját a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésével szoros kapcsolatba hozza, mert ennek életbeléptetésétől függ leginkább mindezen kérdéseknek alapos szanálása.

Elek Ernő figyelmébe ajánlja a szakosztálynak, hogyha az alföldi gazdaságok minden áron szeszgyárat létesítése által óhajtának jobb gazdálkodást elérni, úgy mi sem áll utjában annak, hogy ott exkontingens szeszgyárat állítsanak fel. A nagyobb alföldi gazdaságok ugyanis ne is ragaszkodjanak ahhoz, hogy

mezőgazdasági szeszgyárat, legalább a törvény betűje szerinti mezőgazdasági szeszgyárat akarnak felállítani, mert a törvény mai rendelkezése szerint mezőgazdasági szeszgyár csak az lehet, amely 1680 hektoliternél többet egy esztendőben nem termel. Már pedig azok a nagy gazdaságok, amelyek mégis szeszgyár révén óhajtják boldogulásukat elérni, helyesebben cselekszenek, ha nem 1680, hanem több, pl. 3000 hl. exkontingens szeszt termelnek. Ez esetben megszűnnek a törvény betűje szerinti mezőgazdasági szeszgyáraknak lenni, de tényleg a mezőgazdaság szolgálatában állanak. Ezt a körülményt figyelmébe ajánlja a szakosztálynak.

Sierbán János általánosságban hozzájárul a határozati javaslatához, úgy is mint a Torontál-vármegyei Gazd. E.-nek e napra kiküldött megbízottja, de az egyes részletekre nézve néhány kihagyást, illetve pótlást kíván javasolni. Az első pontból kihagyandónak véli azt a részt, amely a végrehajtásra vonatkozik, mert azzal mindnyájan tisztában vagyunk, hogy az végrehajtható nem lesz, legfeljebb mint kíváncsi szerepeljen az a határozati javaslatban. Kihagyandónak véli azt a részt is, ahol a buzatermesztés megszorításáról van szó. Bárminő gazdasági üzemet fogunk rendszeresíteni az Alföldön, ez csak azzal járhat, hogy több búzát fogunk természetesen, mert ez a legjövendőbb kereskedelmi növényünk. A második pont bekezdésének kihagyását szóló a maga részéről is kéri, de kihagyandónak véli a pont ötödik bekezdését is, amely a belterjes gazdálkodás terjesztésével véli csökkenteni az alföldi kiszáradt földéhségét. Szólónak e tekintetben az a nézete, hogy addig örüljünk, amíg a paraszt szereti a földet és ragaszkodik a földhöz és annak megszerzéséhez, mert nagyon messze állunk még attól, hogy az Alföldön olyan intenzív gazdaságot tudjunk elképzelni, hogy annak a kiszáradtnak ne kelljen terjeszkednie, hanem mindenét befektesse a meglévő területébe. A harmadik pont utolsó bekezdésére nézve azt a módosítást ajánlja, hogy a békés birtokcsere díj- és illetékmentes megengedését a tagosítás szabályozásáról a nyári szünet után készülő törvénybe bevenni kérjük. A szeszgyárak kérdéséről csatlakozik Marton indítványához, hogy a szeszkontingens terjesztését ki az Alföldre is. Hogy mi előlünk, alföldi gazdák elől egy állami kedvezményt egyszerűen azzal az indoklással zárjanak el, hogy a felvidékiek jobban rá vannak utalva, ez érthetetlen és ez ellen az indoklás ellen mindig felemeljük tiltakozó szavunkat.

Sztojanovics György báró elfogadja a határozati javaslatot, mert azt találja, hogy az nem csupán teoretikus fejtegetés, de egyszerűen mind praktikus utmutatás bizonyos eszközökre nézve, melyekkel az alföldi gazdálkodás reformálható. Ami a szeszgyárak kérdéséről, annak itt a szakosztályban való tárgyalását veszedelmes dolognak tartja, mert az aszerint lesz elintézve, hogy a választmányi ülésen több alföldi vagy felvidéki tag lesz-e. Ha tehát e kérdésben a szakosztály állást foglal, akkor esetleg azt is megkockáztatjuk, hogy a választmány ellene foglal állást. A határozati javaslat különben sem zárja ki, hogy az Alföld is kapjon kontingenset. Egynéhány apróbb részletre kíván módosítást tenni. Mindenekelőtt

kiemelni kívánja a határozati javaslatban a gézekével való mély szántásnak propagálását olyformán, hogy az Alföldön a kormány támogatásával minél nagyobb számban létesíttessenek gézekészítézetek. Ami a szakoktatást illeti, magáévá teszi azt a felfogást, hogy a félországot ne szaporítsuk túlságosan. A szakoktatást különben tényleg fejleszteni kell és ezt az által érjük el a legjobban, ha a gazdasági ismerő-iskolák száma szaporítottatik az országban. Ezen iskolák legtöbbje igen szép eredményt működik a szakoktatás és a magyarosítás terén is. Egyik kiváló eszköze a szakoktatás terjesztésének a jó példa. Ahol egy birtokos okszerűen gazdálkodik, ott nem kell pénzt kidobni vándortanítókra meg téli tanfolyamokra, ha az a paraszt látja, hogy az a földbirtokos, aki közte dolgozik, prosperál, anélkül, hogy szólni kellene neki, ezt a példát követi. Igen üdvösnek tartaná szóló, ha a szakosztály propagálna azt, hogy a kisebb állami birtokokat, mint aminők a Délvidéken igen sok helyen vannak, adnak bérebe egyes középirtokosoknak, akik azokon mintagazdaságot folytatnának és ezáltal jó példával járnának elő. Ami a határozati javaslatnak a földéhségre vonatkozó passzusát illeti, ezt szóló nagyon helyesnek tartja, mert sokkal jobb, ha egy paraszt kevés földdel okosan gazdálkodik, mint ha egész télen csak azon tőri a fejt, hogy hogyan szerezhetne minél több földet. Ilyenkor rendszeren adóságokba keveredik, nem tudja a birtokot kellőképp instruálni és tönkremegy.

Kvassay Jenő egynéhány felszólalónak felvilágosítással kíván szolgálni. Első sorban Löherernek kijelenti, hogy tévedés az, mintha a kormány a homokos földeket lecsapolta volna, mert azokon nincs is mit lecsapolni. Van ugyan egy pár ér, amit megkaszáláltak, de azok mentén a leggyönyörűbb kerti zöldéségek mivélésre alkalmas földek keletkeztek. Hozzájárul szóló ahhoz, hogy a régi javaslat második pontjának második bekezdése hagyassék ki abból a szempontból, mert mikor ebben a kérdésben anket volt a miniszteriumban, Hock János felhozta ugyan ezt a kérdést és az egész anket, amelyen körülbelül százan voltak jelen, egyhangulag ellene foglalt állást éppen abból a szempontból, hogy ne neveljünk olyan urakat, akik sem kellő ismeretekkel nem bírnak, sem a gazdasági munkát végezni nem akarják. Ha tehát egy ilyen nagy anket egyhangulag ellene foglalt állást ennek a javaslatnak, akkor nincs értelme, hogy mi elfogadjuk azt. Végül egy javaslatot terjeszt a szakosztály elé. Nevezetesen javasolja, hogy készítsen az egyesület egy-két ives kis füzeteket, amelyekben a nép értelméhez, felfogásához alkalmazkodva kifejti, hogy hogyan kell annak a gazdának valóságban, nemcsak okszerűen gazdálkodni. Ha ilyen kis brosurákat százezer-számra fogunk terjeszteni az Alföldön, akkor a szakismerek terjesztéséhez nagyban hozzá fogunk járulni és ezeknek az eszméknek a gyakorlati kiviteletét is nagyban elő fogjuk mozdítani.

Krolopp Hugó csatlakozik ahhoz a felfogáshoz, hogy az Alföldre szeszgyár nem való. Sokkal célszerűbb más iparágakat létesíteni az Alföldön, amelyeknek létesítése ott kiválóan alkalmas, mint aminők pl. a kender- és lerkikészítő telepek, czirokkikészítő telepek, olaj-

fitők, czukor szőlő nem csak a gazdák nemrégén

Emödy mely bizony az önkéntes Kvassay felcélirányos kanyuját értelem az Igen sok fiát ezekben nem kiképezi ma ha ez a szamagát. Azzal a magyar pusztul s hogy egy pedig abból kialakulnia, Szóló tehát okvetlenül nézve nem meggyőződés cseppet sem dühvel, am van telve. gazdát, hogy dást, akkor azt a szert hátránynyal vagyont gyatkozogát tartja ezélin a felföldi mi erre a gazdasági fogunk jutni tot illeti, szlatot elfogad Orsz. Magyar vaslatát, de latának az mert a kettőség van. De két dologgal novics báró szántás kar szövetkezete erről a kérdé kijelentette é arra nézve, kulturát olcs az állami és ekegyártás csöbba tétés tétéle által.

kíván a javasóló mindamelyeket a ról a nemré uton alkalmdonitja, hogy kalmazták az i. i. a földéhanem a föld elvontunk be

A LEGJOBB VETŐGÉP

A SZAB. „LOSONCZI DRILL”

MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Arájanlatokkal és árjegyzékekkel szivesen szolgál

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

== BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM. ==

ütők, czukorgyárak stb. Ami a szakoktatást illeti, szóló nem járulhat hozzá ahhoz, hogy leszállítsuk a gazdasági szakoktatás nivóját, mikor csak nemrégiben emeltük fel.

Emödy József a javaslatnak azon részét, mely bizonyos gazdasági iskolák elvégzéséhez az önkéntességi jogot kívánja kapcsolni, még a Kvassay felvilágosításai után is helyesnek és célirányosnak tartja, mert ez hatalmas sarkantyuját fogja képezni annak, hogy a szakértelem az alföldi gazdák körében emeltessék. Igen sok alföldi paraszt csak azért fogja a fiát ezekbe az iskolákba járatni, hogy ne kelljen neki három esztendeig katonáskodnia s így kiképezni magát az a parasztfiú, aki különben, ha ez a sarkantyú nem volna, nem képezné ki magát. Azzal is számolnunk kell nekünk, hogy a magyar középosztály napról-napra jobban pusztul s nekünk gondoskodnunk kell arról, hogy egy új középosztály keletkezzék, ennek pedig abból a vagyonos parasztsztyából kell kialakulnia, amely az Alföldön bőven található. Szóló tehát a határozati javaslat ezen részét okvetlenül fenntartandónak tartja. A földéhségre nézve nem osztja Sierbán nézetét, mert szóló meggyőződése szerint a nemzeti vagyon egy cseppet sem gyarapszik azzal az akvizícionális dühvel, amelylyel az alföldi paraszt ma el van telve. Ha oda tudjuk vinni az alföldi gazdát, hogy megszokja a belterjes gazdálkodást, akkor egyrészt megszüntetjük a földnek azt a szertelen mobilizációját, amely oly sok hátránnyal van összekötve, másrészt nemzeti vagyont gyarapítjuk. A kontingens-kérdésre vonatkozólag csak annyit jegyez meg, hogy nem tartja célirányosnak, ha mi itt szembeállítjuk a felföldi gazdákat az alföldi gazdákkal. Ha mi erre a tere meggyünk, akkor minden közgazdasági akcióban ellentétes véleményekre fogunk jutni. Ami magát a határozati javaslatot illeti, szóló hajlandó volna mindkét javaslatot elfogadni. Megfelelőbbnek találja ugyan az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület igazgatójának javaslatát, de nem idegenkedik a Cserhádi javaslatának az elfogadásától sem, annyival inkább, mert a kettő között csak igen csekély különbség van. De kiegészítendőnek tartja a javaslatot két dologgal. Az egyik az, — amelyre Sztojanovics báró is rámutatott — hogy a gözeke-szántás karoltassék fel, alakíttassanak gözeke-szövetkezetek. Szóló beszélt egy alkalommal erről a kérdésről Wekerle miniszterelnökkel, aki kijelentette előtte, hogy mindent kész elkövetni arra nézve, hogy az Alföld részére a gözeke kulturát olcsóbbá tegye egyrészt azáltal, hogy az állami és más belföldi gépgyárakba a gözekegyártás felvéttessék és így azoknak ára olcsóbbá tétessék, másrészt a község olcsóbbá tételével. A másik dolog, amit szóló felvetetni kíván a javaslatba, a műtrágyázás terjesztése. Szóló mindazon kiváló és nagy eredményeket, amelyeket a német gazdák elértek és amelyekről a nemrégiben rendezett német tanulmányuton alkalmunk volt meggyőződni, annak tulajdonítja, hogy azok idejében felismerték és alkalmazták az u. n. visszapótlási elméletet, hogy t. i. a földet nemcsak zsarolni nem szabad, hanem a földnek vissza is kell adni azt, amit elvontunk belőle. Végül még javasolja, hogy a

javaslat azon részébe, mely a birtokminimum megállapításáról szól, vétessék be az életbiztosítással egybekötött jelzáloghitel propagálása is. Ez az egyedüli módja annak, hogy addig is, míg a birtokminimum ki lesz mondva, valami történjen a tulságos földmobilizáció ellen.

Károly Rezső néhány felszólalásra kíván reflektálni. Serfőző a régi javaslat első pontjának kihagyását kérte. Ebben a pontban van azonban egy igen fontos sor, amely a takarmánytermesztésre vonatkozik. Ha tehát ez a pont kihagytnék, az esetben is vétessék be a javaslatba a takarmánytermesztés fontosságára való figyelmeztetés. Ami a szakoktatást illeti, tény az, hogy nemcsak az Alföldön ugyan, de az Alföldön leginkább van egy olyan elem, amely sem nem alkalmas arra, hogy felsőbb iskolákba menjen, sem nem érzi magát eléggé alantannak arra, hogy földmivésiskolát végezzen. De van nekünk egy intézményünk, amely a mezőgazdasági szakoktatást középfokon végzi, ez a polgári iskola. Ezekben a polgári iskolákban azonban a gyakorlati tárgyak főleg a kereskedelemre vonatkoznak. Szóló tehát keresztülviendőnek tartja azt, hogy ezekben a polgári iskolákban, a külföldi államok mintájára a mezőgazdasági oktatás kötelező tárgyként felvéttessék. Ami a szeszgyárakat illeti, ha a határozati javaslat azt mondta volna, hogy az Alföldön szeszgyárak ne létesíttessenek, ez ellen szóló is állást foglalt volna; de mivel a javaslatban erről szó sincs, tehát felesleges most ebben a kérdésben állást foglalni.

Günther Ferencz kéri az előadói javaslatba még a szarvasmarha- és általában az állattenyésztés fokozására irányuló állami intézkedések szükségességét bevenni. Azonkívül nem elégedő az Alföldön egy növénytermesztési kísérleti állomás felállítására, mert az Alföld különböző helyén a talaj- és klimatikus viszonyok nagyon eltérők, hanem ezek figyelembevételével több kísérleti állomás felállítását kéri.

Berger Károly Lajos felhívja a szakosztály figyelmét arra a körülményre, hogy az Alföld különösen a mezőgazdasági fásítás tekintetében nagyon vissza van maradva. Kívánatosnak tartja tehát az Alföldön a gazdasági főiskolák létesítését. A gazdasági ismétlő iskolákat szóló is szaporítandónak tartja és czélszerűnek tartaná azoknak a mezőgazdasági szaktanárok felügyelete alá való helyezését.

Mendl Jeromos kéri a javaslatot általában a hitelszervezés reformjára is kiterjeszteni.

Marton Andor ismételtelen kéri, hogy a szeszkontingens az Alföldre nézve is terjesztessék ki, annyival is inkább, mert a kontingens igen nagy része az Alföldről lesz kisajátítva.

Cserhádi Sándor elnök mindenekelőtt megköszöni, hogy a szakosztály olyan beható vita tárgyává tette ezt a kérdést és azután az elhangzott észrevételekre nézve a következő megjegyzéseket teszi. Elsősorban javasolja, hogy a szeszgyártás kérdése a javaslatból hagyassék ki azért, mert a mi egész akciónk azt czélozza, hogy a kisebb alföldi birtokosok megélhetése lehetővé tétessék. Már pedig ezek számára szeszgyár nem jöhet szóba. Ha egyesek ezt a kérdést mégis tárgyalni akarják, akkor annak legjobb helye a most megalakított ipari szak-

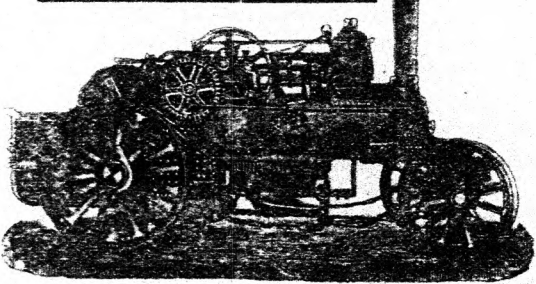
osztály. Ami az első pont kihagyását illeti, ezt nem tartja helyesnek, mert ha általános dolgokról is van szó benne, de nekünk a javaslatban rá kell mutatni arra, hogy mi volna ott tulajdonképpen a teendő bevezeteskép. Sierbán a buzatermesztés megszorításáról szóló rész kihagyását kérte. Ez a megszorítás azonban nem úgy értendő, hogy kevesebb búzát termeszünk, hanem hogyha takarmányt akarunk természetni, akkor a földet fel kell osztani és annak egy részét a buzatermesztéstől el kell venni a takarmánytermesztés számára. A szakoktatást illetően azt javasolja a szóló, hogy a határozati javaslatban ne jelöljük meg közelebből az iskola nemét, hanem általánosságban kérjük fel a minisztert, hogy tegye lehetővé, miszerint a módosabb gazdák fiai megfelelő gazdasági kiképzésben részesüljenek. A békés birtokesere díj- és illetékmentességének törvénybeiktatása ellen nincs kifogása. A gözeke-szövetkezetek propagálását szintén felvehetőnek tartja a javaslatba. Hogy a kisebb állami birtokok egyes kisgazdáknak bérbeadassanak, ezt nem tartja keresztülvihetőnek, mert az ilyen kisgazdának nagyon nehéz megszabni, hogy hogyan gazdálkodjék, tehát nem ajánlja ezt a javaslatba bevenni. Amit Günther kívánt, hogy több kísérleti állomás állíttassék fel az Alföldön, ehhez nem járul hozzá és ezt fölöslegesnek tartja, mert az az egy állomás csak székelni fog egy helyen, de az egész Alföldre ki fogja működését terjeszteni. Felveendőnek tartja a javaslatba az életbiztosítással egybekötött jelzáloghitel propagálását s ugyszintén a hitelszervezés reformját is.

Rubinek Gyula teszi meg ezután észrevételeit az elhangzott megjegyzésekre. Ami a szeszgyárkérdést illeti, teljes mértékben csatlakozik ahhoz az okos és helyes díszintekcióhoz, amelyet Emödy József felállított, hogy itten nem az Alföld és Felföld között kell ellentéteket felállítani, hanem egy birtoktípust állapított meg a rendelet, amely típusról minden nem érdekelt szakember jóhiszeműleg elismeri, hogy annak kell odaadni a szeszgyárakat. Az azután más dolog, hogy az ország mely vidékén fordul elő ez a birtoktípus. Magára a határozati javaslatra nézve pontosan teszi meg észrevételeit. Az első pont a hitelepítéssel foglalkozik, ez ellen nem volt senkinek ellenvetése, ezt mindenki szükségesnek tartja. A 2-ik pontnál Sierbán azt javasolta, hogy a birtokminimumnak és a békés birtokesere díj- és illetékmentességének törvényben való megállapítását kérjük. Ez bele fog jönni a javaslatba, szintugy a járadékkel kérdése is. Nincs kifogása szólónak az életbiztosítással egybekötött jelzáloghitel propagálása ellen sem, de ehhez törvény nem kell, mert ezt ma is megcsinálhatja bármelyik pénzintézet. A harmadik pont általános bevezetését fenntartani kívánja, ugyanazon indokok alapján, amelyeket Cserhádi előadott. Ami a nagyobbarányú takarmánytermesztést illeti, ezt csak röviden fogjuk érinteni a javaslatban, mert ebben a kérdésben egy külön memorandumot fog az egyesület a miniszterhez felterjeszteni. A buzatermesztés megszorítását benn fogjuk hagyni a javaslatban. A szakiskolákra vonatkozó pontot olyképp fogjuk megfogalmazni, ahogy azt

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és üzletési feltételek

Teljes gözeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gözeke- és Magyarországi igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Cserhádi javasolta. Az alföldi gazdálkodást ismeretlelő fizeték kiadását szintén bevezessük a javaslatba. Az ezek figyelembevételével készült javaslat a következőleg hangzik:

Határozati javaslat:

Az alföldi mezőgazdasági viszonyoknak szorgos tanulmányozása után az ott tapasztalható bajok orvoslására az OMGE. az alábbi intézkedéseket tartja foganatosítandóknak:

1. Az Alföld jelentékeny részének, különösen a középrészének legnagyobb baja, hogy az egyes községek határa sokkal nagyobb, semhogy a határ legnagyobb részén okszerűen lehetne gazdálkodni. Miután pedig a jelenlegi tanya-rendszer mellett a gazda csak a nagy munka idején tartózkodik a tanyán, az év nagyobb részét pedig a községben tölti, szinte lehetlenné teszi az okszerű gazdálkodást, legsürgősebb teendő volna a gazdák kitelepítése a tanyára, ez azonban csak úgy valósítható meg, ha oly tanyai központok létesítenek, amelyek a tanyai lakosság közigazgatási, egészségügyi, vallás és népoktatási szükségletét ellátni tudják. Szükséges továbbá, hogy a tanyai központokat az anyaközséggel egész éven át járható utak kössék össze.

2. Egészségtelen állapot az is, hogy egyes községek a határ nagy vagy éppen nagyobb részét bírák tulajdonul s e nagy birtokterületek oly módon kezeltek, hogy azok az okszerű gazdálkodás lehetetlen. A birtoklás állandósításának biztosítása szempontjából ezen községi birtokok új községek és új tanyai központok létesítésére volna felhasználandók. Előbbi esetben tehát örökös értékesítendő, utóbbi esetben pedig oly hosszú lejáratu bérletekként bérbeadandók, amelyek lehetővé teszik a tanyákra való állandó kitelepítést és oly befektetéseket, amelyek megtérülése csak hosszabb idő múltán várható.

Az okszerű gazdálkodás alapja a tagosított, illetve a megfelelő nagyságu összefüggő birtok lévén, törvényhozásiilag külön kell gondoskodni a járadék-érvnek, a birtokminimumnak törvénybe iktatásáról és az általános tagosításról létesítendő törvényben a békés birtokcsere díj- és illetékmentes megengedésétől.

A kitelepítés után, vagy oly községekben, ahol a határ kelletnél nem nagyobb, a jelenlegi helytelen gazdálkodásnak átalakítására a szükséges teendők volna:

3. Az alföldi gazdálkodás általános baja a szélsőséges, szárazságra hajló időjárás. Ezen a bajon lehet ugyan helyileg öntözés és általában a faültetés nagyobb arányban való felkarolása útján, — mely a szarító szelek erejét ellensúlyozza — részben segíteni, s illetve az időjárás szélsőségeit enyhíteni, leggyökeresebben a bajon azonban a gazdálkodási rendszer megváltoztatásával, jobb talajműveléssel, különösen az őszi szántás meghonosításával és általában oly növények — különösen takarmánynövények — termesztésével lehet segíteni, melyek a szárazságot jobban tűrik s amellyel fejlődésük oly időre esik, amikor az Alföldön sincs szárazság. A nagyobb arányú takarmánytermesztés lehetővé teszi a nagyobb állattartást, különösen pedig ennek az Alföld közkiszáratos viszonyainak leginkább megfelelő formáját, az állathizlalást, nagy trágyatermeléssel és ilyképp a szántóföldek rendszeres trágyázásával, amire az Alföld ma már nagyon rászorult.

4. A gazdálkodási rendszer változtatása azonban addig nem remélhető, míg az alföldi kisgazdák gazdasági nevelésére már az elemi népiskoláktól kezdve az eddignél nagyobb súlyt nem helyezünk s hogy annak folytatásaképp a felnőttek szakismeretének legesztéséről és gyarapításáról nem gondoskodunk gazdasági ismétlőiskolák, állandó téli gazdasági tanfolyamok s vándortanítói intézmény életbejuttatása útján. Kívánatos, hogy az OMGE. által szerkesztendő népkönyvtárban egy, az alföldi okszerű gazdálkodást ismerető gyakorlati füzet adassék ki. Lehetővé tétessék a módosabb gazdák gyer-

mekeinek magasabb gazdasági kiképzése, esetleg a polgári iskolák reformjával kapcsolatban olyképp, hogy ezen szakképzettség az egyéves katonai szolgálatra jogos alapot nyújtson. Az ezen gazdasági iskolákból kikerülő elem volna hivatott azzal a példaadással szolgálni a kisgazdák-nak az Alföldön, amely szerepet az ország nyugati és északi vidékein a középbirtok tölt be.

5. A belterjesebb gazdálkodáshoz szükséges befektetések és forgótőke-szükséglet fedezése céljából kívánatos a mezőgazdasági hitelszervezet törvényes szervezése s a jelzáloggal kapcsolatos életbiztosítási üzlet életbejuttatása.

6. Az alföldi gazdálkodás viszonyainak tanulmányozása és irányítása céljából kívánatos egy növénytermesztési kísérleti állomás felállítása az Alföldön, amelynek tapasztalatai a téli állandó gazdasági tanfolyamok, a vándortanítók állandó felügyelete alatt álló mintagazdaságok és kísérleti telepek, valamint népszerű kiadványok és szaksajtó útján közzéadásra tételnének. Legalább minden járás, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú város egy-egy gazdasági vándortanítóval bírnjon, aki egyúttal a téli gazdasági tanfolyam vezetője, a mintagazdasági és kísérleti telepek felügyelője s általában a gondozására bízott mezőgazdasági terület oktatásának és szövetkezeti szervezkedésének irányítója.

A belterjes gazdálkodás terfoglalásával csökkenni fog az Alföld gazdáinak mai betegesnek mondható földhétsége is, mely teljes mellőzéssel a birtokolt föld minél gazdaságosabb és jövedelmezőbb kihasználásának, minél nagyobb földterületek birtoklására irányul.

7. Az Alföld különleges gazdasági viszonyainak állandó gondozása, a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése, a mezőgazdálkodás állandó irányítása s általában a gazdátársadalom szövetkezeti és társadalmi szervezkedése céljából elsőrangú feladat a mezőgazdasági kamarák intézményének a létesítése, amelyek híján az alföldi mezőgazdaság reformja szempontjából kívánatos intézkedések gyakorlati megvalósítása nem remélhető.

A szakosztály az ekkép megszerkesztett javaslatot elfogadja és így terjeszti a választmány elé.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület felirata a birtokossági közlegelők kötelező kisajátítása tárgyában.

Jászszeky Pál előadó: A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a birtokossági közlegelőknek a község által leendő kötelező kisajátítása tárgyában egy javaslatot terjesztett földművelésügyi miniszter elé és illetve feliratot a képviselőházhoz s felkérte az OMGE.-t is ennek pártolására. Röviden ismerteti szülő a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek e tárgyban való indokolását. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület mindenekelőtt arra a fontosságra mutat rá, amelyet a közlegelők egyáltalában közigazgatási szempontból betöltenek és utal arra, hogy a birtokosság közlegelői nem felelnek meg azon hivatásnak, amelyet közigazgatási szempontból betölteni volna hivatva, sőt ugy állattenyesztési, mint szociálpolitikai szempontból is hátrányosak. Rámutat szülő arra, hogy Magyarországon kétféle közlegelőt ismerünk, községi és birtokossági közlegelőt. A községi legelőknél ugy áll a dolog, hogy a község minden lakosa kihajthatja jószágát a megállapított legelőj lefizetése ellenében a közlegelőre és ennél fogva nem igen vannak surlódások a községek birtokos és nem birtokos lakosai között. Másképp áll a helyzet a közbirtokossági közlegelőket illetőleg, mert a közbirtokossági tanács állapítván meg a legelőrendtartást, jogában van a nem birtokos osztályt a legelőtől kizárni. Igaz, hogy meg is engedheti a nem birtokosok jószágának a kihajtatását is, de ez esetben a legelőbereket a legelőtől esetben uzsoramódra állapítja meg. Egy további baja a birtokossági közlegelőknél az, hogy a legelőjogosultság elaprózása folytán van sok oly közbirtokos is,

akiknek van ugyan jogosultságuk a legeltetésre, de ez oly csekély, hogy voltaképpen a nem birtokos osztályljal ennek egy kalap alá. További hátrányuk az is, hogy a legelőjogosultságot szeretik eladni és ennek folytán lehetővé válik, hogy egy-két ember összevásárolja az egész legelőjogosultságot. Ezeknek a kétségkívül igen nagy hátrányoknak megszüntetése céljából a Temesvármegyei G. E. javasolja, hogy törvényhozási uton a községek köteleztesse a birtokossági közlegelők kisajátítására.

Szólo abban a véleményben van, hogy ez a javaslat kissé túlmegy a célon, mert az ország nem minden részében egyformák a viszonyok és bár egyik részében az országnak tényleg meg vannak a bajok, de a másik részében, pl. a Felvidéken nincsenek meg. Egy igen fontos momentum azonban az, hogy a nép sok helyütt nem tud különbséget tenni a községi és közbirtokossági legelők között s van akárhányszor is, ahol ezeket együttesen kezelik s a falu lakossága épp úgy kihajthatja jószágát a legelőkre, mintha tényleg községi közlegelő volna. Most azonban kezdik a legelőtulajdonjogot rendezni s így be fog következni sok helyütt az, hogy az ily legelők tulajdonjoga a közbirtokosság javára fog megállapítani, amely esetben a község nem birtokos lakossága el fog esni eddig élvezett jogától s esetleg jószágát nem lesz hova kihajtani legelőre. Ez nagy elégedetlenségre és surlódásokra szolgáltat majd okot s épp ezért van szólo abban a véleményben, hogy a községeknek, ahol a szükség ezt indokolja, lehetővé kell tenni a közbirtokossági legelők kisajátítását, de tulmenne a szükséges mértéken az, hogy a községek kivétel nélkül törvényhozási uton köteleztesse a birtokossági tulajdont képező legelők kisajátítására.

A dolog pénzügyi megoldását akkét javasolja a Temesvármegyei G. E., hogy körülbelül 12 millió hold volna kisajátítandó 360 millió korona értékben és e célra létesítsék állami támogatással egy bank, mely ezeket az ügyleteket lebonyolítja. Szólo véleménye erre nézve az, hogy van Magyarországon egész esomó bank és intézet, amely községi kölcsönkötvények kibocsátásával és jelzálogkölcsönök foglalkozik, tehát nincs szükség új intézet létesítésére. Ezek előrebocsátásával azt a javaslatot terjeszti szólo a szakosztály elé, hogy mellőzésével a Temesvármegyei G. E. ez irányú javaslatának, mondja ki a szakosztály, hogy:

1. tekintettel a közlegelők fontos közigazgatási hivatására, szükségesnek tartja, hogy a földművelésügyi kormány az állattenyesztés előmozdításáról és a községi közlegelők vásárlásáról a legközelebb benyújtandó törvényjavaslatba oly törvényes rendelkezéseket felvegyen, amelyek indokolt esetekben — a vármegyei mezőgazdasági bizottság, illetve az illetékes vármegyei gazdasági egyesület vagy a mezőgazdasági kamarák életbejuttatása esetén — ezek véleményének meghallgatása után, vagy kezdeményezésükre is, a községeknek megadja a jogot, illetve kötelezettséget a község határában fekvő birtokossági tulajdont képező legelőknél eredeti céljuk fenntartása melletti kisajátításra.

2. A közlegelők jellege és helyes kezelési módja a mezőrendőri törvényben állapíttassék meg szabatosan, míg a közlegelőkre vonatkozó törvények és rendeletek megfelelő betartása feletti felügyelet a mezőgazdasági érdekképviselet keretében lesz megoldandó.

A két javaslat között csak az a különbség van, hogy a Temesvármegyei G. E. imperative kívánja kimondani a kisajátítást, szólo pedig fakultative kívánja törvényileg biztosítani a községek számára ezt a jogot.

Sztojaniócs György báró konkrét példákkal igazolja, hogy a birtokossági közlegelők jelenlegi viszonyai ugy jogi, mint szociális szempontból tarthatatlanok. Ott, ahol a község be- látja, hogy ezeken az állapotokon változtatni

kell, teije proponált eléggé in a lakossá sajátítsa geknek o elfogadta járásonké nek gazd tési felüg vagyont ellenőriz gondolta szakosztá indítvány ványát, a vármegyei ménye a községek kötelezm a birtok elfogadja

Serfőcs G. E. fo ményéne javaslat de anna nem tart legelők zönség r alkotta akik ezt kapták, tehát, deke, a neknek nyainak szükség rendezé törvény megvaló közlegel kellene biztosít mondan G. E., a közle olesó kö séges, e tessenek ezt ugy lyesnek fejleszté a Tem

ha a k pítatné módja tásával

Günt ben is ványát. *Káro* sem fal mert az nem ol földmiv társada tása ut hessené és any

Sztoj álláspo kezelés célun közleg áll has ság egy azon r legelő a kezd előadó a min elzni *Serf* szensz

kell, tejesen meg fog felelni az, amit az előadó proponált. De ahol a községi lakosság nem eléggé intelligens, ott kötelezteni kívánja szóló a lakosságot, hogy a birtokossági közlegelőket sajátítsa ki. Ha ezt kimondjuk, akkor a községeknek okszerűen lehet gazdálkodni, pláne ha elfogadtatnák a javaslat azon része is, hogy járásonként vagy vármegyénként szerveztesse-nek gazdasági felügyelők, illetve az állattenyésztési felügyelők bizassanak meg, hogy a községi vagyont képező ingatlanok okszerű kezelését ellenőrizzék. A Temesmegyei G. E. nagyon meg-gondolta ezt a javaslatot, kéri tehát szülő a szakosztályt, hogy vagy a Temesmegyei G. E. indítványát fogadja el, vagy az előadó indít-ványát, de ug szövegezve és értelmezve, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek vagy a vár-megyei mezőgazdasági bizottságok szakvéle-ménye alapján legyen joga a miniszternek a községeknek — akaratuk ellenére is — arra kötelezni, hogy kisajátítani legyenek kötelesek a birtokossági közlegelőket. Ilyen értelemben elfogadja az előadói javaslatot.

Serfőző Géza előadja, hogy a Pestmegyei G. E. foglalkozván ezzel a kérdéssel, azon véle-ményének adott kifejezést, hogy bár magát a javaslatban kifejtett irányt igen fontosnak tartja, de annak a jelzett módon való megvalósítását nem tartja helyesnek és méltányosnak. A közös legelők úgy alakultak, hogy a régi urbéres kö-zönség megkapván az ő legelő illetőségét, meg-alkotta a közös legelőket. De voltak olyanok, akik ezt az illetőséget mindjárt, mielőtt meg-kapták, felosztották. Méltánytalan dolog volna tehát, hogy annak a gazdaközönségnek az ér-deke, amely felosztotta legelőjét, más érde-keknek alárendeltesse. De a közlegelők viszonyainak rendezését a Pestmegyei G. E. is felette szükségesnek tartja és úgy véli, hogy ennek a rendezésnek egy fontos része a mezőrendőri törvény revíziója alkalmából kell, hogy meg-megvalósíttassék. A kormánynak az összes közlegelők jellegét és kezelési módját meg kellene állapítani és azt azután telekkönyvileg biztosítani. A kisajátítást törvényes uton ki-mondani nem tartja célszerűnek a Pestmegyei G. E., hanem nagyon fontos kérdésnek tartja a közlegelő szerzését, amit állami segélylyel és olcsó kölcsönök nyújtásával kell, ott, ahol szükség, előmozdítani. Hogy a közlegelők helyez-tessenek a járási felügyelők felügyelete alá, ezt úgy a Pestmegyei G. E., mint szóló hely-lyesnek tartja a mezőgazdasági közigazgatás fejlesztése szempontjából. Azt hiszi szóló, hogy a Temesmegyei G. E. is meg lenne elégedve, ha a közlegelők jellege és kezelési módja álla-píttatnák meg törvényileg és azoknak szerzési módja állami segélylyel és olcsó kölcsönök nyuj-tásával előmozdítatnák.

Günther Ferencz a Bácsmegyei G. E. nevén is elfogadja a Temesmegyei G. E. indít-ványát.

Károly Rezső a kisajátítást sem imperative, sem fakultative nem tartja keresztülvihetőnek, mert az a magánjogba mélyen belenyulik, ha-nem olyan irányban kíván javaslatot tenni a földművelésügyi miniszternek, hogy mozgítsa elő társadalmi uton vagy az illetőknek felvilágosi-tása útján, hogy a községek közlegelőket szerez-hessenek és ebben támogassa őket erkölcsileg és anyagilag.

Sztojanovics György báró a Pestmegyei G. E. álláspontjára kíván reflektálni. A jelleg és a kezelési mód megállapításával nem érjük el a célunkat, mert a hiba éppen ott van, hogy a közlegelő nem az egész községbeli lakosoknak áll használatára, hanem több helyütt a jogosult-ság egyetlen ember kezében van. Ezen pedig csak azon radikális módon lehet segíteni, ha a köz-legelők a községeknek és nem az urbéreseknek a kezében vannak. Ismétli, hogy elfogadja az előadó javaslatot, ha az úgy szövegezték, hogy a miniszternek joga legyen a községek köte-elzni a közlegelők kisajátítására.

Serfőző Géza ismételt felszólalása után Je-zsenszky Pál előadó tette meg észrevételeit az

elhangozott megjegyzésekre. A Pestmegyei G. E. álláspontját a legelők jellegének és kezelési módjának megállapítása tekintetében szóló is teljesen osztja és szükségesnek tartja. Ami a felügyeletet illeti, az az OMGE.-nek is régi ál-láspontja, hogy a felügyelet a mezőrendőri tör-vény keretében rendeztesse, ennél fogva erre bővebben kiterjeszkedni ez alkalommal nem ki-ván. Ami a legelőbér progresszivitását illeti, erre azért nem terjeszkedett ki szóló, mert ezt a szövegen fekvő fontos kérdéssel szemben egészen alárendelt kérdésnek tartja. Károly Rezső azért tartja veszedelmes dolognak a bir-tokossági legelők kisajátítására vonatkozó jog megadását a község részére, mert akkor a magánlegelők kisajátítása is legeltetési czélokra napirendre kerülhet. Ezt a lehetőséget szóló elismeri, de attól nem fél, hogy ez jogilag bekö-vetkezessék, mert ha a törvény meg is adja a jogot a randeltetésük szerint eredetileg is legel-tetési czélokra szolgáló birtokossági közlegelők kisajátítására, ebből implicite még nem követ-kezik az, hogy más, eredetileg nem legeltetési czélokra szolgáló magánterületet is kisajátítani lehessen.

Ismétli, hogy az ország sok részében tényleg oly módon kezeltek ma a birtokossági köz-legelők, hogy a község lakosainak nem birto-kos része a legeltetési jogból kizáratik. De mi-után az ország nem minden részében ilyenek a viszonyok, azért nem kívánja szóló imperative, hanem csak fakultative megadni a községek-nek a jogot a kisajátításra, de szívesen hozzá-járul Sztojanovics báró azon pótlásához, hogy a községek ott, hol a viszonyok ezt szüksé-gessé teszik s ezt a már említett fórumok javas-olják, kötelezhetők is legyenek a birtokossági közlegelők kisajátítására.

A szakosztály ilyen értelemben elfogadja az előadói javaslatot és ezzel a tárgysorozat ki-lévén merítve, az ülés véget ért.

A belügyminiszter a kivándorlás ügyéről.

E scrok irójának alkalmá volt beszélni Andrassy Gyula gróf belügyminiszterrel a ki-vándorlási törvényről, mely azért időszerű, mert a parlamenti bizottság már június else-jén, az OMGE. pedig még ezt megelőzőleg tár-gyalni fogja.

Reflektált mindenekelőtt a belügyminiszter azokra az elégedetlenkedőkre, akik keveslik, hogy az új törvényjavaslat a kivándorlási poli-tikának tisztán csak rendőri és közigazgatási részét oldja meg. „Hiszen tisztában vagyok azzal, — mondá a belügyminiszter — hogy a kivándorlási politika sulypontja nem ezen a törvényjavaslaton fekszik, hanem a helyes köz-gazdasági politikán. Sajnos azonban, közgazda-sági fejlődésünk belátható időnkig nem ígér olyan eredményeket, hogy az amerikai munka-bérekkel versenyezni tudjunk. Már pedig míg a munkabérekülönbözetek fennállanak, addig kivándorlás is lesz. Mert a multak érzékeny mesája az, hogy a kivándorlókat az inség és nyomoruság kergeti ki. Ma más számolnunk kell azzal a tapasztalati tényvel, hogy a kíván-dorlás indító oka a szerzési ösztön és a meg-gazdagodási vágy. Ismerjük azt a kötelelességün-keket, hogy igyekeznünk kell idehaza jobb meg-élhetési és kedvezőbb kereseti viszonyokat teremteni. Amde ez a kitaró gazdasági tevé-kenység feladata.

„Én a benyújtott törvényjavaslatl a kíván-dorlás mozgalmának tisztán közigazgatási szem-pontból való szabályozására szorítkozhattam, czélom lévén, hogy a mozgalmat az államható-ság szorgos felügyelete alá helyezzem és minél inkább kiküszöbölni igyekezzem a tapasztalt

visszaéléseket. Jól tudom azonban, hogy nem a törvényszakaszok czélszerű szövegezésében, de a törvény végrehajtásában van a nehézség. Mindaddig, míg kivándorlóinkkal szemben az utlevélkényszert nem alkalmazzák, a törvény rendelkezéseinek érvényt szerezni szinte lehe-telenség. Ezért főtörökvésem oda irányul, hogy úgy Amerikában, mint a Németföldön kötelezővé tegyék a magyar kivándorlókra nézve az utlevél felmutatását. Igyekezem továbbá a német ha-józo társulatokkal is olyan megállapodásra jutni, hogy azok alávessék magukat a magyar kíván-dorlási törvény rendelkezéseinek. A megindított lépések sikerrel biztatnak, de hát természetesen az eféle kívánatos megállapodásokat se az új törvény keretében intézzük el.”

E scrok irója megjegyezte, hogy az új tör-vényjavaslat intézkedései két lényeges pontban még mindig kifogásolhatók. Egyik az, hogy a kivándorlási tanács tervezett összetételében nem éltre való intézmény. Ennek a tanács-nak többségét az országgyűlés nyolcz kiküldött tagja alkotná. Ha most már a tanácsot a mi-niszter ténykedését ellenőrző testületnek tekint-jük, akkor erre a feladatra azért alkalmatlan, mert erősen politikai jellege van. Ha ugyanis a tanács politikai tagjai a kománypártból ke-rülnek ki, egyszerűen támogatói lesznek a miniszter intenczióinak; ha pedig az ellenzék-ből kerülnek ki, hivatalból való támadók lesz-nek; ez utóbbi esetben lesz jó dolga a minisz-ternek, hogy ezt a tanácsot minél ritkábban szólaltassa meg. Mindkét esetben hathatósabb ellenőrzést fejthetnek ki a politikusok a parla-mentben, mint a tanácsban. A tanácsot ennél-fogra ellenőrzői feladatában komolyan venni aligha lehet. Tanácsadói szerepre pedig politikai jellegétől eltekintve is, azért alkalmatlan, mert a tanács közigazgatási téren sokkal tájékozat-lanabb a belügyi élet élén álló miniszternél; viszont társadalmilag sincsen szervezve, semmi-féle társadalmi intézménnyel nincs organikus kapcsolatban s nem léven módja állandó és rendszeres tájékozást szerezni a kivándorló nép bajairól, nem is ismerheti a kivándorlás moz-galmának nagyjelentőségű helyi okait. Az élettől való ezen elszigeteltségénél fogva arra se alkalmas, hogy töle a zöld asztal mel-lett dolgozók gyakorlati tanácsot kérjenek. Második kifogása az utlevélkezelésre vo-natkozik. Az utlevélügy mai kezelése mel-lett az alispánok képtelenek az eléjük kerülő sok ezer esetben elbírálni azt, hogy az ut-levélért folyamodók a törvény szerint joga-sultak-e a kivándorlásra vagy sem. Módot kel-lene tehát keresni rá, hogy olyanok is közre-működjenek az utlevelek engedélyezésénél, akik az engedélyért folyamodók személyes körülmé-nyeinek felderítésére is képesek.

A belügyminiszter mindkét észrevétel joga-sultságát elismerte. Ő maga is sokat gondol-kodott a tárgy fölött. Kijelentette, hogy az ut-levélkezelés reformálásának szükségét élénken érzi s e részben az utlevéltörvény rendelkezé-seinek módosítása révén igyekszik majd keresni czélszerűbb megoldást. Érti továbbá azt is, hogy a kivándorlási tanácsot a társadalommal szervi kapcsolatba kellene hozni. A javaslat kész volt és négy hónap óta várta a királyi jóvá-hagyást, még mielőtt a belügyminiszter a meg-oldás formáját megtalálta volna. De készséggel

keresni fogja azt s a tanácskozások folyamán minden oly egészséges tervet szívesen fogad, mely a társadalom érdeklődését és tevékenységét megfelelő szerephez igyekszik juttatni.

Andrássy Gyula gróf még az ellenvetéseket is figyelmesen meghallgatja, minden életrevaló gondolatot honorál és érvvel csak érvet állít szembe. Ő maga mindenről tájékozva van, de a mások tájékozottságát se kicsinyli. Egyesülnek benne az ahhoz szükséges feltételek, hogy a társadalmat megnyugtató és az életet igazán szolgáló törvényt adjon át az országnak.

—y—a.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* René Gomard francia közgazdasági író és a lyoni egyetem tanára, ki mult ősszel hosszabb tanulmányutat tett Magyarországon, most nagyobb munkája előhírnöke gyanánt „*La politique économique et les agraricus en Hongrie*” címmel igen figyelemreméltó tanulmányt írt a párisi Revue d'Economie politique-ben, mely munka külön is megjelent.

Gomard, kinek alkalmá volt jelen sorok írójával országunk minden fontosabb vidékét beutazni és közvetlenül érintkezésbe lépni hazánk nagy-, közép- és kisbirtokosaival, saját szemével győződött meg Magyarország mezőgazdaságának mai fejlett voltáról.

Ezen tanulmányában meglepő éleslátással vizsgálja országunk közgazdasági politikáját, megvilágítja és méltatja gazdasági önállóságunk érdekében kifejtett küzdelmeinket és e téren elért sikereinket.

Nagy elismeréssel szól a magyar állam mezőgazdasági és ezzel kapcsolatos üzeméről, melyek közül különösen a selyemtermelést említi ki, ami öt mint lyoni tanárt természetesen legközvetlenebbül érdekelte.

Már ezen kis munkájából is látszik, hogy Gomard nem felületesen bírál, nem elégszik meg néhány hízog szóval, hanem komolyan, részletesen és mégis látható rokonzenével ismerteti gazdasági törekvéseinket.

Érdekesen felel meg azon felvetett kérdésre, hogyan támogathatta a hazafias magyar agrárius főnemesség az iparpártolást, valamint a külön vámtérlet politikáját. E kérdéssel kapcsolatban a birtokviszonyokkal és a szociálista mozgalommal is foglalkozik.

Az egész munkából kitetszik, hogy Gomard a magyar politikai és gazdasági viszonyokat helyesen és jól ítélte meg, a nemzetiségi agitátorok külföldi cikkei által magát félrevezetettnek nem engedte és bizton remélhetjük, hogy megjelenendő nagyobb munkája Magyarországon mai közgazdasági és politikai állapotáról ugy országunk, mint a szerző dicséretére válik.

* Az agrárpárt Angliában. Mint azt e helyen már jeleztük, Angliában komolyan hozzáláttak, hogy az ottani parlamentben külön agrárpártot alakítsanak. Különösen a központi mezőgazdasági kamara az, mely nagy erélyvel és kitartással dülöre viszi az eszmét és ma Angliában, a szabad kereskedelem hazájában, megvalósult az, amit Magyarországon is régen óhajtottunk és mi ha tényre vált volna, talán sok hiábavaló győtrődéstől és küzdelemtől megóvta volna országunkat. Az új párt mozgatói kiszámították, hogy az elmúlt angol kormány öt ülészakban összesen hat órát szentelt mezőgazdasági kérdéseknek. Ily viszonyok között persze a mezőgazdasági érdekek teljesen háttérbe szorultak, amit az angol gazdák azonban tovább eltérni nem voltak hajlandók.

△ Az Eyth-szobor leleplezése. Május 6-án leplezték le a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft berlini palotájának udvarán szép ünnepség keretében Eyth Miksának, az egyesület

zseniális alapítójának sikerült mellszobrát, amely Herter Ernő tanár műve. Diszes és előkelő közönség vett részt ama bensőséges ünnepen, amelylyel a DLG. ama férfiu emlékezetének áldozott, aki 1835-ben, két évi buzgó és lelkes szervező munkálkodás eredményeként a birodalmi gazdasági egyesületet megalkotta s egyúttal azt az alapszabály-tervezetet és munkaprogramot is kidolgozta, mely — csekély változtatásokkal — mai napig is irányítja az egyesület áldásos működését. Képviselve volt a leleplezésen a német birodalomnak csaknem valamennyi jelentékenyebb gazdatársadalmi testülete és mezőgazdasági főiskolája, valamint a birodalmi és porosz kormány is. Az ünnepi beszédet Freier elnök mondotta, aki érdekes visszpillantást vetett szavaiban a DLG. megalakulásának körülményeire és arra a fagyos közönyösségre, amelylyel Eyth Miksának önzetlen buzgólkodása eleinte éppen a mértékadó körökben találkozott. Eythben azonban szerencsére sokkal nagyobb volt az ügy iránt való szeretet, semhogy a kezdet nehézségeitől visszariadt volna és 1885 őszén 2665 taggal mégis megalakulhatott az egyesület, amelynek Eyth 1896-ig ügyvezető alelnöke volt. Azóta a tagok száma meghatszorozódott, az egyesület munkaköre pedig az Eyth kijelölte irányban fejlődve kezdetben nem is álmódott arányokat öltött, úgy, hogy most az egyesület számos szakosztálya együttvéve mintegy 200 tisztviselőt foglalkoztat. Miután Eyth — aki azelőtt mérnök volt és a Fowler-féle gőzekegyárnak tett kiváló szolgálatokat — tizenhárom év munkáját és fáradságát szentelte teljesen önzetlenül a DLG. ügyei vezetésének, visszavonult az ügyvezető alelnökségtől, hogy tevékenységét az irodalomnak szentelhesse, de 1906-ban bekövetkezett haláláig tagja maradt az egyesület vezetőségének, sokszor támogatván azt tanácsaival. Mint 70 éves agastyán örömmel gyönyörködhetett még alkotásának diadalmas felvirágzásában, amelyhez utolsó leheletéig szíve egész melegevel ragaszkodott és amely most csak kötelességét teljesítette érdemes alapítójával szemben, amidőn emléket állított neki 1902-ben felépült házában, örök halálának mindig az utókor szeme előtt álló jelül.

△ A cukoradó leszállítása Angliában. A napokban lépett életbe Nagy-Britanniában a mérsékelt cukoradó, illetőleg cukorvám. Az adótétel leszállításának mértéke minden vártakozást felülmúlt. Az eddigi centwrightenkénti 4 shilling 2 penny összegű vámtétel, amely körülbelül 5 koronának felelt meg, 1 shilling 10 pennyre mérsékelte. Ez a váratlanul nagyarányú adómérséklés nemcsak az angol fogyasztásra és cukorfeldolgozó iparra, hanem a kontinentális államok cukortermelésére is nagy jelentőségű, mert tudvalevőleg Anglia valamennyi európai répacukortermelő államnak igen fontos kiviteli piacza. A vámmérséklés a cukorkivitt Angliába mindesetre fokozni fogja, de egyúttal csökkentő hatással lesz a cukorkészítményeknek Angliába irányuló bevitelére, mert a cukor olcsóbb áron való beszerzésének lehetősége nyilván növeleini fogja az angol cukorfeldolgozó iparnak, főleg a „jam,-készítő iparágak versenyképességét az európai kontinentális gyárakkal szemben. A mostani vámmérséklés a bur-háboru idején felemelt vámtételt az azelőtti vámtételnél is alacsonyabbra szabta s így kétségtelenül mi is Anglia felé irányuló cukorkivitelünk némi emelkedésére számíthatunk, mer régi igazság, hogy a cukoradó mérséklése a fogyasztásra fokozólag hat.

△ A védővamos irányzat ténfoglalása Angolországban. A legutóbbi manchesteri választás kapcsán megemlékeztünk lapunkban a védővamos irányzatnak szembeütnő terjedéséről a brit szigetországban. Ez az egyre erősülő irányváltozás új korszak hajnalhasadását jelenti nemcsak az angol vámpolitikában, hanem a világkereskedelmi politikában is. Legújabbban az angol komlótermesztők terveznek a Trafalgar Square-en nagy tüntetést a belföldi

komlótermesztés hathatós vámvédelme érdekében, amire az amerikai komló versenye miatt volna szükségük az angol természetőknek. Az amerikai komlót ugyanis jelenleg olyan olcsón szállítják Nagy-Britanniába, hogy az angol természetők vámvédelem nélkül egyáltalában nem állhatják ki tovább a versenyt és kénytelenek volnának felhagyni a komlótermesztéssel. A tüntetésben mintegy 35 ezer gazda szándékozik résztvenni, akik főleg Angolország hírneves komlótermesztő vidékéről, ugymint Kentből, Worcesterből és Herefordshire-ből gyűlnek majd Londonba. Jellemző, hogy az érdeklődőség helyes belátásával a természetők mozgalmához csatlakoztak a szakbeli bérmunkások is, akikre nézve a komlótermesztés fenntartása ugyancsak létkérdés. Kétségtelen, hogy ezt a mozgalmat mihamar követni fogja más természetési ágaknak hasonló célzu szervezkedése, ami csak elősegítheti és megerősítheti a védővamos irányzatnak amugy is rohamos hódításait a szabadkereskedelmi politika hazájában.

△ Parasztmintagzadaságok Bajorországban. Egy lelkes bajor gazda, König mezőgazdasági tanácsos a belügyminiszterium támogatásával már évekkkel ezelőtt több kis parasztbirtokot mintagzadasággá fejlesztett Közép-Bajorországnak sovány talaju, kivált homokos vidékein, hogy e gazdaságok a környékbeli, azonos viszonyok között gazdálkodó kisbirtokosoknak utmutatást adjanak az okszerű gazdálkodás, főleg pedig a vetésforgó megválasztása és a megfelelő trágyázás tekintetében. E kis mintagzadaságok eredményes működése arra indította a bajor országos gazdasági egyesületet, hogy hasonló gazdaságoknak mindama vidékeken való létesítését kérelmezze, ahol a sovány föld hozamának fokozására a gondosabb művelés és trágyázás feltétlenül szükséges és ahol e tekintetben a parasztság irányításra, utbaigazításra szorul. A bajor országos mezőgazdasági tanács javaslatára a belügyminiszter most hajlandónak nyilatkozott ily mintagzadaságok létesítésének előmozdítására s e célzra a kerületi bizottmányokat anyagi támogatásban fogja részesíteni.

△ A katonák mezőgazdasági oktatása Belgiumban. A belga földmivelésügyi miniszterium hivatalos jelentése szerint az idei télen Belgiumban is rendszeresítették a katonák mezőgazdasági oktatására szolgáló tanfolyamokat. Ezuttal különben csupán e tanfolyamoknak állandósításáról, általánosabbá tételéről, az ország minden részére való kiterjesztéséről volt szó, mert az eszme maga nem új Belgiumban, sőt szórványosan — olasz és francia példák nyomán — már egy évtized óta gyakorlatilag is megvalósított. 1897 december 14-én rendelkezte el a belga földmivelésügyi miniszter kiserletképpen az első ilyen tanfolyam létesítését, majd 1898-ban a kezdeményezés sikerén felbuzdulva, több tanfolyamot alakított, amelyek évenként decembertől márcziusig tartottak heti két órában, mindenkor este 6 óra után. A folyó évben már tizenhat helyőrségben rendszeresítette a kormány ezeket az előadásokat, amelyeket ezentul némi gyakorlati irányu kiképzés fog a nyári hónapokban kiegészíteni. Hogy a legénység az oktatást minél szivesebben hallgassa és minél jobban megértse, gondoskodás történt arról is, hogy az oktatás mindenütt a legénység anyanyelvén történjék s a szükséghez képest francia és flamand nyelven folynak az előadások. Érdekes és valóban követendő például állítható minden ország elé, hogy még az olyan kifejezetten iparosállam, mint Belgium is, mennyire elkövet minden lehetőt a gazdálkodás iránt való szeretet ápolására s a mezőgazdasági szakértelem fejlesztésére, igen helyesen belátván a nehéz viszonyokkal küzködő mezőgazdaság támogatásának szükségességét és nagy nemzeti jelentőségét.

A Bereg hó folyamán kiállítását és segitvén a vívmányok terén elérte vidéki mezőgazdasági szöleszeti f. hó 26-án rendez. J tegok csamékei berTorpa közlyamot ren tanfolyam sit fel.

A Béké folyó hó Beliczey Wenckheim mányi ülé hogy Dará hozza inté leirathban földmivelés szabályter elnök indit mezőgazdas laszja. a vendik é Mezőberén kérelmet r előterjeszt elnökséget eladása ir lépjen. AM a szölvé zett megk kivíthetőne G. E. nek forduló ka mondása r tét intéz gumőkörö való meg hasonl sz Tudomásu ságának, s ét az egy megkeresé iskolák fe és Doma

Az Erd vármegyei tartotta ü Tárgyaltá megyei sza Szász Istv a megyei rozták. T megyei sz apaállatok sitás ügye nagypetri lésére 100 szölvörme dáknak, a tást, 1500

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Beregvármegyei Gazdasági Egyesület e hó folyamán és a jövő hó elején többrendbeli kiállítást és gépbeutatót rendez, ezzel is elősegítvén a gazdaközönség érdeklődését az újabb vívmányok iránt, amelyeket a mezőgazdaság terén elérni sikerült. A beregvármegyei hegyvidéki miniszteri kirendeltséggel, a munkácsi közgazdasági egyesülettel, valamint a munkácsi szőlészeti és borászati felügyelőséggel karöltve f. hó 26-án Nagymuzsalyon, 28-án Mezőkaszonyban és 29-én Munkácson *permetezőbeutatót* rendez. Junius 8-án Badalóban a gazdaköri tagok családtagjainak szöv. és fonóipari termékei bemutatására *háziipari kiállítást* rendez. Torpa községben harisnyakötő háziipari tanfolyamot rendezett kötőgépek segélyével, amely tanfolyam eddig is a legszebb reményekre jogosít fel.

A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 17-én tartotta választmányi ülését *Beliczey Géza*, majd tavaszi rendes közgyűlését *Wenckheim Dénes* gróf elnökle alatt. A választmányi ülésen *Beliczey Géza* elnök bejelentette, hogy *Darányi Ignác* miniszter az egyesületnek hozzá intézett jubiléris üdvözlését meleg hangú leiratban köszönte meg. Bejelentette, hogy a földmivélsügyi miniszter a módosított alapszabálytervezetet jóváhagyta. A választmány elnök indítványára elhatározta, hogy a tervezett mezőgazdasági és ipari kiállítást 1910-re halasztja, amikor az egyesület fennállásának ötvenedik évfordulóját is megüli. A választmány Mezőberény közbirtokosságának legelőfelosztási kérelmét nem találta megengedhetőnek. Elnök előterjesztésére a választmány megbízta az elnökséget, hogy az egyesület egyik házának eladása iránt Békéscsaba községgel érintkezésbe lépjen. A Magy. Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének a szőlő jég ellen való biztosítása tárgyában intézett megkeresését a választmány nem tartotta kivihetőnek. Elhatározta, hogy a Temesvármegyei G. E. nek a vasuton előállatszálításnál előforduló károk miatt a vasut felölősségének kimondása tárgyában hasonló szellemű felterjesztést intéz. A Sopronvármegyei G. E. nek a gümőkóros állatoknak közfogyasztás céljára való megmentése tárgyában intézett feliratával hasonló szellemű felirat intézését határozta el. Tudomásul vette az egyesület számvizsgálóbizottságának, valamint *Pfeiffer István* tikkár jelentését az egyesület mult évi működéséről. A főispán megkeresésére a választmány gazdasági ismélőiskolák felállítását *Szarvas*, *Orosháza*, *Vésztő* és *Doma* községeiben véleményezte.

A *Wenckheim Dénes* gróf elnökle alatt tartott közgyűlésen *Beliczey Géza* egyesületi elnök az egyesület részvétét tolmácsolta elnöklő *Wenckheim Dénes* gróftól azon vesztéséért, amely őt *Wenckheim Henrik* gróf elhunytával érte. A közgyűlés tudomásul vette az évi jelentést és bemutatott számadásokat. Az igazgatóválasztmányba ezután megválasztotta *Veres József*, *Döry Pál*, *Széchenyi Antal* gróf, ifj. *Koczinsky Mihály*, *Wolfinger Miksa*, *Zahorán György*, *Kitka György*, *Gavrik János*, *Béreczy Gábor*, *Wagner József* és *Neumann Manó* tagokat.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kolozsvármegyei gazdasági osztálya folyó hó 13-án tartotta ülését *Dózsa Endre* elnökle mellett. Tárgyalták a gazdasági cselédlakásokról szóló megyei szabályrendeletet, melyet *Lészay Ferenc*, *Szász István* és *Sipos Gábor* hozzászólása után a megyei közgyűlés elé terjesztendőnek határozták. *Tokaji László* tikkár indítványát, hogy megyei szabályrendelettel kötelezzék a községi apaállatok biztosítását, az országos állatbiztosítás ügyének rendezéséig halasztották el. A nagypetri állandó téli fafaragó műhely felszerelésére 100 koronát szavaztak meg, néhány régi szőlőtermelő községben pedig olyan mezőgazdákknak, akik szabályszerűen kezdték a felújítást, 1500 darab szőlőoltványt engedélyeztek.

Tudomásul vették *Csérer Lajos* előadó jelentését a téli falusi tanfolyamokról.

A Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-én tartotta Balassagyarmaton rendes tavaszi közgyűlését *Mailáth Géza* gróf elnökle alatt, aki megnyitván az ülést, bejelentette, hogy *Zichy N. János* gróf az egyesületnek kiállítás költségei fedezésére 500 koronát adott. Elnök és *Török Zoltán* indítványára a közgyűlés *Zichy N. János* gróftól az egyesület örökös díszelnökének megválasztotta, valamint az egyesület iránt tanúsított áldozatkészségéért a közgyűlés köszönetét jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta el. *Siklák Iván* tikkár előterjesztésére a közgyűlés az 1907. évi számadásokat jóváhagyta. A közgyűlés az előterjesztett 1908. évi költségvetést 7700 korona hiány megállapításával elfogadta s elhatározta, hogy a hiánynak államszegély útján való fedezése érdekében a földmivélsügyi miniszterhez felterjesztést intéz. *Vitalis Béla* pénztárosnak tisztségéről történt lemondása folytán a pénztárnoki tisztségre egyhangulag *Horthy Jánost* választotta meg. *Buttler Ervin* bárónak az állattenyésztés fejlesztése érdekében a legutóbbi választmányi ülés elé terjesztett javaslatát a közgyűlés helyesléssel fogadta el és *Siklák Iván* tikkárt utasította a tervezet kidolgozására. Tikkár indítványára a közgyűlés kimondta, hogy a járási állatorvosok az igazgatóválasztmányának hivatalból tagjai. A vármegyeinek a mezőgazdaság munkás- és cselédlakásokról alkotandó vármegyei szabályrendeletét *Buttler Ervin* báró, *Hanzély Gyula* és *Emödy Vilmos* hozzászólása után csekély módosítással fogadta el. Tikkár kérelmére a közgyűlés megengedte, hogy az egyesület jubiléris kiállításának előzetes költségei fedezésére az egyesület pénztárából előleg utaltassék ki. Általános érdeklődés mellett tárgyalta a közgyűlés a birtokparcellázásokról divó azon visszaélést, mely szerint a spekulánsok a nagyobb birtokok erdőtalaját irtás után mint szántóföldet adják el, a kisgazdák jóhiszeműen megvásárolják és csak midőn használni akarják, akkor tudják meg, hogy azt szántóföldnek nem használhatják, hanem újból be kell erdősiteni. Ezen földzsora számba menő spekuláció ellen a közgyűlés állást foglalt és utasította az egyesület vezetőségét, hogy ez ügyben írjon át a vármegye alispánjához, kérve, hogy ily esetek előfordultával a legszigorubb megtorló eljárást indítsa meg, a kivágott erdőterületeket pedig azonnal legeltetési tilalom alá vegye.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület elnökeinek: *Pálffy István* gróf v. b. t. t., pozsonyi gróf, Pozsony vármegye és város örökös főispánjának 80-ik születésnapja alkalmából, az elnöke iránti őszinte ragaszkodása és tisztelete kifejezésül méltó keretekben fogja az évfordulót megülni. Junius hó 2-án d. e. 11^{1/2} órakor Pozsonyban a vármegyei ház nagytermében *disz-közgyűlést* tart, utána pedig ünnepi lakomát. Az ünnepegen részt vesz a föld. kormány, az OMGE, ugys mint a GEOSz., a megye törvényhatósága, valamint a szomszédos vármegyék gazdasági egyesületei is. A diszlokómán való részvétel a Pozsonyvármegyei G. E. tikkári hivatalánál f. hó 29-ig bejelentendő. Részvételi díj 4 korona borral együtt.

A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 10-én tartotta választmányi ülését *Wass Béla* gróf elnökle alatt. A választmány tudomásul vette *Szemmáry József* tikkár jelentését az egyesületnek arankavetőmag forgalmára vonatkozólag. Elfogadta a folyó év október 4-én Bálványos-Váralján rendezendő terménykiállítás tárgyában előterjesztett javaslatát és a kiállítás rendező bizottságába *Lőrincz János* elnökle alatt megválasztotta *Szemmáry József*, *Eiszmán Béla*, *Hangay Emánuel*, *Pap Jenő*, *Szigeti Gyula*, *Baumann Gyula*, *Barócz Sándor*, *Kálk Ferenc*, *Réti István* és *Vass József* tagokat. Többek hozzászólása után megbízott az elnökség, hogy szólítsa fel *Kühne Ede* gyárost egy gazdasági gépraktárra vonatkozó ajánlat benyújtására. Tudomásul vette a

választmány, hogy a földmivélsügyi miniszter üszödijazás céljaira 1200 korona segélyt engedélyezett.

A Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya folyó hó 16-án tartotta ülését. Tudomásul vette a Sopronvármegyei G. E. nek a földmivélsügyi miniszterhez intézett felterjesztését a gümőkóros marhák husának elkobzása tárgyában. Foglalkozott a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a jégbiztosítás tárgyában hozott határozati javaslatával. Az idei szarvasmarhadijazásukat a választmány junius 14-én Zilahon, junius 21-én Krasznán, junius 28-án Tasnádon megtartatni határozta el. Tudomásul vette tikkár bejelentését, hogy a földmivélsügyi miniszter az egyesületnek 800 korona segélyt engedélyezett egy arankarosta beszerzésére. A földmivélsügyi miniszteriumtól jelentékenyebb szilvatermés esetén szilvaiz főzéséhez szükséges felszerelést kérni határozta végül a választmány.

IRODALOM.

A csákvári m. kir. földmivésiskola gazdaságának leírása és üzemterve most jelent meg a földmivélsügyi miniszterium kiadásában. *Juhász Vilmos* igazgató utasításai alapján *Branyiczky Géza* gazdasági gyakornok ismerteti a mintaszerűleg berendezett kis gazdaságot. A földmivésiskola létesítésére impulzust azon szomorú tünetek adtak, melyek a 80-as években a hosszú időn át folytatott rabógazdálkodás kövekezményeként a kimeríthetetlenek tartott Bánát terméseredményeiben is jelentkeztek. A bajon a földmivélsügyi kormány elsősorban a szakértelem emelésével akarván segíteni, 1885-ben a m. kir. vallás- és közalapítvány csákvári 439/48 kat. holdnyi birtokát bérbé vette s azon a fenti földmivésiskolát létesítette. A földmivésiskola gazdasága Temes vármegye Csákvá községének határában terül el, 2^{1/2} kilométernyire a hasonnevű állomástól. Rendes üzembe — mivel részben albérlésbe volt kiadva — csak 1886-tól volt vehető. Tekintettel a nem tulságosan kedvező viszonyokra, melyekkel a gazdaság kezelőinek meg kell küzdenie, az elért eredmény igen kielégítőnek mondható. A gazdaság domborzata folytán a terület egy kis része belvizektől szenved, talaja részben jó, de részben szikes, klímája alföldünk jellegzetesen szélsőséges klímája, a munkabérek nem olcsók: ezzel szemben holdankint 30 korona tiszta jövedelem, mely a befektetett tőke 4% -ának felel meg, oly eredmény, mely csakis megfelelő szakértelem s az ebből kifolyólag üzőtt belterjes kezeléssel érhető el. A gazdálkodás a talajkimélő sokoldalú növénytermelésen kívül az állattenyésztés minden ágára, méhészet, baromfitenyésztés, házinyultenyésztés és kosárfűztermelésre is kiterjed, minden téren utmutatással szolgálván a környék erre nagyon is rászoruló kisgazdáinak.

„A Vadór”. Kézi tankönyv a m. kir. erdőőri szakiskolák számára, írta *Tilés Nándor* nyug. főerdőtanácsos. A m. kir. földmivélsügyi miniszterium 1907. évi 5. sz. kiadványa. Ára 1 K. E 400 oldalra terjedő nagy munkáról ez alkalommal nem mint tankönyvről emlékszünk meg, de mint oly műről, mely ugy a vadtenyésztésével foglalkozóknak, mint a vadászatkedvelőknek élvezetes és hasznos olvasmányuk lesz. Könyvének első fejezetében ismerteti szerző az összes vadászatni szakott emlősöket és szárnyasokat, azok ragadozó, káros és hasznos fajtaát, végül a rőtvdákat. Minden egyes fajt részletesen ír le a szerző s e részletes ismertetés többé-kevésbbé ráfer a magyarra, mert dacára annak, hogy lovas- és vadásznemzet volnánk, a vadon élő állatok életének, szokásainak ismeretében messze mögötte maradunk a külföldi ember ezirányu tudásának. Pedig erre szüksége van nemcsak a sportból vadászóknak — bár ezek is másképp fognak vadászni e könyv áttanulmányo-

zása után, mint annakelőtte — de főképp a vad tenyésztésével és kereskedelemmel foglalkozóknak. Tüzetesen tárgyalja a tenyésztésre alkalmas vadak — mint őz, szarvas, fácán — nevelési módjait s tapasztalatok útján szerzett oly utbaigazító tanácsokat ad, melyeknek tudása vagy nemtudása lényegesen befolyásolhatják a vadtenyésztés sikerességét. Mint olvasmány is érdekes e mű, melyet a szöveg közé nyomott számos ábra még nagyon tanulságossá is tesz. Sz.

Ujdonságok a könyvpiacon. Szilárd Gyula: Szőlőművelés és borgazdaság. III-ik átdolgozott és bővített kiadás. Kiadja az OMGE. könyvkiadó-vállalata. Vászonkötésben 10.— K. Előadások a szőlészet és borászat köréből. A földmiv. m. kir. miniszter ur támogatásával 1908. évi február hó 3—8-ig Budafokon tartott szőlészeti borászati tanfolyam előadásainak kivonata. 2-50 K. Határrendészet kézikönyve. Határrendéségi, bevándorlás, kivándorlás, utlevél s ezzel összefüggő törvények és rendeletek gyűjteménye. Összeállították: Pavlik Ferenc és Laky Imre. Vászonkötésben 6.— K. Müller Vilmos: A jegybankügy. 2-50 K. Szilárd Gyula: A pinzegazdaság melléktermékeinek értékesítése. — K. Szász Alfréd: A Bacillus Fluorescens Liquefaciens, mint tejtejesítő baktérium. 5 fényképpel. Allatorvosdoktori értekezés. — K. Wetzi János: Klinikai vérvizsgálatok. Allatorvosdoktori értekezés. — K. Molnár István: A nemes füz termelése. Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából. II. bővített kiadás. — 60 K. Szegh Dezső: Magyarország a Balkánon. Gazdaságpolitikai tanulmány 2.— K. Monostori Károly: A juhtenyésztés alapvonalai. A kisgazdák szükségleteihez mérve. 48 ábrával. II. bővített kiadás. 1.— K. Fehér Manó dr.: Új bányatörvényünkben közsenünket szabaddá kell tennünk. — 70 K. Agoston Péter: A sztrájk büntetése. 1.— K. Csetényi József: A vámszövetség és bankközösség problémája. 3.— K. Sebess Dénes dr. és Börcsök Andor dr.: Erdélyrészi birtokrendezés. 8.— K.

Hellenthals K. A.: Hilfsbuch für Weinbesitzer und Weinhandler. 11. Aufl. K 5-50. Rüdinger Hermann: Die Bierbrauerei. K 6-60. Die Gewerbeordnung. (Handausg. der Oest. Gesetze.) K 6.— Heller Emil dr.: Das oesterreichische Gewerbe-recht m. Berücksichtigung d. Gewerbenovelle vom 5. II. 1907. System. Darstellung f. d. Praxis. K 20.— Mangoldt K.: Bodenspekulation oder gemeinnützige Bodenpolitik f. Gross-Berlin. Ein Reformvorschlag. K — 80. Ruhland G.: System der politischen Oekonomie. 3. Bd. Krankheitslehre d. socialen Volkskörpers. K 12.— Eißler Ewald: Das ärarialische Weingut in Unterfranken 1895—1905. K 5.— Hupfer Peter: Der Obstbaum als Lebewesen, seine Pflege u. wirtschaftliche Bedeutung. K 3.— Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten. Herausg. v. Prof. Dr. Paul Soraner 18. Bd. K 24.— Bredt I. V.: Nationalökonomie des Bodens. K 3.— Elentheropoulos A.: Sociologie. 2. Aufl. K 4-80. Clans Rudolf: Das russische Bankwesen. K 4-80. — Hahn Eduard: Die Entstellungen der wirtschaftlichen Arbeit. K 3.— Verzeichnis der aufgestellten Staatshengste während der Beschälperiode 1908. u. der lizenzierten Privathengste. Herausg. vom K. K. Ackerbau-ministerium. K 1-50. Stebler-Volkart: Die besten Futterpflanzen. II. Bd. K 6.— Habenvoll P.: Anleitung zur einfachen landw. Buchführung. K 1-50.

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Fésűs gyapju áru. II. felelet a 263. és 267. sz. kérdésre. Jól usztatott középminőségű fésűs gyapju mintegy felét teszi ki a szennyes termék-

nek, vagyis szennyben majd 2—2½ bécsi font helyett 5—5½ bécsi fontot fog nyerni. Jól áztatott gyapju (középfésűs) mai értéke 100 kg.-onként 230—240 K., ugyanolyan szennyben, ha tisztán, kolonczmentesen van kezelve, 110—120 K. Persze, hogy a „Köztelek” szakszerű felelete tudományos szempontból tökéletesen helyes és minősítés útján pontosabb értékelést lehet elérni. Ha a gyapju minősége más mint fésűs, akkor ugy az érték-arányszámok is mások.

Dr. H. F.

A „Pionier”-féle homoktégla-készítő-gép. 284. kérdés. Gazdatársaim között bizonyosan van olyan, aki személyes tapasztalat nyomán lesz képes és szíves a következő kérdéseimre válaszolni: 1. Megfelel-e a „Pionier” homoktégla-készítő-gép a prospektusban közölt adatoknak, a szükséges munkások számát és a termelőképeséget illetően? 2. A helyi munkabérekhez viszonyítva mibe kerül vele 1000 téglát? 3. Mennyi időre az elkészítés után használható a vele készített téglát, nem tulságosan kemény-e, jól faragható-e, általában megfelel-e a jó minőségű téglát irányában méltán támasztható igényeknek és használható-e kutak vizállás fölötti részének kirakására? 4. Milyen méretű téglát készíthető vele? 5. Fedél alatt szárítandó-e a téglát? 6. A prospektusban közölt különböző kategóriájú gépek közül melyik és miért a leg-gazdaságosabb? F. L. gr.

Felelet a 284. sz. kérdésre. Miután kérdéstevő sem azt nem jelezte, hogy miféle prospektusból olvasta a „Pionier” téglagyártógép adatait, sem azt nem jelezte, hogy hol, az ország mely részében, mely helyen szándékozik egy ily homoktégla-készítő telepet létesíteni, kérdéseire teljes választ adni nem lehet.

A kérdés 1. pontjára vonatkozólag a „Pionier” homoktégla-készítő-gép kezeléséhez kell négy munkás, kik közül kettő az anyagot keveri, kettő a téglát veri és hordja szárító helyére. Begyakorlott munkásokkal, azoknak ügyessége szerint, napi 10 órában munkaidőben 3000—4000 téglát készíthető el.

A 2. pontra egyelőre csak annyit lehet válaszolni, hogy a készített téglák előállítási ára nagyon ingadozik aszerint, aminő keverékű és aminő arányú keverékű anyagokból készülnek s minők a munkabérek. Ily téglákat lehet készíteni tisztán csak homokból és sovány fehér mészből, vagy ha nagyobb szilárdságot kívánunk, a homok és fehér mészhöz még portland-cementet is kevertetik, vagy nagy szilárdságnál lehet tisztán csak homok és portland-cementet használni. Általában tisztán csak homok és sovány fehér mészhöz keveréknél kell 1000 téglára 2-5 m³ homok és 600 kg. égetett fehér mész. Ha szilárdabb téglák kívánatosak, kell 2-5 m³ homok, 300 kg. égetett fehér mész, 100—150 kg. portland-cement. A legszilárdabb téglákhoz kell 1000 drbra 2-5 m³ homok és 600—800, esetleg 1000 kg. cement, attól függ, minő arányban történik a keverés. A cement emelkedésével csökken a homokszükséglet 2, esetleg 1-5 m³-re. Minél durvább szemű, érdesebb a homok, annál kevesebb mész- és cementhozáadással érhető el a megkívánt szilárdság. Miután ugy a homok, mint a mész és a cement is származó helyeik szerint változnak minőségükben, teljes lehetlenség előre megállapítani, melyik anyagból mennyi kell a kívánt cél elérésére és ebből önként következik, hogy az előállítási árt sem lehet előre megszabni. A felsorolt anyagok árait tessék kérdéstevőnek saját helyi viszonyainak megfelelően kiszámítani a munka színvonalát számítva. Ezután tessék — hogy számításában ne csalódják — csak 3000 téglát szá-

mitani naponként 4 ember munkájával, kiknek bérét ismét csak kérdéstevő szabhatja meg legjobban, onnan kiindulva, hogy a munkára csak a java munkást ajánlatos használni, tehát az ott divó legmagasabb napi munkabérrel kell fizetni. Ezen számításokhoz adja hozzá a gép beszerzési árának 10% os amortizációját é kamatját s akkor megtudhatja elég megbízhatóan az 1000 téglát előállítási költségét.

A 3. pontra az válaszolható, hogy a téglát elkészítése után való használhatósága függ attól, minő keverékből készült az? A tisztán csak homok és égetett fehér mészből készült téglát elkészülte után könnyű építkezésre, hol tehát nincs szó nagy nyomásokról, 10—14 nap múlva, de sokkal biztosabb, ha 20—30 nap múlva használtatik. A cementtel kevert már 10 nap múlva kezdhető könnyű építésre. Legbiztosabb, ha 30 napig egyáltalán nem használják építésre a cement nélküli téglát. Minél több s jobb cementet keverték a homokhoz, annál rövidebb idő alatt lehet a téglát használatba venni. Az ily téglát keménységét a cementmennyiség adja meg, minél több van benne, annál keményebb. Faragható és megfelel a jó épülettéglát irányában támasztható követelményeknek. Használható mindennemű építkezésre, hisz ha nem így lenne, akkor nem használnák azt pl. a németek évenként millió és milliószámra.

A 4. pontra az a válasz, hogy a „Pionier” gép 25 cm. hosszú, 12 cm. széles és 6 cm. vastag téglákat készít. Nincs kizárva, hogy a gyár külön megrendelésre más méretű téglákat is készít, de nem okvetlen szükséges a más méret, mert a fenti méretek a gyakorlatban teljesen megfeleltek.

Ad 5. Közvetlen a készítés után a talp- vagy aljdeszkákra vert téglák 2—3 napig árnyékos helyen nyirkosan tartandók. E célra a legprimitívebb lábas pajta is megfelel, ha oldalait akárminő egyszerű módon beborítjuk.

Ad 6. Nem ismervén a jelzett prospektus címét, az abban felsorolt egyéb gépekre válasz nem adható. S. P.

Luczerna-értékesítés és vetés. 285. kérdés. Kifizetné-e magát a nagybani luczernatermesztés ott, ahol a buza átlagtermése 8—9 q, a csövestengeri 20—22 q k. holdanként; a luczernát pedig 4—5-ször kaszálhatni; hogy értékesíthető jobban a luczerna, mint takarmány vagy magnak meghagyva; melyik kaszálás volna legalkalmasabb magtermesztésre; mikor és hogyan vessem? K. K.

I. felelet a 285. sz. kérdésre. A luczernát a mi klimatikus viszonyaink figyelembe vételével jobb tavasszal, mint ősszel vetni. Az őszi vetést tulajdonképpen augusztus második felében kellene elvégezni, hogy a tél beálltaig kellően megerősödhessen, vagyis oly időben, amidőn a szárazság — különösen épp az Alföldön — rendszeren nagy s így a vetés sikerét már magában véve ezen körülmény is kockáztatja. De feltéve, hogy vetésére jó idő jár, áttelelése még akkor sem biztos, mert az Alföldön oly gyakori hónélküli, száraz fagyos téli időjárás, a metsző hideg északi széllel, sok kárt tehet a még gyenge luczernavetésben. Tavasszi vetése és pedig védőnövénnyel feltétlenül jobb.

II. felelet a 285. sz. kérdésre. A luczerna a legjövődmezőbb növények egyike, melynek jövődeme kedvező állattartási viszonyok közt a buza és tengeri jövődemét is meghaladhatja. Ha ugyanis 4—5-ször kaszálható luczernánál az átlagtermés 30—40 q, amely q-ként csak 4 koronával értékesíthető, akkor a nyers jöve-

delem kat...
hogy a ter...
többet a...
tehet, am...
lyütt beál...
danként l...
termeszté...
tatik, akk...
jóval nag...
kevesebb...
de az átl...
100 kg.-ra...
arankame...
ben lehet

A termel...

Ilyen j...
seknél és...
gáltathat...
termésekn...
litheti.

Szavat...
des. Eladt...
a 48-adik...
gyem vis...
illető a...
nem észle...
mazási le...
napon viz...
állított lá...
és ez az...
keletkez...
a lovaka...
egy lóker...
belül ne...
litorvos...
hónappal...

Felelet...
illető k...
hatunk e...
csak az...
ján bírál...
a jogi gy...
belül beig...
ban szenn...
következi...
jén is me...
következt...
kor a ve...
adatokkal...
bebizony...
már bete...
bizonyító...
ezt a k...
Mint hogy...
állatorvos...
hogy az...
nem is m...
helyt áll...
íránt a b...
tartozik...
csökön...
megbeteg...

Nemz...

(K.) A...
und Stärk...
tudomány...
nak egy...
intézmény...
nepeli az...
ben nagy...
tást ren...
hivta.
Az OM...
ez az int...
dák nagy...
hat hektá...
szerű ép...
Berlin és

Védjegy ASBESTPADLÓ Védjegy

Krumholz-fele Asbestpadló-készítő vállalat
SCHÖNFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójának burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített muakák jegyzékével és árjegyzékkel kívánunk szolgálni. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-fele asbestpadlóval van burkolva.

delem kat. holdanként 120—160 korona s mint-hogy a termesztési költség 40—50 K.-nál alig tesz többet a holdankénti jövedelem 80—110 K.-t tehet, amit az a tény is igazol, hogy több helyütt beállított luczernások használatáért holdanként 100 K. bért fizetnek. Ha pedig a szénatermesztéssel a magtermesztés is összekapcsolatik, akkor a luczernatermesztés jövedelme még jóval nagyobb lehet, mert habár ez esetben kevesebb szénát nyerünk, pl. csak 25—30 q-t, de az átlagos holdankénti maghozam legalább 100 kg.-ra tehető, amit a termesztő, ha a mag arankamentes, 100 K.-val értékesíthet. Ez esetben lehet a holdankénti nyers jövedelem:

25 q széna à 4 K. = 100 K.
100 kg. mag à 1 „ = 100 „

Összesen 200 K.

A termelési költség lehet mintegy 60 „
Elérhető tiszta jövedelem 140 K.

Ilyen jövedelmet a buza 8—9 q-ás termésnél és 15—16 koronás árnál nem szolgáltat, de a tengeri jövedelme 20—22 q-ás termésnél a luczerna jövedelmét megközelítheti.

Szavatosság butacsírás ítélet. 286. kérdés. Eladtam 2 drb lovat, a vevő lókereskedő a 48-adik napon felszólít, hogy a lovakat vegyem vissza, mert az egyik butacsírás. Az illető a lovon addig semmi rendellenességet nem észlelt, mert időközben a lovakról származási levelet kért. A vevő vétel után a 48-adik napon vizsgálta a lovat állatorvossal, a kiállított látlelet ugyszól, hogy a ló butacsírás és ez az adás-vétel előtt 5—6 hónappal előbb keletkezett. Az a kérdés már most, tartozom-e a lovakat visszavenni? Lehetséges-e az, hogy egy lókereskedő ilyen butacsírát 30 napon belül ne tudjon konstatálni? Mondhatja az állatorvos azt, hogy a baj a vizsgálat előtt 6—7 hónappal előbb keletkezett?

P. B.
Felelet a 286. sz. kérdésre. A szavatosságot illető kérdésekre csak nagy általánosságban adhatunk e helyütt választ, mert az egyes esetek csak az összes ténybeli adatok ismerete alapján bírálhatók el. Butacsíra fennforgása esetén a jogi gyakorlat az, hogy ha a vevő 30 napon belül beigazolja azt, hogy a ló ebben a bajban szenved, akkor e megállapítás tényéből az következik, hogy a betegség már a vétel idején is megvolt az állatban. 30 napon túl ez a következtetés már nincsen helyén, hanem ilyenkor a vevőnek a beteg vizsgálata közben nyert adatokkal vagy tanuvalomásokkal külön kell bebizonyítania, hogy az állat a vétel idején már beteg volt. A részéről előadott adatok bizonyító értékétől függ azután, vajjon a bírót a következtetést elfogadja-e vagy nem. Minthogy nem tudjuk, hogy a jelen esetben az állatorvos mire állapítja azt a véleményét, hogy az állat már 6—7 hónapja beteg, azért nem is nyilatkozhatunk arról, vajjon véleménye helyt állhat-e vagy nem. Fiatal lovaknál egyébiránt a butacsíra a legnagyobb ritkaságok közé tartozik és könnyen összetéveszthető mulékony esőkönyösködéssel vagy egyik-másik hevenyes megbetegedéssel.

Nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Berlinben.

(1908. október 10—18.)

(K.) A berlini Institut für Gärungsgewerbe und Stärkefabrikation, ez a világhírű gyakorlati tudományos intézet, mint a gazdasági főiskolának egyik osztálya, a maga nemében páratlan intézmény. Alapításának 25-ik évfordulóját ünnepli az idén s ez alkalomból f. évi októberben nagy nemzetközi sörárpa- és komlókiállítást rendez, melyre Magyarországot is meghívta.

Az OMGE. tagjait múlt évi tanulmányutjokon ez az intézet is vendégül látta s a magyar gazdák nagyon tanulságos dolgokat láttak azon a hat hektárnyi területen, melyet az Institut nagy-szerű épületei és berendezései elfoglalnak a Berlin északi végén fekvő seestrassai telepen.

Mikor 1874-ben a német szeszgyárosok egyesülete kísérleti állomást létesített, aligha gondolt arra, hogy ez az állomás odafejlődjék, ahova ma jutott. Ma Delbrück titkos tanácsos vezetése alatt hetven kiváló szakembert foglalkoztat az intézet, melynek közel kétszáz főnyi állandóan alkalmazott személyzete van s évi másfélmillió márka a költségvetése.

Fenntartói: az állam és hat egyesület, szerződésre léptek egymással úgy, hogy az igazgatást az egyesületek végzik s a fenntartás eszközeit is nagyrészt ők szolgáltatják. Ezek az egyesületek névszerint a következők:

1. Verein der Spiritusfabrikanten in Deutschland,
2. Verein Versuchs- und Lehranstalt für Brauerei in Berlin,
3. Verein der Stärkeinteressenten in Deutschland,
4. Verein deutscher Kartoffeltrockner,
5. Verein der Kornbrennereibesitzer und der Presshefabrikanten Deutschland és a
7. Verband deutscher Essigfabrikanten.

Az intézet telepe ma már egész kis városrész igazgatási épülettel, iskolaépületekkel, laboratóriummal, sörfőzővel, szeszfőzővel, élesztőgyárral, ecetgyárral, kísérleti magtárral, gépkísérleti állomással, kiállítási csarnokkal, árpa-, komló- és burgonyamezőkkel és növényházakkal. Dolgoznak ott vegyészek, fizikusok, botanikusok, technológusok, nemzetgazdák, statisztikusok, mérnökök, építészek és gyakorlati mezőgazdák.

A főiskola hallgatói bármely tanszakon hallgathatják az előadásokat. Vannak azonban külön tanfolyamok szeszfőző-tulajdonosok, szeszfőző-mesterek, elektromos gépek kezelői, burgonyaszárítók, keményítőgyártók, élesztőgyárosok, ecetkészítők, sörfőzők, élelmiszervizsgálók, üzemellenőrök stb. részére. Kiad az intézet napilapot (Tageszeitung für Brauerei), szakfolyóiratokat, évkönyveket és naptárakat. Kutatásainak eredményeit rendszeresen közlésezi a fenntartó egyesületek orgánumaiban.

Ez az intézet tehát nemcsak tudományos, de gyakorlati értelemben is centruma a világ legnagyobb söriparának s oly tényező, mely legelső sorban hivatott arra, hogy nemzetközi árpa- és komlókiállítást rendezzen az összes árpa- és komlótermesztő országok bevonásával.

Az előkészületekből ítélve ez a kiállítás nagy-szerűnek ígérkezik. Minden egyes ország autonóm bizottságot alakít s ez a bizottság válogatja ki a hazai termesztők mintái közül azokat, melyeket beküldésre és kiállításra alkalmasnak talál. A kiállításokat numerus clausus korlátozza. Egy-egy ország legföljebb 120 árpa- és 120 komlómintát állíthat ki; de ennyit is csak akkor, ha három különböző jellegű termelővidéke van. Egy-egy vidékről 40 mintánál többet kiállítani nem lehet.

Az országos bizottságnak tehát a hozzá beküldendő árpa- és komlóminták közül vidékenként negyvenet kell kiválasztania s csakis ezeket küldheti Berlinbe, a nemzetközi zsűri elé. Kivételre pályázó minták tömegével tehát egyik ország sem imponálhat a minőség fog dönteni.

Módot ad azonban a kiállítási szabály, hogy a zsűri bírálata alá bocsájtandó mintákon kívül gyűjteményes kiállítások nyújtsanak teljes képet az egyes országok árpa- vagy komlótermesztéséről. Versenyen kívül tetszés szerinti mennyiségben állíthatók ki gyűjtemények (országosak, vidékiek, szövetezetiek). Helyet talál ezenfölül mindaz, ami tudományos értékű. Kiállíthatnak versenyen kívül tanintézetek, kísérleti állomások, gazdasági egyesületek, úgy, hogy e részben igazán csak tőlünk függ: hogyan kívánunk képviselve lenni a reánk nézve legfontosabb helyen, a német fővárosban rendezendő nemzetközi árpa- és komlókiállításon?

Az alkalom itt van, hogy árpánkat és komlónkat a maga valóságában mutassuk be azoknak, akik jó vevőink lehetnek s eloszlassuk a homályt, mely a német piacra a magyar komló becsét fűdi s a kételyt, mely még mindig főnnáll a mi komlónk versenyképessége tekinté-

tében a cseh komlóval szemben, noha nyílt titok, hogy a saazi zsákokban magyar komlót vásárol a német s a vásár hasznát az osztrák vágja zsebre.

Ugy tetszik, mintha az összes termesztők közül éppen a magyar termesztőnek volna legtöbb okuk a berlini nemzetközi kiállításon részt venni. Sem árpánk, sem komlónk minőségét nem kell szégyenlenni, de eltekintve a kiállítás erkölcsi és anyagi előnyeitől, nagyon kívánatos, hogy az Institut, mely a nemzetközi kiállítást rendez, behatóbban foglalkozzék a magyar árpával és különösen a magyar komlóval. Hadd ismerkedjenek meg vele annak a tudományos areopágnak a tagjai, mely tekintélyének súlyával a praxis embereit többé-kevésbé irányítani szokta.

Ez az Institut nagy szolgálatokat tehet nekünk, ha árpánk és komlónk minőségéről jó bizonyítványt állít ki. Tudományos alapon nyugvó ítéletét nem fogja véka alá rejteni, hanem hirdetni fogja az igazságot s emelni a magyar árpa és magyar komló hírnevét, becsét, piaci értékét. Erre a hathatós reklámra pedig nekünk szükségünk van a külföldi piacon s itt az alkalom megszerezni.

Mindenesetre érdemesnek látszik megfontolás tárgyává tenni a magyar árpa- és komlótermesztésnek a berlini nemzetközi kiállításon leendő bemutatását s idejekorán szervezkedni, hogy idő legyen az előmunkálatokra, a magyar tárlat alapos előkészítésére s különösen a gyűjtemények összeállítására, melyek árpánk és komlónk termesztéséről hű és teljes képet kell hogy nyújtsanak. Ezekhez a gyűjteményekhez csatlakoznának grafikonok és ismertető füzetek a magyar árpa és komló monografiájának főbb adataival. Mindezekről egy alakítandó országos bizottságnak kell gondoskodnia, melyre eszerint nem kis munkafeladat vár.

De minél nagyobb a feladat, annál érdemesebb vele foglalkozni.

A mezőgazdasági ipar fejlesztése.

E hó 14-én alakult meg az OMGE. kebelében a „Mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály”, amelynek jelen mezőgazdasági viszonyaink között nemcsak elsőrendű, de legelsőrendű fontosságot tulajdonítok és a munkálkodásnak az egész vonalon való megkezdését felettébb sürgősnek tartom, mert minden elveszett év alig kiszámítható káros következményeket vonhat maga után.

Legyen szabad ezen nagy határozottsággal kimondott és mindenesetre nagy jelentőségű állításokat a következőkkel megokolni.

Magyarország tudvalóan agrrikultur ország, amely főleg nyers terményeket, gabonaműveket, repcét, élő és levágott állatokat, bőröket, stb. visz a külföldi piacra. Ezen terményekben sok ezer mázsa foszforsav, káli, nitrogén és egyéb növényi táplálóanyag kerül a külföldi piacra s ezek eladásával tehát földjeink termőképességét is piacra visszük s a termőképességét csak úgy tarthatjuk fenn, vagy fokozhatjuk, ha ugyan-csak külföldről származó műtrágyákban elegendő mennyiségű foszforsavat, kálisót, salétromot stb. hozunk be és szórunk földjeinkre, amint ezt évről-évre gyarapodó műtrágyaforgalmunk tényleg bizonyítja.

Az ideális cél az volna, hogy egy szem buza vagy más gabona se merjen ki feldolgozatlanul, tehát örletlenül, malátázatlanul vagy a repce sajtolatlanul külföldre, iparilag kell mindezeket feldolgozni, mert ez esetben itthon marad a korpa, az olajpogácsa, a malátacsíra, a szeszmoslék, répaszelet stb. s ezekben a trágyázó anyagoknak egy jelentékeny része, amely sajnos, ezidőszert még nem lesz kellőképpen idehaza felhasználva, mert hiszen a korpát, az olajpogácsát, szárított moslékot és répaszeletet nem kis mértékben szintén exportáljuk, holott azoknak feladata volna benünket nagyobb mértékben való állattartásra képesíteni, s ezek folytán nagyobb mennyiségű trágya nyerését lehetővé tenni s hogy a lán-

ezolat teljes legyen, a műtrágya-importnak legalább egy részét feleslegessé tenni.

Kérdjük most, miért is nincs mezőgazdasági iparunk? Talán nincsen elegendő munkáskéz? Erre a kérdésre határozottan nemmel kell felelnünk, mert hiszen éppen a munka- és keresethiány nyomja évek óta százezreknek kezébe a vándorbotot, s kényszeríti őket, hogy tengeren túl keressenek maguknak boldogabb hazát és megélhetést. Igaz, hogy viszonyaink között hol szűkében vagyunk a munkásnak, főleg a nyári hónapokban, hol nem tudunk nekik keresetet adni, ezen a bajon csak a mezőgazdasági iparok teljes erővel való felkarolása segíthet, mert hiszen ezek, mint aminők: a szeszgyártás, cukorgyártás, keményítőgyártás stb. majdnem kizárólagosan csak télen adnak munkát, midőn a gazdasági munka szünetel, s így ezek támogatásával nemcsak a termőképesség fokozása jár karöltve, de drága fogatainkat és mindig drágábbá váló cselédeinket télen is foglalkoztatván, azok eltartásának költségei az iparvállalat terhére lévén közel félesztendőn keresztül elkönnyvelendők, ezen iparok létesítése folytán nemcsak terméseink nagyobbodnak, de az ebből kifolyókból származó költségeink apadván, tiszta jövedelmünk fog nem kis mértékben emelkedni.

Második panasz, hogy nincs tőke, amely ezen iparágak létesítéséhez és fenntartásához szükséges. Ezen állítást sem lehet feltétlenül aláírni. Sok milliónyi tőke van a takarékpénztárban és értékpapírosokban vékony kamatra elhelyezve, amely ipari vállalkozásokba azért nem lesz befektetve, mert ezekhez hiányzik a bizalom és mert a gazdát már eddig is gyakran nagy csalódás érte. Ez azonban arra vezetendő vissza, hogy ezen vállalatok ötletszerűleg, a fennforgó körülmények alapos mérlegelése nélkül létesültek, a cél az volt, hogy a vállalat minél kevesebb költséggel létesüljön, azért azután nem a legjobb minőségű géppel vagy a nem megfelelő nagyságu berendezéssel lett a gyár felszerelve, hanem egy bár használható, de már idejét mult szerkezetű gőzmozgató, egy a nagyipar kényesebb igényeinek meg nem felelő gőzgépet, kiszolgált közlőműveket, szivattyukat stb. használtak fel, ezt azután egy a dolgát nem valami alaposan értő szakember szerelte, a kazánt valamely vidéki gondatlan és nem kellőképpen képesített kőműves falazta be s így azután könnyen bekövetkezett, hogy a vidéki gyár másfélszer, sőt kétszer annyi tüzelőanyagot is fogyasztott, mint amennyi, ha a terveket egy szakértő felülbírálta volna, ha valaki a gépek megrendelésénél felvilágosította volna, s azok átvételénél is ebben kellőképpen nem jártas gazdának segítségére lett volna. Így keletkezett a vállalaton a rákés, amely azt állandóan sorvasztotta, míg végre tönkretette.

Nagyon fontos tehát, hogy a vállalkozni kívánó gazdának szakember álljon rendelkezésére, ki megállapítsa, hova való szeszgyár, hova cukorgyár, hova malatagyár, kitérve a körülmények mérlegelésével annak a helyét, hol az elegendő vizet megfelelő minőségben kap, ahol a közlekedési viszonyok legjobban megfelelők, mert megesezt, hogy a szeszgyárat csak azért állították a major bizonyos pontjára, hogy közel álljon egy már meglévő és hízalónak szánt istállóhoz, amely talán 2000 koronát sem ért, de amely helyen a szeszgyár forgótökeje vizhiány, a kedvezőtlen közlekedési viszonyok stb. folytán évente 5000 koronánál nagyobb összeggel lett megterhelve.

Ez okból olyan szervezetre van szükség, amely egészen önzetlenül, mérsékelt díjazásért a gazdának rendelkezésére áll, a meglévő iparokat tüzelés és jövedelmezés szempontjából állandóan ellenőrzi, azoknak a javításra jó tanácsokat ad s akihez az iparüző gazda minden fennforgó ügyes-bajos dolgában iparvállalata érdekében biztosan fordulhat.

Lehetnek, akik azt gondolják, hogy az iparfejlesztés a kereskedelemügyi minisztériumhoz tartozik, amelynek erre vonat-

kozó ipari osztálya van, iparfelügyelők kara felett rendelkezik; nézetem szerint azonban nem volna helyes a mezőgazdasági iparra vonatkozó ténykedést a kereskedelemügyi minisztériumra átutalni, hiszen az ott rendelkezésre álló személyzet és erő még az általános ipar fejlesztésére sem elegendő! Ez tisztán mezőgazdasági ügy, mert főződjia a talaj termőképességének fokozása, a haszonállatok számának emelése révén a fokozottabb trágyaprodukczió, továbbá a kapásnövényeknek nagyobb-mérvű felkarolása, szóval a feladat súlypontja nem az ipari nyereség előállításában van, hanem a mezőgazdasági tiszta jövedelem emelésében s az adóképesség fokozásában s így ez elsőrendű feladata az Orsz. Magy. gazdasági Egyesületnek, mely feladatnak minél tökéletesebb eléréséhez a földmivelésügyi minisztérium hathatós támogatása kieszközölendő.

Biztos tudomásom szerint egy az egész országra kiterjedő hatáskörű „Mezőgazdasági iparfejlesztő részvénytársaság” van alakulóban, a melynek céljai az előbb kifejtettekkel teljesen fedik egymást, amely ezenkívül a gazdasági szükségleteknek: kenőolaj, gépszijak, zsákok, hordók stb. beszerzésével; a kész termények értékesítésével s olcsó hitelnyújtással is segítségére kíván lenni az ipari vállalkozásra hajlandóságot mutató gazdáknak. Kívánatos volna, hogy a szakosztály ezen részvénytársasággal karöltve igyekezzék a kérdést megoldani s azt minden elképzelhető morális eszközzel a gazdák érdekében támogatni.

Mezőgazdasági ipar alatt nálunk főleg a szeszgyártást értik s a mezőgazdasági ipar támogatását úgy magyarázzák, hogy igyekezzenek minél több kontingens a mezőgazdasági szeszgyárak részére kieszközölni. Ez pedig nagy nehézségekkel jár, mert bizonyos, itt nem fejthető okokból a termelést fokozni, midőn a fogyasztás nem emelkedik, sőt az előrelátható adóemelés következtében csökkenni fog, végzetessé válhatna. Legyen szabad a szeszgyártás mellett a malatagyárak létesítését, mezőgazdasági sörgyárak, olajgyárak, konzervgyárak, malmok stb. létesítését említeni, különös súlyt fektetnek a jó minőségű gyümölcseszecsk, szilva-, cseresznye-, meggy-, barackpálinka előállítására; nagy jelentőségű volna a borászatnál nyert hulladékok: szőlőtörköly, borseprű értékesítése részint szesz alakban, részint borkőgyártásra, melyből a filloxera-invázió előtt már igen szép kivitelünk volt, ma azonban a borkőgyártást korántsem folytathatják olyan mértékben, mint az folyton nagyobbodó szőlőtermelésünk mellett kívánatos volna, pedig az szőlőink jövedelmezőségéhez nem kis mértékben hozzájárulni volna hivatva. Megfelelő eszközökkel, szakértő vezetése alatt készült törkölypálinka és seprűpálinka minőségére nézve jóval felülmúlja a többnyire mesterségesen készült és cognac elnevezése alatt forgalomba hozott szesz italokat. A keményítőgyártás, burgonyaszárítás lehetővé tenné ezen rosszul eltartható s aránylag nagy súlyánál fogva drágán szállítható termény jobb értékesítését és még sok más lehetne felsorolni, amelyekkel most ne foglalkozunk. Nagyon kívánatos, hogy amennyiben egyes gazdák nem vállalkozhatnak nagyobb befektetésre, a megfelelő gyárak szövetkezeti vagy részvénytársulati uton létesüljenek, mikor azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy ezeknek nem az a feladata, hogy egy pár állásnélküli rokont vagy jó barátot álláshoz juttasson, hanem hogy minél nagyobb odaadással és minél nagyobb önzetlenséggel a vállalat érdekei előmozdítassanak, mire megfelelő szakemberek valók.

Hogy hol lesz helyén a szövetkezet, hol a részvénytársaság, az a fennforgó viszonyoktól függ; az OMGE. igen nagy szolgálatakat tenne az ügynek, ha erre vonatkozó alapszabálytervezeteket dolgoztatna ki és ezzel az ilyen társulások létesítését megkönnyítené.

Kosutány Tamás dr.

Kereskedők a tőzsdei határidőüzlet ellen.

Dunántúli gabonakereskedők mozgalma.

— A „Köztelek” tudósítójától. —

Folyó hó 17-én tartott meg Nagykanizsán, a dunántúliak ezen fejlődő kereskedelmi empóriumában, számos vidéki gabonakereskedő részvételével a tőzsdei határidőüzlet elleni értekezlet. Számos kereskedő gyűlt egybe evégből Nagykanizsán és képviselve volt majdnem valamennyi dunántúli vármegye.

A városháza nagytermében gyűltek össze a szép számban megjelentek és közkívánatra elnökül Grünhut Henriket az egyik legnagyobb nagykanizsai cég főnökét választották meg. Alelnökül Krausz Jakab Marczaliból, Weiner Mór Szombathelyről, előadól Weisz Tivadar, jegyzőül Heltai József Nagykanizsáról és Frank Lajos Boglárról jelöltetett.

Az elnökség megalakulása után elnök köszönetet mondott a megjelenteknek. Ismerjük — ugymond — a mai értekezlet tárgyát, ez a kérdés, tudniillik a tőzsdei gabonahatáridőüzlet kérdése évtizedeken át napról-napra foglalkoztat bennünket, kereskedőket. Érezzük, hogy ezen kérdéssel függ össze létért való küzdelmünk, családunk fenntartása és nyugalmunk. A dunántúli kereskedők, kiknek intelligenciájára, erkölcsi színvonalára kétség nélküli, sajnosan tapasztaljuk, hogy szorgalmuk nem adja meg a kívánt eredményt és maga a dunántúli gabonakereskedelem sem felel meg távolról sem azon várakozásoknak, melyeket tőle joggal elvárhatni. Ezért a gabonakereskedelemnek jelenlegi stádiuma nincsen arányban azzal a szorgalommal és munkával, melyet a gabonakereskedők rá fordítanak. Ha vizsgáljuk az okokat, melyekre ezen körülmény visszavezethető, úgy azt találjuk, hogy azon káros tényező, amely a mi munkánk gyümölcseinek élvezését lehetetlenné teszi, a tőzsdei határidőüzletnek immár türethetlenné vált kinövése. Az ezzel összefüggő kérdések megbeszélésere hívtuk össze ezt az értekezletet. Azon véleményeknek ad kifejezést, hogy a megjelentek mentesítve lesznek azon gyanúsítástól, hogy az ezen értekezleten elmondott felszólalások általánosságban a tőzsde ellen irányulnának és azokban valamely agresszív irány jutna kifejezésre. Hangoztatni kívánja, hogy a tőzsdét mint közgazdaságilag szükséges tényezőt minden körülmények között feltétlenül kell, hogy elismerjük, de az értekezlet szükségesnek tartja kifejezésre juttatni azt, hogy az értekezleten megjelentek is csatlakozni kívánának a tőzsde vezető elemeinek azon akciójához, amely a küszöbön lévő tőzsdereformmal függ össze. Azon óhajtatásnak ad kifejezést, hogy az értekezlet nem fog el-lenszenvet kelteni és hangsúlyozni kívánja, hogy az értekezlet az önvédelem álláspontján áll, midőn szót akar emelni az évek hosszú során át elfajuló tőzsdei határidőüzlet, illetve tőzsdé-játék ellen, melyet oda nem való hivatlan elemek üznek. Ennek kiküszöbölésével megteremthető volna szerinte az az egészséges állapot, amelyet a vidéki gabonakereskedők is szükségesnek tartanak.

Ezután Heltai József jegyző felolvassa első-sorban a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület sürgönyét, mely a következőképen hangzik: A földmivelés és kereskedelem érdekeit egyaránt sértő, a gabonaértékesítési viszonyokra kedvezőtlen kiható fedezetlen határidőüzleti játék eltörlése céljából Nagykanizsára összegyűlt effektív gabonakereskedőket azon reményben, miszerint ez alkalommal az egyesületünk által indított akcióhoz teljes mértékben csatlakozni fognak, örömmel üdvözljük és egyuttal kérjük, hogy az értekezleten hozott határozatokat azoknak tőlünk telhető legmesszebbmenő támogatása végett közölni sziveskedjék.

Felolvastattak továbbá a vidéki kereskedői góczpontokról az egyes gabonakereskedőtől beérkezett üdvözlő és csatlakozó levelek, amelyek az értekezletet üdvözlők és munkásságához sikert kívánnak.

Ennek vázolja az a jelenlévő együtt évek vannak velegi formák kereskedele törekvése a vidéki nem ama szenvedett ják, hogy a van abban volna bizonyos tettek miatt ken át mi továbbra is lemondani leteiket, megidőző megközelít Törekvéseket, ha gálnak. A kihatását akarja bírduktív munkszével, bár dőre nézve nek kiváló intézménye gyors leborodását, a ke Nem óhajt tőzsde intéz kereskedők mai alakulkezni és ki egyedüli főségük bátor saját, csak tani egy ok amilyen a g ján állapított versgesen, technika kö lehetnek az örvényébe öntudatlanul keresetét os kétségkivül hivi is elis léteznek, de azon üdvös üzlet révén menteket ü mennyire tük részér nekik lehet sárolni, hogan adhass denáron fog hogy legyen ségek érték tehát anyag dőkre, nehe értekesít érdekörnek hogy midő határidőüzle vén áll me nélküli nag az ilyen fe lag oly cse már néhány a kontempl vidékről be esetleg órák pitja meg, a gabona Budapest gabonakeres a budapesti adja el gab budapesti át ját, csak pro

Ennek megtörténte után *Weisz* Tivadar előadó vázolja az értekezlet célját. Konstatálja, hogy a jelenlévők mind tapasztalt szakemberek, vele együtt évek óta figyelemmel kísérik és tisztában vannak vele, hogy a tőzsdei határidőüzlet jelenlegi formájában milyen káros. A vidéki gabonakereskedelemlnek az orvoslás érdekében való törekvése nem mai keletű, utal arra, hogy a vidéki gabonakereskedőket ezen akcióra nem ama bizonyos pesti mesebeli remisszióknál szenvedett veszteségek bírták, de nem tagadják, hogy az utolsó 12 hónap erupezióinak része van abban a belátásban, mennyire helytelen volna bizonyos féremagyarázható mellékleteket miatt jobb meggyőződésük ellenére éven át mindig elhallgattatott tiltakozásukat még továbbra is titokban tartani, ha csak nem akarnak lemondani arról, hogy szolid alapon folytassák üzleteiket, melynek már annyi idő óta mindig csak idegölő munkáját ismerik, anélkül, hogy csak megközelítőleg is arányos sikert élvezhetnének. Törekvéseik a közérdekkel nemcsak nem ellentétesek, hanem annak határozottan javára szolgálnak. A tőzsdei határidőüzlet jelentőségét és kihatását gazdaságpolitikai szempontból nem akarja bíráltni, nem óhajt foglalkozni a produktív munka nélküli meggazdagodás etikai részével, bár ez a kérdés minden realis kereskedőre nézve főfontosságú volna. Elismeri a tőzsdének kiváló hivatását, elismeri, hogy a tőzsde intézménye nagyban előmozdítja a forgalom gyors lebonyolítását, annak nagyarányú kifejlődését, a kereskedői tisztességet és korrektséget. Nem óhajt azokkal egy sorban küzdeni, akik a tőzsde intézménye ellen törnek. A vidéki gabonakereskedők *csupán a tőzsdei határidőüzlet*, annak mai alakulása ellen kívánnak védekezni. Védekezni és küzdeni óhajtának azok ellen, kiknek egyedüli foglalkozásuk a játék, *egyedüli mesterségük* bátorsággal, ügyességgel, machinációkkal saját, *csak pillanatnyi érdekeik* szerint irányítani egy oly fontos közgazdasági faktort, mint amilyen a gabonaértékesítés. Ily előzmények alapján állapítatnak meg az árfolyamok, ahol mesterségesen, alapos okok nélkül, pusztán tőzsdei technika következtében óráról-óra oly nagyok lehetnek az árváltozások, hogy ezáltal a játék örvényébe sodortatnak akarattal ellenére, szinte öntudatlanul egészen más misszióra hivatott nagy kereseti osztályok, melyeknek intakt fenntartása kétségkívül országos érdek. Még a határidőüzlet hívei is elismerik, hogy kinövések és visszaélések léteznek, de ezen hátrányokkal szemben utalnak azon üdvös nagy előnyre, hogy épp a határidőüzlet révén lehet rizikó nélkül nagy engagementeiket teljesíteni. Nem óhajtja bírálni, hogy mennyire üdvös, hasznos és szükséges a malomok részére oly intézményt biztosítani, mely nekik lehetővé teszi gabonáikat olcsón megvásárolni, hogy viszont lisztjüket szintén olcsóbban adhassák el. Szerinte ha a termelést mindenáron fokozzuk, gondoskodni kell arról is, hogy legyenek, kik a termelt nagyobb mennyiségek értékesítésével foglalkoznak. Szükség van tehát anyagilag is erős, bevált vidéki kereskedőkre, nehogy aránylag kevés kézben keljen az értékesítést összpontosítani és így egy szűk érdekkörnek kiszolgáltatni. Konstatálni kívánja, hogy midőn arról van szó, vajjon a tőzsdei határidőüzlet szükséges-e, mert csak annak révén áll módjában a kereskedelemnek rizikó nélküli nagyobb engagementeibe bocsátkozni, az ilyen fedezeti üzleteknél a spannung aránylag oly csekély, hogy nagyobb árváltozásoknál már néhány percz múlva is veszendőbe mehet a kontemplált haszon, hát még akkor, midőn a vidékről beérkezett megbízások lebonyolítása esetleg órákig is eltart. Szomorúsággal állapítja meg, hogy még azon a vidéken is, ahol a gabona természetszerűleg Budapesten vagy Budapest felé gravitál, alig van *önálló* vidéki gabonakereskedő. Az illető ma nem más, mint a budapesti czég ügynöke, bevásárlója. Szerinte az ország tulnyomó része nem Budapest felé adja el gabonáját és a Dunántul például, ha a budapesti árfolyamok alapján fedezi engagementjét, csak problematikus értékű tranzakciókat tel-

jesit. Szerinte a tőzsdei határidőüzlet *ugynevezett üdvös volta csak teoria*. Különösen elmondható ez a Dunántulra, mert a vidék geográfiai fekvésénél fogva sem vehető igénybe. Talán enyhébb nézet jutna érvényre a határidőüzlet tekintetében a dunántuli gabonakereskedők körében, ha az ország és különösen Ausztria más részeiben is volnának határidőtőzsdék, ahol a Dunántul gabonáit rendszerint értékesíteni szokta. Például Grácban, Triesztben, Innsbruckban, Bécsben. De hisz épp Ausztriában végeztek leggyorsabban a tőzsdei határidőüzlettel, amidőn azt egyszerűen beszüntették. Londonra, Newyorkra e tekintetben nem lehet hivatkozni, nemcsak, mert Angliában és Észak-Amerikában a gabona termesztése értékesítése aránylag nem a legfontosabb közgazdasági tényező, hanem főleg, mert ama tőzsdék igazán nemzetközi jellegű világgiaecok, valóságos központjai nem egy-két ország, hanem az egész világ effektív gabonakereskedelmének és pedig oly kereskedelemnek, melynél hónapokon át tengereken uszó nagy mennyiségekről van szó, melyek ennél fogva csak későbbi határidőben, már t. i. beérkeztek után mehetnek át a tényleges forgalomba. Ezzel szemben védvámok által behozataltól és kivitelől többnyire elzárva a budapesti határidőüzletnek internacionális jellegét csakis a játék adná meg. Ilyen határidőüzlet tehát nem is lesét realis alapra fektetve. Az lehet igen jó és hasznos, kényelmes eszköz a budapestiek kezében, talán Budapesten kívül is még néhány vidéki kereskedőre nézve, de határozottan cél-talan intézmény a dunántulakra vonatkozólag. A dunántuli kereskedők csak hátrányait tapasztalják ennek. A budapesti árfolyamok éppenséggel nem párhuzamosak, sőt akárhányszor ellentétesen alakulnak a vidéken effektív gabonára érvényes árakkal. Ugy, hogy az ideai kampanyban pl. 2.40 koronával a budapesti árfolyamon alul, majd 40 fillérrel az árfolyamon felül volt a buza ára, amiből az következik, hogy nem a készletek, nem a tényleges kínálat és kereslet szabja meg az árakat, hanem oly gabona, melyet nem kell vetni, aratni, szállítani és átvenni, amely gabonához nem kell sem pénz, sem zsák, sőt gabona sem. Talán legfeljebb ha a szóban lévő mennyiségek egy parányi %-a minden félévben egyszer, amikor a tőzsdeszokványokban megállapított szállítási határidő elérkezett és a gabonára pusztán egymás megfélemlítése céljából van szüksége a vevőnek vagy az eladónak. Ezen ritka határidőkön kívül az év legtöbb hónapjában határtalan nagy mennyiségű ily papirgabonával lehet operálni, az árakat irányítani, sőt még a szállítási határidő elérkeztekor is, mert nagy mennyiségeknek rövid időszakban való lebonyolításáról van szó és két hadakozó tábor áll egymással szemben, mely egymást legyőzni iparkodik fegyver, hadicsel, manővrozás és más alkalmassak véit stratégiai eszközöknek kiméletlen igénybevételével. Szerinte ez gabonakereskedelemlnek nem mondható. Az ilyen módon és eszközökkel létrejövő árakulásoktól függ a vidéki gabonakereskedők és termelők helyzete napról-napra és óráról-óra akkor, midőn néhány fillér haszon reményében hasznos munkára köti meg a kereskedő üzleteit. Kérdi, hogyan legyen a vállalkozáshoz kedv, ambíció, ha a szolid kereskedelem is a tőzsdéjének esélyétől függ és üzlete a szerencsejáték színvonalára süllyed?

A vidéki gabonakereskedők érdekei nemcsak nem azonosak a budapesti határidőüzlettel, hanem azzal homlokegyenest ellentétesek, épp úgy, amint a budapesti kereskedők érdekeitől eltérő specziális érdekeik vannak a vidéki kereskedőknek és azokat megvédeni komoly feladata és erélyes iparkodása legyen a vidéki gabonakereskedőknek.

Mindepp látjuk, ugymond, hogy csakis a szervezkedés által tudják elérni egyes osztályok céljaikat. Azon meggyőződésben van, hogy a vidéki gabonakereskedők törekvései igazságosak, méltányosak, nem ellenkeznek a közérdekkel, nem irányulnak más osztályok kihalására,

a tömörülés tehát sikerrel fog járni, ha a vidéki kereskedők szervezkednek és egymás mellé sorakoznak. Előterjeszti a következő határozati javaslatot:

„Áthátva azon meggyőződéstől, hogy a budapesti tőzsdei határidőüzletek azokra gyakorolnak általános, gyakran döntő befolyást, kik a tulajdonképpeni gabonakereskedők, mezőgazdák és fogyasztók körén kívül állanak és az ország effektív gabonaforgalmát sokszor meghaladó nem létező nagy mennyiségek adás-vételével, valamint mindenféle meszterkedésekkel oly árakulásokat idéznek elő, melyek utját állják a valóságos kínálat és keresletből eredő realis árképzésnek, így a tőzsdei intézményt megfosztják kereskedelemnek, mezőgazdákknak egyaránt igen fontos árszabályozó hivatásától, azon most már sok évi tapasztalatnál fogva, hogy épp a tőzsdei határidőüzlet révén az ország nyilvánvaló közérdekével ellentétben a gabona-értékesítés még a leghivatottabb és egészen más irány felé gravitáló piacokról is a vidéki kereskedelem széles rétegei elől elvonatik és Budapesten összpontosul, ott a legszenvedélyesebb tőzsdei játéknak árul-lámzásai közé sodortatik, úgy, hogy végeredményben a vidéki gabonakereskedelem megszűnik, a Dunántul minden nevezetesebb piacáról Nagykanizsán 1908. május 24-én evégből nagyszámban személyesen megjelent, illetve képviselt gabonakereskedők leghatározottabban megtagadnak minden közösséget az említett visszaélésekkel és tiltakoznak azon állítás ellen, hogy az effektív gabonával megfelelő keretekben foglalkozóknak ilyen tőzsdei határidőüzletre szükségük volna, sőt azt rájuk nevezve annyira károsnak nyilvánítják, hogy szinte lehetetlenné teszik üzleteiknek szolid alapon való folytatását. Mindezeknél fogva arra kéri a magas kormányt, hogy a mai formájában szerencsejátékkal azonos tőzsdei határidőüzlet beszüntetéséről, de legalább is a visszaélések és hátrányoknak lehető korlátozásáról mielőbb törvényesen intézkedjék. Egerszermind hasonló eljárásra felhívják az ország többi vidékeinek gabonakereskedőit is és elhatározzák, hogy a rájuk nézve létkérdés jellegével bíró ezen cél elérhetésére, valamint a vidéki gabonakereskedelem egyéb sülletet alakítanak, melynek szervezésére, lehető széles alapon való agitációjára a mai ülés vezetőségét felkéri.”

Österreicher tabi kereskedő felszólalása után *Hacker* Sopronból elfogadja a határozati javaslatot azzal a hozzáadással, hogy a kormány kéressék fel, miszerint a kereskedelmi kamarák útján puhatoltassék ki a vidéki gabonakereskedők véleménye általánosságban a tőzsdei gabonahatáridőüzlet tekintetében.

Ennek az volna a célja, hogy ezen nagyfontosságú reformot ne alkossák meg anélkül, hogy az összes érdekelt felek meghallgattassanak. Szükséges volna, hogy ne csak a budapesti érdekelttség, hanem a vidéki érdekelttség véleménye is kipuhatoltassék.

Frank Lajos Boglárról szintén elfogadja a határozati javaslatot és kéri, hogy az előtte felszólaló *Hacker* javaslatai mellőztessenek.

Hacker újból felszólalván, rámutat arra, hogy a kormány a kiegyezésben kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a törvényhozás elé mielőbb törvényjavaslatot terjeszt a budapesti tőzsde üzleti formáinak szabályozása tárgyában. Fel-említi, hogy abból a szempontból indul ki a kormány, miszerint az irreális jellegű, különösen pedig a játéközlettel jellegével bíró tőzsdei ügylet megakadályoztassék és hogy a játék a lajstromozási kényszer behozatala nélkül az arra hivatottak körére szorítottassék.

Weisz Tivadar védelmére kel javaslatának és utal arra, hogy a tőzsde reformjánál nem lehet egyedül a budapesti érdekelttség véleményére támaszkodni, mert ott részrehajlással kell számolni. Objektív bírálatot egyedül a vidéki gabonakereskedőktől lehet várni, mert a játék

korlátozása nem speciális budapesti érdek, hanem országos kihatása. Ellenzi tehát a kérelmet előterjesztését, mert kizártnak tartja, hogy a megalkotandó törzsdereformnál a vidéki gabonakereskedelem véleményét meg nem hallgassák.

Mandl Pinczehelyről javasolja, hogy egy szűkebb körű bizottság alakítsa, mely érintkezésbe lépjen a törzsdereformmal és OMKE-vel a kivánságok formulázása dolgában. Ezáltal, azt hiszi, oly mederbe terelődnek az akciók, hogy a kívánt eredmény elérhető volna.

A vendégjog révén szólalt fel Enyedi Simon, aki felszólalásában utalt azon körülményre, hogy a meghívó a törzsei határidőüzenet jelenlegi formájának megváltoztatását jelzi, amire nézve konkrét javaslatok nem tettek. Biztosítja az érdekelteket arról, hogy a visszaélések kiküszöbölése és megszüntetése a törzsdereformnak is főgonddokozása tárgyát képezi. Nagy különbséget lát aközött, ha az érdekeltség a kinövések ellen küzd, avagy az egész intézmény ellen agít. Felvilágosítást kérne arra nézve, hogy csupán a fedezetlen határidőüzenet eltörlésére vagy pedig az egész határidőüzenet megszüntetésére irányul-e a törekvés. A maga részéről nem tud különbséget tenni a fedezetlen és a fedezett határidőüzenet között. Felszólalásában utal azon érintkezési kapcsolatra, melynek kívánatos tétele jeleztetett és amely kifejezésre jutna a vidéki gabonakereskedők és a gazdakörök egyöntetű közös eljárásában. A maga részéről nem vár ettől nagy eredményt. A kinövések ellen küzd minden hivatott komoly kereskedő. A maga részéről szűkebb körű bizottság kiküldését tartja célravezetőnek.

Weisz Tivadar felszólalásában reflektálni kíván az Enyedi által felhozottakra és utal a nagykereskedelmileg fejlett nemzetek és országok példáira, ahol nem tudván különbséget tenni a fedezett és fedezetlen határidőüzenet között, megszorították a határidőüzeneteket s ennek dacára a szolid kereskedők mégis megtalálják megélhetésük forrását. Bizik a magyar gazdaság józanságában és azon vélekedésének ad kifejezést, hogy egyes megjelent újságírók nem célozhatják és nem vezethetnek a közvetítő kereskedelem teljes kirtására mindaddig, míg a közvetítő kereskedelem arra hivatott kezében lesz. Ez a hivatottság megszűnik abban a percben, amidőn a vidéki gabonakereskedelemre nem lesz szükség, mert a kereskedelem Budapesten összpontosul. És ezt a kereskedelmet egyes budapesti nagy cégek monopolizálják.

Elnök összegezvén a vita anyagát, odakonkludál, hogy ha vidéki gabonakereskedők érdekeit akarnók tekinteni és speczialiter a dunántuli gabonakereskedőket, úgy határozottan amellett kell állást foglalni, hogy a határidőüzenet teljesen eltörlendő.

Az értekezletnek éppen az volt a célja, hogy a kereskedők maguk között eszmecserét folytassanak és a határozati javaslat bizonyítja, hogy az értekezlet nem kíván elzárkózni az elől, miszerint az ország más tekintélyesebb részeiből is a vélemény kifejezésre juthasson. A dunántuli gabonakereskedők nincsenek hivatva arra, hogy más vidékek gabonakereskedőinek álláspontját körvonalozzák és készséggel hozzájárulnak ahhoz, hogy megadassék az alkalom, miszerint mások is véleményüket nyilváníthassák. Már azt is nagy vívmánynak tartaná, ha a határidőüzenet mai formája megváltoztatnák, ha a játékszenvedély korlátozhatnák és nem kételkedik abban, hogy az értekezletnek e tekintetben való állásfoglalása a budapesti hivatásos kereskedelemnek is ne találkoznék tetszésével. Ami a felmerült proposíciót illeti, t. i. a kamarának az akcióba való bevonását, erre nézve utal azon körülményre, hogy az értekezlet anyaga a készítenő jegyzőkönyvben a dunántuli vármegyék kamaráinak amugy is megküldetik és így alkalmuk lesz a kamarának ezen kérdéssel foglalkozni. Mielőtt a gyűlést berekesztené, örömmel kon-

statálja, hogy a Dunántul gazdaközönsége és hivatásos gabonakereskedői között teljes harmónia uralkodik, sőt intim viszony áll fenn és a Dunántul gabonakereskedői sohasem tapasztalták azt, hogy a gazdaközönség a gabonakereskedőket ellenségének tekintette volna. Ez a jó viszony a jövőben is fenn fog állani, tekintettel arra, hogy a Dunántul gabonakereskedői ezen jó viszony ápolásán és minél bensőbbé tételén nem szünnék meg sohasem ösztönösen fáradozni. A gazdaközönség meg lehet győződve a dunántuli gabonakereskedők tisztán becsületes szándékáról, akik csupán megérdemelt munkájuk díját követelik és ezen munkájuk díját nem akarják szaporítani, de veszélyeztetve sem óhajtnak látni.

Kimondja határozatilag, hogy az értekezlet egyhangulag magáéva teszi az előadott javaslatát.

Erre az értekezlet véget ért.

A diószegi tanulmányi kirándulás

ezeidig jelentkezett, Budapestről induló résztvevőit tisztelettel felkérjük, hogy folyó hó 30-án szombaton reggel legkésőbb 3/4 órára a nyugati pályaudvar indulási oldalán gyülekezzenek, ahol meg lesznek jelölve a kirándulás céljaira szolgáló előre megrendelt vasúti kocsik. Kívánatos, hogy a résztvevők a vasúti jegyek megváltása miatt már korábban megérkezzenek a pályaudvarra, nehogy a tömeges jegyváltás miatt nehézségek álljanak elő.

A rendező-bizottság nevében

Jeszenszky Pál
ügyvezető-titkár.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1163
A belügyminiszter a kivándorlás ügyéről	1171
Nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Berlinben	1175
A mezőgazdasági ipar fejlesztése	1175
Kereskedők a törzsei határidőüzenet ellen	1176
Külföldi szemle	1172
Gazdatársadalmi mozgalmak	1173
Irodalom	1173
Levélszekrény	1174
Vegyesek	1178
A pozsonyi gróf ünneplése. — A római nemzetközi mezőgazdasági intézet megnyitása. — Külföldi megbízások. — Gyászbeszéd. — A vágóhídi sztrájk. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete. — Német szociálisták a Hangyáról. — Szőlő megműködő gépek és eszközök bemutatása Paleróban. — Lódijazás Csákváron. — A vetések állása a külföldön. — Kevés a szarar Németországban. — A marokkói sáska. — Apró hírek. — Forgalmi hírek. — Gazdasági dátumok	1180
Kereskedelem, törzsde	1180
Szerkesztői üzenetek	1181

A pozsonyi gróf ünneplése.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület abból az alkalomból, hogy immár 38 év óta elnöke, Pálffy István v. b. t. t., 80-ik életévét betölti, június hó 2-án Pozsonyban a vármegyeház nagytermében délelőtt 11^{1/2} órakor diszközgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgyát fogja képezni az ősz elnök ünneplése. A diszközgyűlés után 1 órakor a Magyar király szállóban lakomat rendeznek. Az ünnepség igen nagyarányúnak ígérkezik, mert nemcsak Pozsony vármegye gazdái vesznek részt abban kivétel nélkül, hanem a szomszédos vármegyék gazdasági egyesületeinek kiküldöttjei, továbbá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Gazdaszövetség és a gazdatársadalmi országos egyesületek is, sőt a földmivelésügyi miniszter személyes jelenlétére is számítanak. Miután előre láthatólag sok tisztelője kíván a nemes grófnak ez ünnepélyen jelen lenni, ez uton is közöljük, hogy a diszközgyűlésen és lakomán

való részvételi szándékot május hó 29-éig bezárólag jelenteni kell a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál. A banketten egy teríték ára 4 korona itallal.

Az ünnepélyen az OMGE. testületileg fogja üdvözölni a jubilánst, akinek általánosan elismert érdemeit az ünnepségek leírásának keretében lapunk legközelebbi számában fogjuk ösmertetni.

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet megnyitása.

F. hó 23-án, szombaton délután folyt le nagy ünnepség közepette a nemzetközi mezőgazdasági intézet megnyitása és a Borghese-villa pompás parkjában épült díszes palotájának felavatása. A megnyitási ünnepélyen részt vett az olasz királyi pár és az uralkodó család több tagja, az egész kormány élén Giolitti miniszterelnökkel, a kamara és a szenátus elnöksége, az Annunziata-rend lovagjai, Róma városának küldöttsége, a diplomáciai kar, valamint az új intézet valamennyi delegátusa és állandó bizottságának tagjai. Magyarországot Miklós Ödön főrendiházi tag, mint a magyar királyi kormány határozatából a magyar állam állandó delegátusa képviselte a megnyitáson. A palota előtt igen nagy néptömeg gyűlt össze, amely a királyi párt és az érkező vendégeket lelkes evviva! kiáltásokkal üdvözölte. A megnyitás a palota első emeleti dísztermében folyt le. Először Sittori külügyminiszter szólalt fel, aki az olasz király nemes kezdeményezésének sikerét emelte ki magaslatilag, majd az intézet szervezésére kirendelt kir. bizottság eddigi munkálatairól emlékezett meg elismerő szavakkal, végül pedig az idegen államok jelenlevő képviselőit üdvözölte, akiknek jelenléte — ugymond — az általános egyetértésnek és a békés együttműködésnek záloga. Utána Vaina Jenő gróf, a kir. bizottság elnöke ismertette az előkészítés munkálatait, mire a királyi szervezőbizottság átadta helyét az állandó nemzetközi bizottságnak. A külföldi delegátusok nevében mint senior Carvalho portugál kiküldött szólalt fel, elismeréssel adózván az olasz királynak kezdeményezéséért és kívánván, hogy a király műve teljes sikerét is megérhesse. Ezután a királyi pár eltávozott a palotából, az állandó nemzetközi bizottság a megalakulás formáságainak teljes elintézése után beható szemle alá vette az új palotát, amely pompás és szélszerű berendezésével általános tetszést aratott. A felavatási ünnepélyen a hivatalos kiküldötteken kívül az egész világról a mezőgazdasági tudományok és az egyes csatlakozott államok gazdatársadalmának sok kiváló képviselője gyűlt össze, ezzel is kifejezést adván ama szolidaritás érzésének, amely a különböző államok mezőgazdait egymáshoz kapcsolja. Reméljük, hogy a felavatás megtörténtevel most már eredményes munka színhelyévé válik az a fényes római palota s hogy a működés tanulmányai alapján fokozatosan megvalósulnak a magyar, német és osztrák gazdatársadalomnak annak idején a szervezésre vonatkozólag hangoztatott, de sajnos nem teljesült kívánalmi, legalább is ama kompromisszum keretében, amely e kérdésre nézve a tavalyi bécsi nemzetközi kongresszuson létrejött. mert az kétségtelen, hogy a gazdatársadalmi autonóm szervezeteknek az intézet működésébe való bevonása nemcsak kívánatos, hanem a siker legfőbb záloga is.

A vágóhídi sztrájk.

A bérharozok történetében is páratlan a vágóhidak sztrájkja, mely éles világot vet a szociálista szakszervezetek tulkapásaira. A szociálista pártot ez esetben tisztán pártihatalmi szempontok vezették és erejét próbálta fitogtatni. A vágóhidak munkásainak a szakszervezete arra az álláspontra helyezkedett, hogy a munkaadók csak szakszervezeti tagot alkalmazhatnak. Követelték a nem szakszervezeti munkások elbocsátását. A munkaadók e követelést visszautasi-

tották min avatkozást. hatja a munkást a szakszervezet szakszervező adó jogkör a szociálista szervezete

A szervezőből olyan csak áldoz szociálista vezetői tanács amely vége az eszköze dolgozhat-e nem fizet a demokrácia vezkedés a szociálista sülyeszteti.

A munka ponthoz rasonk elboz erre, látva bojkottját összes szá az sztrájk t (70000) n Bojkott alá kot, korcsn ségeket, ab tak. A Szak alatt egy h lók sortüze ölte és eg tettek. Nem kottálásáva daságnak é tenyésztők nem elég, az olesó se élelemre k lyezetik a bad keresk nak teszik helyzete ja hatalmi k kényserits zetek által p A szociálista kodása tiszt és a törvény vezeték sul A termelés dásokkal sz lunk is me

Az általa nagy fogantak többet, baton pl. szombatján sertésvágóh erővel dolg

Külföldi miniszterium Ödön főrendi ügyi államottani Nem magyar áll királyság te tudósítói te comes Jero eddig a gazdasági uyanily m területére k lyezetett a Gyászese szül. Bölke évében elh államtitkár

tották mint hatáskörükbe való illetéktelen beavatkozást. Ha a munkás szabadon választhatja a munkaadót, akkor a munkaadó olyan munkást alkalmazhat, amilyen neki tetszik. A szakszervezeti tagság nem lehet előny és a szakszervezet nem avatkozhatik bele a munkaadó jogkörébe. A munkaadók nem teljesítették a szociálista szervezet jogtalan követelését és a szervezetlen munkásokat nem bocsátották el.

A szervezett vágóhídi munkások erre kimondták a sztrájkot és tisztán hatalmi szempontból olyan harcz indult meg, melynek eddig csak áldozatait, de hasznát nem láttuk. A szociálista párt, mely ez alkalommal szakszervezeti tanács czéjére alatt jelentkezett, de amely végeredményében a párt vezetőségének az eszköze, élet-halál kérdést csinál abból: dolgozhat-e olyan munkás a vágóhídon, aki nem fizet tagsági díjat és nem áll a szociáldemokrácia szubordinációja alatt? A szervezkedés és egyesülés szabadságát így akarja a szociáldemokrácia kényszer-szervezkedéssé süllyeszteni.

A munkaadók ezzel szemben a jogos állásponthoz ragaszkodtak és a sztrájkoló munkásokat elbocsátották. A Szakszervezeti Tanács erre, látva a biztos kudarcot, a sertésárak bojkottját mondta ki egész Budapestre. Az összes szakszervezetekkel elhatározta, hogy a sztrájk tartama alatt a szervezett munkások (70000) nem vesznek semmiféle sertésárut. Bojkott alá vették mindazokat a hentesüzleteket, koresmákat és általában mindazon helyiségeket, ahol sertésrust vagy hentesárut árultak. A Szakszervezeti Tanács igazgatásának hatása alatt egy lujzautcazi hentesboltban a sztrájkoló sortűzet adott és egy hentesegédet megölték és egy vevőt pedig súlyosan megsebesítettek. Nem elég tehát, hogy egy iparcikk bojkottálásával óriási károkat okoztak a közgazdaságnak és súlyos csapást mértek a sertés-tenyésztőkre, akiknek e harczhoz semmi közük; nem elég, hogy a munkásságot megfosztották az eleső sertésrust fogyasztásától és drágább élelemre kényszerítették őket, hanem veszélyeztetik a közbiztonságot, akadályozzák a szabad kereskedelmet és a termelést nagy károknak teszik ki. Mindezt pedig nem a munkásság helyezett javításának czéljából, hanem párt-hatalmi kérdésből, hogy illetékek fizetésére kényszerítsék a munkásságot és a szakszervezetek által politikai érdekeiknek rendelhessék alá. A szociálista szakszervezetek ezen erőszakoskodása tisztán hatalmi szempontból türehtelen és a törvényhozás sürgős feladata a szakszervezetek súlyos visszaéléseit megrendszabályozni. A termelés ellen intézett ilyen brutális támadásokkal szemben mindenütt van védelem, nálunk is meg kell csinálni.

Az általános bojkottnak különben nem volt nagy fogantatja. Pénteken pl. 240 sertéssel vágta többet, mint a múlt hét péntekjén, szombaton pl. 1700 sertést vágta a múlt hét szombatjának 1200 darabjával szemben. A sertés-vágóhídon 196 ember dolgozik és teljes erővel dolgoznak a többi vágóhídon is.

Külföldi megbízatások. A földmivélsügyi miniszterium értesítése szerint miklósvári Miklós Ödön főrendiházi tag, volt m. kir. földmivélsügyi államtitkár Romába küldetett, hogy az ottani Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnél a magyar államot képviselje s egyuttal az olasz királyság területére kiterjedő gazdasági szaktudósítói teendőket is elvégezze. Másrészt Malcomes Jeromos báró miniszteri tanácsos, ki eddig az olasz királyság területére kiterjedő gazdasági szaktudósítói teendőket végezte, ugyanily minőségben Délmetország és Svájc területére kiterjedő hatáskörrel Münchenbe helyezettett át.

Gyász eset. Özv. felsőkubini dr. Meskó Pálné, szül. Bölke Matild, f. hó 24-én életének 83-ik évében elhunyt. A boldogult urnó Meskó László államtitkár és Meskó Pál, a Magyar Gazdasz-

voség titkárának édesanyja volt. Öszinte részvétellel csatlakozunk a gyászolókhöz.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Máday Izidor nyug. miniszteri tanácsos elnöklésével a tagok élénk részvétele mellett választmányi ülést tartott, amelyen Jeszenszky Pál igazgató a tagsági ügyekről tett jelentést. Javaslatára 20 tagot vettek föl, miáltal a taglétszám 1120-ra emelkedett. Elfogadták továbbá a pénztári állapotról szóló jelentést, amely az egyesület kedvező anyagi helyzetéről ad számot. Az egyesület összes bevétele 9630 korona 99 fillért tett ki, amivel szemben 4655 korona 44 fillér kiadás mutatkozik, a maradvány tehát 4975 korona 55 fillér. Azután elintézte a választmány a segítségért beérkezett kérvényeket és özvegyek és árvák segítésére 1200 koronát szavazott meg. A közgyűlés utasítására elhatározta a választmány, hogy a káptalani és püspöki uradalmak tulajdonosait és a nagyobb magánbirtokosokat föl fogja kérni, hogy gazdatisztleiket a belépésre buzdítsák és ilyen értelemben ugyancsak átiratot intéz az összes gazdasági akadémiák igazgatóságaihoz. Elhatározta továbbá, hogy szorgalmazni fogják a létesítendő internátus segítéséért a földmivélsügyi miniszterhez beadott kérvény elintézését. Több folyó ügy elintézése után az ülés véget ért. Ezután a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének igazgatósága tartotta meg ülését, amelyen Jeszenszky Pál ügyvezető igazgató beteszte jelentését, amelyből örömmel vették tudomásul, hogy az intézet iránti érdeklődés fokozódik.

Német szociálisták a „Hangyá”-ról. A német revizós szociálisták kitűnően szerkesztett folyóirata, a Sozialistische Monatshefte, legutóbbi számában ismerteti a Hangyát. Elmondja, hogy a szerény kezdetet minő gyors és dicséretes fejlődés követte. Számadatokkal bizonyítja a felvirágzás fokát s megjegyzi, hogy dacára az éles küzdelemnek, melyet a kereskedőkkel vívnia kellett, ma a fogyasztási szövetkezeti mozgalom egyik fő támasza a „Hangya”. A német revizós szociálisták felvilágosodott és pártatlan irányát jelzi az, hogy közlönyük a polgári társadalom szövetkezeti intézményeinek sikerét és működését tárgyilagosan méltatja.

Szőlőmegmunkáló gépek és eszközök bemutatása Palermóban. III. Viktor Emanuel olasz király rendelkezése az olasz földmivélsügyi miniszterium, karöltve az ipari és kereskedelemügyi miniszteriumokkal az év őszén szőlőmegmunkáló gép- és eszközbemutatást rendez Palermóban. E verseny internacionális jellegű, tehát részt vehet azon minden nemzetbeli gépgyáros. A miniszteriumok határozatai a következők: Első díj oklevél és 10,000 líra, továbbá megvásárlásra két díjat nyert gépek. II. díj aranyérem és 3000 líra. A bejelentéseket ez év augusztus hó 15-ig kell megtenni (Direzione generale dell' agricoltura Roma, ahol egyszersmind részletes felvilágosítást adnak minden érdeklődőnek). A bejelentett gépek pedig október hó 10-ig beállítandók a szicíliai gazdaszövetségénél (Pressola sede della Società di acclimazione ed agricoltura Siciliana).

A vetések állása a külföldön. A m. kir. földmivélsügyi miniszterhez a cs. és kir. konzulátusoktól beérkezett jelentések alapján: **Románia.** A foksáni cs. és kir. alkonzul jelenti, hogy az ősi és tavaszi vetések fejlődése kielégítő, mindazonáltal esőzések és enyhe időnek általában szükségét érzi a növényzet. — **Szerbia.** A sabaczi cs. és kir. konzulátusi ügynökség jelenti, hogy az ősi vetések általában kielégítően gyarapodnak; még a késői őszi és annyira javultak, hogy most már remélni lehet jó fejlődésüket. A tavasziakkal megkéstek, alig láthatni egyenletesen kelt és bokrosodásnak indult vetéseket. A tengeri vetése folyamatban van. A belgrádi cs. és kir. konzul jelenti, hogy a mivélés alá vont területek nagyobbodtak, különösen a kender, dohány és cukorrépa területe nyert kiterjedésben, valamint a többi őszi és tavasziak területe is. Az őszi fejlődésének kedvez az időjárás és amennyiben a további fejlődés is megfelelő leend,

kielégítő termésre van kilátás. A tavasziak vetése még folyik, de csakis a hegyvidékeken, másutt már befejeztetett; a tengeri háromnegyedrészben már kész, a kender szépen kikelt és a cukorrépa is kifogástalanul kél. A rét és legelő jól indult, ugyszintén a szőlő és gyümölcs. A gyümölcsfák virágzását általában dicsérik. — **Németalföld.** Az amsterdami cs. és kir. konzuli hivatal jelentése szerint az ősi gabonavetések közül azok, amelyek korábban lettek elvetve és még őszi megerősödhetek, a téli időjárást baj nélkül állották ki. A gyengébb vetésekből helyenkint kiszántások voltak szükségesek, leginkább a repce- és köményvetésekben. Kiszántották továbbá a buzavetésnek 20 százalékát északi Groningenben és 10 százalékát déli Hollandban. A buzavetések általában meglehetősen, Frieslandban igen jól, Groningenben jól, Betuwe és Eszaki-Hollandban mérsékelten állanak. Az árpa Frieslandban, Utrechtben és Groningenben jól, Seeland és Észak-Brabant nyugati részében mérsékelten áll. A rozs korai vetései általában jól, helyenként igen jól, a késői vetések ellenben mindenütt csak mérsékelten állanak. **Keletindia.** A bombayi cs. és kir. konzul jelenti, hogy az aratás és cséplési munka folyamatban van; az eredmény — amint az előrelátható volt — rendkívül különböző. A késői terményekre eső volt s ezek fejlődése némileg javult. A szántási és vetési munkálatok szórványosan megkezdődtek.

Apró hírek. Az **Első Temesvári Gözkezesítővel** Ambrózy Gyula báró elnöklete alatt most tartott igazgatósági ülést. Pálmai Emil igazgató beszámolt a szövetkezet a legutóbbi évi működéséről és egyben bejelentette, hogy a szövetkezet által a múlt évben hétezer koronáért vásárolt gözaltalajke egymaga nyolcezer koronát jövedelmezett és ebben az évben még többet fog jövedelmezni. Az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évben a szövetkezeti tagoknak tizenhat koronáért fogja a kataszteri holdat felszántani és egyben kilátásba helyezte, hogy a jövő évben a szántásokat a szövetkezeti tagok földjein díjtalanul fogja végezni, továbbá, hogy a folyó évi nyereségből 32,000 korona tölésztésre fordítassék. Megállapították mindkét eke munka, illetőleg ez évi szántási sorrendjét. Végül több folyó ügy letárgyalása után megállapították, hogy a közgyűlést folyó év június hó 6-án a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület hivatalos helyiségében tartják meg.

Kenderkikészítő központ Biharban. A földmivélsügyi miniszter körrendeletet intézett azokhoz a vármegyékhez, melyekben a kendertermelés fokozottabb kiterjesztése indokolt, hogy az érdekeltség bevonásával jelöljék meg a kenderkikészítő központokat. Bihar vármegyében az érdekeltek Baranyay András elnöklete alatt most tartottak értekezletet, melyen a miniszter által kilátásba helyezett államsegélyt köszönettel vették tudomásul s a belényesi, berettyóújfalusi és mezőkeresztési járásokban huszonegy községet jelöltek ki, hol mesterséges kenderáztatók felállíthatók.

Forgalmi hírek. Nyers kenderkőrö-kiüldemények fuvardíjkezdésménye. Az arad-csanádi egyesült vasutak vonalain kocsirakományokban szállítás alá kerülő nyers kenderkőrö-kiüldemények után, ha ezek nevezett vasut vonalain legalább 31 kilométert befutnak, 60 kilométer távolsáig 2, 61—100 km.-ig 4, 101—150 km.-ig 6, 151 kilométeren túl pedig 8 fillérrel rövidített I. kivételes díjszabás díjtételei alkalmazatnak rovatolás útján. Megjegyezzük emellett, hogy az I. kivételes díjszabás is a normális díjszabásszerű fuvardíjjal szemben mintegy 20—30%-os díjmérséklésnek felel meg és így a jelzett mérséklések nevezett vasut további áldozatkészségéről tanuskodnak.

Gyors- és teherárúkiüldemények rakodása és szállítása. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a nyári menetrend életbeléptetése alkalmával a teherárú szállítására nézve is összeállítja azon vonatokat, melyekkel a vonalain feladásra kerülő különböző árú elszállítandók. Ezen kijelölt vonatok a legnagyobb gonddal és körültekintéssel állítatnak össze és különösen figyelembe veszik úgy az elágazási, mint a határállomások csatlakozásait. Ezen „utmutatás”-nak nevezett menetrend mellett utasításokat, rendeleteket bocsát ki az igazgatóság az összes állomásoknak, melyek a romlandó árú továbbítására és egyéb dolgokra vonatkoznak. Így: a tejszállító ismételt panasza folytán újólág figyelmeztetnek az összes állomások, hogy a tejszállításra kijelölt gyűjtőkocsikba élő baromfi-kiüldeményeket ne rakjanak, a tejeskannákat pedig, úgy telt, mint üres

Oroszországból érkező hírek szerint egyes kormányzóságokat kivéve általában kedvezően itélik meg a helyzetet. Angliában, Franciaországban, valamint Belgiumban a melegebb idő sokat segített és az ottani viszonyokat elég jónak tekintik. Északamerikában is jók a terméskilátások.

Ami a piaci viszonyokat illeti, az árak az időjárás-hoz képest alakultak. Az árutulajdonosok nem igen bíznak az árak állandóságában. A készletek a világpiacon csekélyek, csökkentek az amerikai piacokon is konstálható, hogy az Európa felé uszó mennyiségek is hétről-hétre kevesbednek. Valószínűnek tartják, hogy az európai fogyasztás részéről közvetlen az aratás előtt nagyobb kereslet fog nyilvánulni.

Kifejezésre jut azon vélemény is, hogy az új aratásig esetleg megnyilvánuló fogyasztási szükséglet és az ezzel kapcsolatos élénkebb kereslet rugója nem a tényleges sürgősebb kielégítésre váró fogyasztásban, hanem abban fog kifejezésre jutni, hogy a kereskedők, illetve a malmok a várható terméskilátásokra való tekintettel minő álláspontot fognak elfoglalni a beszerzések tekintetében. Igyekeznek-e a készleteiket képező régi árun mielőbb tudni vagy pedig a terméskilátások esetleges mielőbbi tudásával gondoskodásukat arra irányítják-e, hogy minden eshetőségre készen el legyenek látva.

Ebből látható, hogy az árak alakulása leginkább a további időjárási viszonyoktól függ. Angliából érkező hírek szerint az elmúlt héten a hangulat lanyha volt és erősen redukált árak jutottak kifejezésre.

Franciaországban az üzletmenet elég élénk volt, az irányzat mindazonáltal lanyha.

Németországban szilárdabb árjegyzések jutottak érvényre. Oroszországban emelkedett a buzaexport, a többi árucikkben csökken a kivitel. Ami a magyar és osztrák piacokat illeti, az üzletviszonyok igen vontatottak, a készletek csökkentek, a malmok teljes két hétre beszüntették üzemüket.

Az egyes gabonaművekről s azoknak áraiban végben-ment változásokról napi jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonaföldszéről.

1908 május 26.

Az időjárás éppen nem kielégítő. A szórványosan előfordult esők a jövő termés iránti aggodalmakat nem csillapította. Ugy a készára, mint határidőüzlet élénkség mellett is áremelkedéssel folyt le. 5000 q forgalom csekély kínálat és 30-40 fillér emelkedést jegyzünk fel.

Rozs hasonlóan emelkedett és miután készletek csekélyek, 20-40 K. árat szívesen engedélyeznek Budapest paritásában.

Árpa változatlan, 1370 K.-át fizettek a főváros fuvarviszonylatában.

Tengeri emelkedő, 10-20 fillérral drágábban elkelt körülbelül 10.000 q Budapestben.

Tiszavidéki állomásokon 12:40-12:50 K. jegyezhető. Zab csendes, változatlan, árak Budapest 14:60-15:20 korona.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 78:3 k. 23 K. 75 f., 200 mm. 77 k. 23 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 23 K. 50 f., 1100 mm. 76 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 75:7 k. 23 K. 70 f., 500 mm. 75:2 k. 23 K. 30 f. Hartai: 170 mm. 77:5 k. 23 K. 20 f., 470 mm. 77:5 23 K. 30 f. Bácskai: 400 mm. 73 k. 23 K. 50 f. Dunavidéki: 200 mm. 77:4 k. 23 K. 20 f. Rozs: 150 mm. 20 K. — f. kpf. Zab: 100 mm. 14 K. 90 f., 100 mm. 14 K. 85 f., 200 mm. 14 K. 90 f., 200 mm. 14 K. 50 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza májusra	23:08 K.
" októberre	20:70 "
Rozs májusra	20:40 "
" októberre	18:— "
Zab májusra	14:20 "
" októberre	13:08 "
Tengeri májusra	13:28 "
" júliusra	13:40 "
Répeze augusztusra	36:— "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. május hó 26-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 114 szekér réti széna, 14 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 13 szekér alomszalma, 1 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 22 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 100 zsák szecska. A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 600-840, muhar 870-900, zsupszalma 660-700, alomszalma 440-500, takarmányszalma 500-500, — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500-540, zabosbukkony 740-780, lőhere —, zöld luczerna 720-800, köles —, sarju —, szalmaszecska 800-800. Összes kocsiszám 174. Összes súly 208,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a forgalom változatlan volt és a szeszárak gyéresebb kereslet mellett a multheti zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomított szesz adózva 162:50-163 K., adózatlanul 63:50-64 K.

Élesztőszesz adózva 161:50 K., adózatlanul 62:00 K. nagyban azonnali és későbbi szállításra.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 54 korona kötésre és 54-54:50 K. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 59 K. volt ajánlva azonnali és 60 K. július-aug. szállításra változatlan élénk vételkedv mellett.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 59:50-60:50 K. Bécsben kontingens nyersszesz szilárd irányzat mellett — K. kelt el.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	59:50-60:50	
Finomított szesz adózva	162:50-163	
" adózatlan	63:50-64	
Élesztőszesz adózva	161-161:50	
" adózatlan	62-62:50	
Nyersszesz adózva	161-161:50	
Denaturált szesz	54-55	

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az elmúlt héten a lisztüzlet igen csendes lefolyású volt. Eladások alig történtek. A malmok a jelenlegi üzlettelenségből kifolyólag előállító készletszaporulatot úgy kívánják ellensúlyozni, hogy üzemüket két héten át teljesen szüneteltetik. Az árak 40 fillérral csökkentek, sőt nagyobb vételeknél további ármérséklés is könnyű szerrel keresztülvihető lett volna. Rendelkezők kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 87,788 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	33:60	33:20	32:80	32:20	31:80	31:40	30:80	29:40
	71/2	79/4	8					
	27-	23:80	13:60					

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	33:20	32:60	31:60	30:40	30-	29:20	27:60

A korpauzlet irányzata szilárdult, az utóbbi napokban uralkodott szárazságra való tekintettel. A készlet prompt árban az üzemkorlátozás folytán erősen megcsappant. Őszi áru beszerzése iránt gazdáink élénk érdeklődést tanúsítottak.

Heti korpaforgalom 17,357 q. volt.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. május-júniusi száll.	12:20-12:10
Goromba " " " "	12:40-12:30
Finom korpa 1908. júl.-aug. szállításra	11:50-11:40
Goromba " " " "	11:80-11:70
Finom korpa 1908. szept.-decz. száll.	10:75-10:70
Goromba " 1908. " " " "	10:90-10:80
Rozskorpa " " " "	12:20-12-
Árpada és árpadercze " " " "	12-11:80
Malomkonkoly " " " "	11:80-11:60
Budapesti gyári repcepegőgácsa " " " "	13:90-13:70
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony	10:80-10:60
Száritott moslék zsák nélkül	14-13:90
Malátacsira " " " "	12:20-12-
Száritott répaszelet, " " ab állomások	13-12:80
Szörplé 48-50% czukortart. hordó nélkül	
ab czukorgyár " " " "	10:20-10:10

Bécsi szarvasmarhavásár.

1908 május hó 25.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hízott marhában felhajtás — 3289	Hízott marha — 3289
Csontozni való marhában felhajtás — 547	Legelőmarha (Wiedev.) —
Összesen — 3836	Csontozni való — 547
Eladatlan maradt — 40	Összesen — 3836
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi — 2051	Őkör — 2626
Galicz. s bukovinai — 613	Bika — 671
Osztrák tartományokból — 1172	Tehén — 481
Összesen — 3836	Bivaly — 58

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	74-80-86	66-72	52-64
Galicziai hízott ökör	78-86-83-90	72-76	68-71
Tarka hízott ökör	84-92-93-97	74-83	66-72
Bikák	58-70-72-76		
Hízott tehén	56-76		
Legelőmarha			
Kisgazd. hízó ökör	52-64		
Bivaly	44-52		
Boszniai marha			

Irányzat: élénk, prima minőségű ökör 1 K., közép 2-3 K., harmadrendű 3-4 koronával drágább. Bika 2-3 K., csontos marha 1-2 koronával drágább.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	—	—	—	—
Óreg közép	300-400	—	—	—
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly	130-132	—	—
" közép	251-320 kg.	132-134	—	—
Fiatál könnyű	250 kg.-ig	136-140	—	—
" közép	251-300 kg.-ig	—	—	—
Szériai nehéz	260 kg. felüli	—	—	—
" közép	240-260 kg.	—	—	—
" könnyű	240 kg. terjedő súlyban	—	—	—

Irányzat: kissé kellemesebb.

Szerkesztői üzenetek.

K. B. Exportra tengerisutkát nem őrlenek. Lehet őrleni ezt a Hofherr és Schrantz gépgyár által készített csutkaórlóval, illetve csövestengeri-darálóval, de meghajtására kell egy 6 lóerős gőzgép. Tengeriszártépek, melyeket 2 lóerős gázmotorral hajtani lehet, léteznek ugyan, de munkateljesítésük oly kevés, hogy kérdés, hogy a 2 lóerőre szükséges gáz ára nem lesz-e aránytalanul nagy a nyert tépett szár értékehez viszonyítva. Tépett tengeriszárt valamelyik közeli gazdaságból kaphat. Tessék a megyebeli gazdasági egyesületnél tudakozódni. A tépett tengeriszár nem pótolja a szénát. t. S. P.

B. A. Tóalmás. Diszkacsák beszerezhetők a budapesti állatkertben és a Segesvári Baromfitenyésztő Egyesületnél. Ezen kedves, gyönyörű színű, díszes állatok minden baj nélkül ráereszthetők a halastóra épp úgy, mint a nagyobb hatyuk is. E kétféle diszmadár minden fő szépségét csak emeli. Halászati és fácszántenyésztési szakmunkák kaphatók a „Patria” r.-t. könyvesboltjában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (bl.)

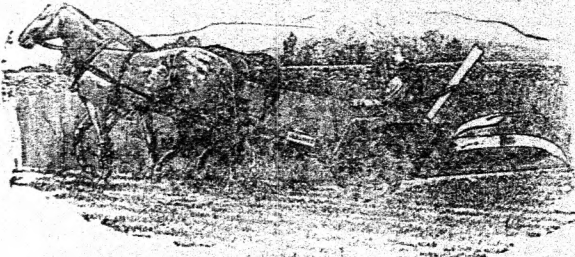

Meinl Gyula
Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávé behozatal
tēja behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyarországra minden helységébe.
Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

! Utólérhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

**Uj gabona-
aratógép
„Handy“**

Szénaforgatók — Lógerelyék

Uj fűkaszálo „Darling“ kedvence minden tulajdonos-
nak, szolidabb az amerikai „várt-
mányoknál.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Lovassy Ferencz régi jóhírnevű, többszörösen
kitüntetett feketebátori sertésenyészetéből
kiváló szép 1/4 éves szőke kondor mangalicza

tenyészsertések

vannak eladásra. Megkeresések a tulajdonos
avagy Szlávik Ede kasznárhoz intézendők.
Posta és távirida Feketebátor, pályaudvar. 661

Gazdák figyelmébe!

Van szerencsém tisztelt vevőim és gazdatársaim
becses tudomására hozni, hogy a 60 év óta fennálló
eredeti tisztavérű **berni** tehenészetemet békésmegyei
kamuti gazdaságomból somogy megyei **németladi** gazda-
ságomba áttettem, ahol ezentul is állandóan tiszta-
vérű **berni** bikák eladásra fel vannak állítva.

Ugyanott telivér és félvér ardenni ménék és mén-
csikók eladók. Posta és távirida: **Németlad.**

Gróf Hoyos Miksa.

577

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.

Régi szántásoknál gőzekre
különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsai-, spritzbogen-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sörgőnyezim: Pneumatik.
Arjegyzék kívánatra legyen és bér-
mentve.

Szmrecsányi László kassai királyi közjegyzőtől.

18387/1908. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

A szepesi püspökség és szepesi káptalan tulajdonát
képező Abauj-Torna vármegyében Kisida községben fekvő,
a kisidai 1. és 115. sz. tkvben foglalt erdő- és mezőgazda-
sági birtok, melyből:

szántóföld	---	---	173 kat. hold	280 négyszögöl
kert	---	---	6 „ „	1018 „
rét	---	---	45 „ „	36 „
legelő	---	---	2 „ „	50 „
erdő	---	---	780 „ „	---
adómentes	---	---	2 „ „	74 „

összesen --- 1008 kat. hold 1458 négyszögöl
melynek biróilag megállapított becsértéke: 440.964 K 3 f.

1908. évi június hó 15. napján délelőtt 10 órakor
alulirott kir. közjegyző hivatalos helyiségében nyilvános
árverésen eladatik. Kikiáltási ár a becsár, melyen alul a
birtok el nem adatik. Bánatpénz 44.096 kor. 40 fillér.

Bővebb felvilágosítást nyújt Görgey Jordán jószág-
igazgató Lőcsén és alulirott kir. közjegyző.

Kassán, 1908. évi május hó 12. napján.

Szmrecsányi László
kir. közjegyző.

646

**Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat**
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

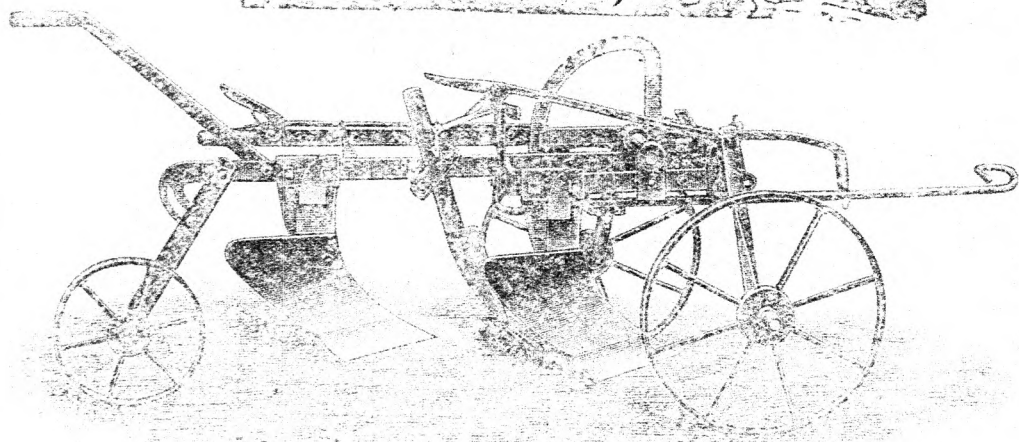
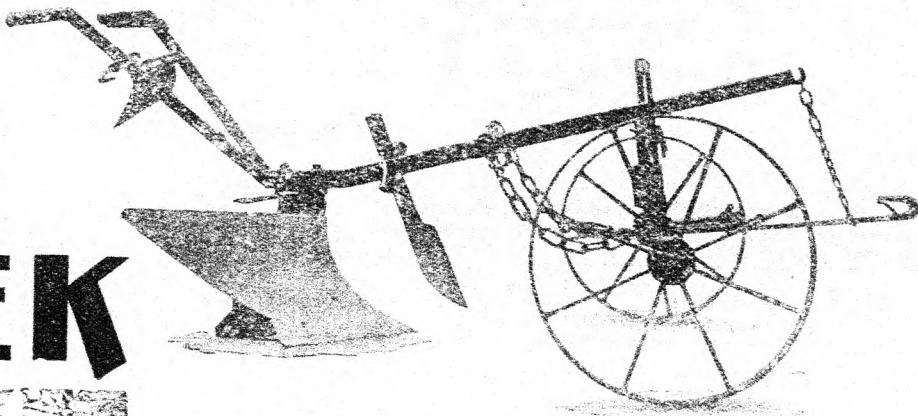
jutányosan és csinos
kivitelben készít

“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. "

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünő szerkezet
Kiváló aczélananyag
Kevés vonóerő
jellemzik a resiczai ::
talajművelő-eszközöket
 Árjegyzékkel, legolcsóbb árajánatokkal szívesen szolgálunk.
Szíveskedjék ekéinket vásárolni.
 Magyar gyártmány.

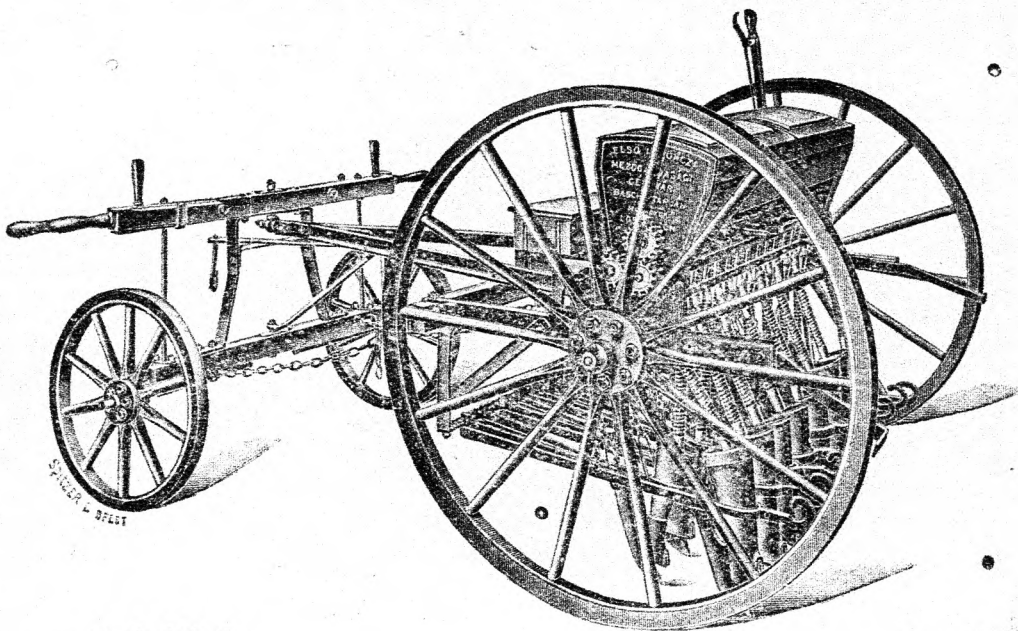
A legtökéletesebb
 tolokerekes vetőgép

„LOSONCZI DRILL”

a losonczyi mezőgazdasági
 gépgyár gyártmánya.

.....
 A losonczyi vetőgépek rövid idő
 alatt terjedtek el, mert tökéletes
 és tartós szerkezetük által min-
 den más gyártmányt felülmúlnak.

Magyar gyártmány.

.....
Benzinmotorok, ELEKTROLOKOMOBILOK, gőzlokomobilok,
szántási czélokra is alkalmas utimozdonyok, gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, „Millenium” fűkaszaló- és aratógépek,
„Western” köszörülőgépek, Manila kévekötozsineg, stb. stb.

A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1908. évi május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról			
vonat-szám	óra	nap	nap	vonat-szám	óra	nap	nap
102	1 00	k. ost.	Wien, Páris, Ostende, London	102	1 00	k. ost.	Wien, Páris, Ostende, London
148	5 35	szv.	Rákospalota-Ujpest	148	5 35	szv.	Rákospalota-Ujpest
122	5 45	szv.	Érsékújvár	122	5 45	szv.	Érsékújvár
712	5 50	szv.	Szeged, Szolnok	712	5 50	szv.	Szeged, Szolnok
152	6 00	szv.	Göd	152	6 00	szv.	Göd
4102	6 10	szv.	Esztergom	4102	6 10	szv.	Esztergom
6502	6 40	szv.	Lajosmizse	6502	6 40	szv.	Lajosmizse
150	6 45	szv.	Keoskemét	150	6 45	szv.	Keoskemét
1404	7 00	szv.	Rákospalota-Ujpest	1404	7 00	szv.	Rákospalota-Ujpest
104	7 55	szv.	Wien	104	7 55	szv.	Wien
154	8 00	szv.	Dunakeszi-Alag	154	8 00	szv.	Dunakeszi-Alag
712	8 30	szv.	Temesvár, Karánsebes, Bácsias	712	8 30	szv.	Temesvár, Karánsebes, Bácsias
124	8 45	szv.	Nagy-Maros	124	8 45	szv.	Nagy-Maros
1112	9 05	szv.	Pilliscsaba	1112	9 05	szv.	Pilliscsaba
116	9 20	szv.	Wien, Berlin	116	9 20	szv.	Wien, Berlin
156	9 35	szv.	Rákospalota-Ujpest	156	9 35	szv.	Rákospalota-Ujpest
708	9 40	szv.	Bukarest, Bácsias	708	9 40	szv.	Bukarest, Bácsias
508	11 15	szv.	Lajosmizse	508	11 15	szv.	Lajosmizse
133	11 35	szv.	Rákospalota-Ujpest	133	11 35	szv.	Rákospalota-Ujpest
170	11 55	szv.	Nagy-aros	170	11 55	szv.	Nagy-aros
170	11 55	szv.	Cegléd	170	11 55	szv.	Cegléd

Déltűn

vonat-szám	óra	nap	nap
8704	12 05	szv.	Cegléd, Szolnok
4104	12 10	szv.	Esztergom
160	12 15	szv.	Rákospalota-Ujpest
128	12 25	szv.	Nagy-maros
102	1 10	szv.	Dunakeszi-Alag
4114	1 30	szv.	Pilliscsaba
124	2 15	szv.	Rákospalota-Ujpest
4106	2 20	szv.	Esztergom
100	2 30	szv.	Wien, Páris
120	2 35	szv.	Gálánta
704	2 40	szv.	Bukarest, Bácsias
720	2 45	szv.	Cegléd
3704	2 50	szv.	Lajosmizse
184	3 10	szv.	Rákospalota-Ujpest
198	4 10	szv.	Rákospalota-Ujpest
130	4 20	szv.	Nagy-maros
716	4 30	szv.	Szeged
108	5 05	szv.	Wien
133	5 20	szv.	Nagy-Maros
124	5 40	szv.	Rákospalota-Ujpest
198	6 15	szv.	Páskány-Nána
124	6 25	szv.	Cegléd
722	6 30	szv.	Esztergom
418	6 40	szv.	Wien, Pozsony
1406	6 50	szv.	Wien
722	6 55	szv.	Cegléd, Szolnok
170	7 15	szv.	Dunakeszi-Alag
142	7 25	szv.	Vác
710	7 25	szv.	Cegléd
5006	7 40	szv.	Lajosmizse
710	8 05	szv.	Bukarest, Bácsias
132	8 10	szv.	Páskány-Nána
1110	8 30	szv.	Esztergom
172	8 45	szv.	Dunakeszi-Alag
148	9 20	szv.	Wien, Páris
118	10 00	szv.	Szeged, Bácsias, Bukarest
708	10 15	szv.	Rákospalota-Ujpest
172	10 30	szv.	Kiskunfélegyháza
140	11 10	szv.	Nagy-maros
902	11 20	kelet	Belgrád
702	11 30	kelet	Konstantinápoly
702	11 30	kelet	Konstantinápoly

- Vasár- és ünnepnapokon május 3-tól közlekedik.
- Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szeptember 13-ig közlekedik.
- Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szeptember 13-ig közlekedik.
- Pozsonyól Wenig csak június 1-től szeptember 31-ig közlekedik.
- Minden kedden, csütörtökön és vasárnapon közlekedik.
- Minden szerdán és szombaton közlekedik.

- Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szeptember 13-ig közlekedik.
- Ujvidéktől Belgrádig csak május 14-től közlekedik.
- Május havában csak Tüvisig közlekedik.
- Május havában csak Brassóig közlekedik.
- Csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
- Csak június 1-től közlekedik.
- Június 32-től szept. 14-ig közlekedik.

A vonatok indulása és érkezése Budapest—Józsefvárosra.

Indulás	Erkezés
334 7 00 szv. Pécel	319 5 55 szv. Gödöllő

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra			
vonat-szám	óra	nap	nap	vonat-szám	óra	nap	nap
613	4 40	szv.	Tápiószecső	701	12 50	k. ost.	Konstantinápoly
645	5 00	szv.	Máriareána	143	4 05	szv.	Bukarest
839	5 10	szv.	Arad, Nagyvárad	145	5 25	szv.	Rákospalota-Ujpest
309	5 30	szv.	Dobozon	721	5 30	szv.	Dunakeszi-Alag
1707	5 45	szv.	Berlin, Rutika	721	5 45	szv.	Cegléd
909	6 00	szv.	Hatvan	4101	5 50	szv.	Esztergom
807	6 05	szv.	Máramarossziget, Stanislau	139	6 00	szv.	Nagy-maros
17	6 10	szv.	Belgrád, Bosna	6505	6 10	szv.	Lajosmizse
11	6 25	szv.	Brassó, Arad	147	6 15	szv.	Rákospalota-Ujpest
405	6 35	szv.	Komárom	3701	6 20	szv.	Szolnok, Cegléd
1505	6 50	szv.	Wien, Triest	1407	6 35	szv.	Berlin, Zsolna
1911	6 55	szv.	Lemberg, Kassa, Máramarossziget	217	7 05	szv.	Páskány-Nána
913	7 10	szv.	Csorba, Kassa	709	7 15	szv.	Bukarest, Bácsias
507	7 20	szv.	Brassó, Kolozsvár	709	7 25	szv.	Cegléd
1307	7 25	szv.	Graz, Fehring	149	7 30	szv.	Rákospalota-Ujpest
311	7 40	szv.	Gödöllő	4103	7 40	szv.	Esztergom
501	7 50	szv.	Hatvan	117	7 45	szv.	Páris, Wien
1003	7 50	szv.	Bukarest, Brassó	0901	7 50	szv.	Keoskemét, Lajosmizse
1600	8 15	szv.	Roma, Fiume	151	7 55	szv.	Göd
509	8 30	szv.	Hecse	131	8 10	szv.	Nagy-maros
313	8 45	szv.	Csorba, Kassa	713	8 20	szv.	Kiskunfélegyháza
1007	9 05	szv.	Szolnok	123	8 45	szv.	Páskány-Nána
13	1 20	szv.	Hatvan	153	9 10	szv.	Dunakeszi-Alag
911	5 40	szv.	Fiume, Brod, Pécs	705	9 20	szv.	Berlin, Zsolna, Pozsony
307	9 10	szv.	Győr, Székesfehérvár	408	9 30	szv.	Esztergom
5	10 15	szv.	Sabadska	165	9 55	szv.	Rákospalota-Ujpest
27	10 35	szv.	Berlin, Rutika, Sopron, Győr	153	10 20	szv.	Rákospalota-Ujpest
			Triest, Nagy-Kanizsa	715	10 40	szv.	Szeged, Galánta
				119	10 55	szv.	

Déltűn

vonat-szám	óra	nap	nap
321	12 10	szv.	Gödöllő
005	12 15	szv.	Napoli, Nizza
609	12 25	szv.	Roma, Fiume
301	12 35	szv.	Tóváros, Arad, Budapest
7	12 50	szv.	Berlin, Rutika
401	1 00	szv.	Wien, Sopron
903	1 05	szv.	Szombathely
601	1 15	szv.	Lemberg
1	1 55	szv.	Wien, Pozsony
508	1 40	szv.	Wien
1901	1 50	szv.	Wien
501	1 55	szv.	Wien, Pozsony
301	2 10	szv.	Wien, Pozsony
315	3 10	szv.	Wien, Pozsony
21	4 10	szv.	Wien, Pozsony
323	4 50	szv.	Wien, Pozsony
15	6 30	szv.	Wien, Pozsony
506	6 40	szv.	Wien, Pozsony
907	6 55	szv.	Wien, Pozsony
325	6 55	szv.	Wien, Pozsony
3	7 05	szv.	Wien, Pozsony
305	7 10	szv.	Wien, Pozsony
606	7 25	szv.	Wien, Pozsony
407	8 00	szv.	Wien, Pozsony
1009	8 15	szv.	Wien, Pozsony
1705	8 20	szv.	Wien, Pozsony
333	8 30	szv.	Wien, Pozsony
23	8 25	szv.	Wien, Pozsony
1507	8 45	szv.	Wien, Pozsony
335	9 15	szv.	Wien, Pozsony
9	9 10	szv.	Wien, Pozsony
33	9 15	szv.	Wien, Pozsony
1901	9 25	szv.	Wien, Pozsony
503	9 40	szv.	Wien, Pozsony
403	9 55	szv.	Wien, Pozsony
905	10 00	szv.	Wien, Pozsony
813	10 10	szv.	Wien, Pozsony
503	10 20	szv.	Wien, Pozsony
547	10 35	szv.	Wien, Pozsony
25	10 50	szv.	Wien, Pozsony
327	10 55	szv.	Wien, Pozsony
317	11 20	szv.	Wien, Pozsony

- Csak vasár- és ünnepnapot köve 5 köznapon, továbbá minden kedden és pénteken közlekedik.
- Jul. 2-től szept. 18-ig közlekedik.
- Csak június 1-től közlekedik.
- Május havában csak Brassóig közlekedik.
- Belgrádtól csak május 4-től közlekedik.
- Vasár- és ünnepnapokon május 17-től bezárólag szeptember hó 13-ig közlekedik.
- Május hó-an csak Tüvistől közlekedik.

A vonatok indulása és érkezése Buda—Császárfürdő kitérő.

Indulás	Erkezés
4002 6 00 szv. Esztergom	4001 5 30 szv. Esztergom
4004 6 05 szv. Esztergom	4003 7 48 szv. Esztergom
4014 6 15 szv. Esztergom	4005 10 04 szv. Esztergom
4006 6 21 szv. Esztergom	4007 5 17 szv. Esztergom
4008 6 30 szv. Esztergom	4011 8 21 szv. Esztergom
410 6 52 szv. Esztergom	4009 9 31 szv. Esztergom
	4013 10 24 szv. Esztergom

Gu
guly
alka
szám
főint

3747.—II—
A s
desi osztá
év augusz
egyéb cik
május hó
mint az e
A t
egész men
Egy
részesülne
Felt
hirdetmény
Bud
676

Min
::
N

ÜZE
Ez
tud
gaz
tek
TAL
ket
tán
deit
tud
mód
alla
sert
sorr
letí
Jog
jogv
törv
Ar

Gulyabeli tenyészmарha.

Gróf Almásy Dénes ur sarkadi magyarfajta törzsgulyájából eladásra kerül tizenkettő drb tenyésztésre alkalmas **magyarfajta tehén** felfolyatott számfelletti állapotban.

Bővebb felvilágosítást nyújt Sarkadi uradalom főintézőse, Sarkad (Biharmegye).

679

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

3747.—II-1. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A sepsiszentgyörgyi m. kir. állami méntelep homoródi, sepsiszentgyörgyi, dési osztályainál elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1903. év augusztus hó 1-től 1909. év október hó végéig szükséges takarmány és egyéb cikkek biztosítására a fenti méntelep számvevő irodájában folyó év május hó 29-én d. e. 9 órakor írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni. A s-állítási feltételek ugy a sepsiszentgyörgyi méntelepparancsnokságnál, mint az egyes osztályoknál megtekinthetők. A takarmányszükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 méterházára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek előnyben részesülnek. Felhívatik az érdekeltek figyelmé a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára. Budapest, 1907. május 13.

678

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Minden termelőnek nélkülözhetetlen
a most megjelent

MEZŐGAZDÁK ÜZEMI ÚTMUTATÓJA

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapi üzleti életben folyt nosan előforduló szükséges tudnivalókról van szó. Czél szerű és hasznos segédkönyv, mely a gazdasági életben olyannyira megkívántató kereskedelmi ismeretek gyakorlati elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt.

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Miként értékesítsük terményeinket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereskedelmi szokványok. Erőtakarmánycikkek beszerzése körüli tudnivalók. Hogyan adjuk el borainkat? Elelmiszer-értékesítési módok. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lóvásárok, országos vásárok jegyzéke időszeri sorrendben. Vetőmagvak beszerzése, értékesítése. Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás. Fakeskedelmi rész. Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása. Haszonbérlet. A ba'esetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Ára bérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

Magrendelésnél kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni.

Magrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigigélt hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemet. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemi ellenőrzését.** Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmegzőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékecseléseket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókonyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, léglévetéssel, cementárnyakkal, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598
- 197 m. hold** plüssesbani vonalon, fővárostól 39 km.-re 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy szénvel, 5 szobás lakás ügyes, zárt verandával. 455
- 200 m. hold** sik fekvésű 1. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold disztertel, köves ut mentén. 7343
- 100 kat. hold** körszőlő 1. o. bécskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Feresztórtól 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 3651
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 kat. hold** Biharban a Tisza és vasut mentén, köves utal, egészben avagy csakis egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 808 kat. hold** Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Temesvár határában,** a várostól 2 kilométernyire, 211 m. b. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, szép kankorcsa-görzével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primesima klaszúra kerület talaj,** ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4601
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsaság 1/4 óra, vasútállomástól műuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőállományokkal. 4756
- 888 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477
- 1000 m. hold** Hort megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elengedő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320
- 2488 hold,** 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kőből épült épületekkel. 10 szobás kastéllyal, szeszgyár és finomító. Jó munkásszervező. Ára felszereléssel nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602
- 290 hold** Szilággy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénesztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold,** vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061
- 555 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilakkal és 40 h. dohányengedéllyel. Jókabban levő kelő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1335
- Emolatos kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K. 1198
- 513 m. h.** Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2 h. épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsővel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 284
- 2400 m. hold** sik fekvésű durántuli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas park.n. Három vasuti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 294
- 56 kat. hold** sik fekvésű, buzatermő szántó Temes megyében, vasútállomás mellett, épületek nélkül kat. holdanként 600 koronáért. 309

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-500 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 2016
- Kiseb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 2816
- 400-1000 h. birtok,** melynek nagyrésze vágható erdő. 2016
- 1000 holdig** esetbe fővárostól háztól, egy tulnyomóan erdőből álló, Hort, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas** birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, czukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok,** kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lak. házzal. 456
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 1214
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

370 hold jó trágyaerőben levő házilag kezelt birtok Hász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város- és állomástól. Elegendő számú jókabban levő épületekkel. Országot fogva bérbeadó. Felszerelés 314

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2520

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel. rét és legelővel. 496

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehénesztet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezen kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlelőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

mag-gabona-burgonya-lisztes-gyapju-

ZSÁK

behordási-kazal-repcze-rostaalj-waggon-

PONYVA

„HUNGÁRIA” kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kévekötozők. Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákszínek, lópokrócok.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.

Sürgönyezim: NAGELA BUDAPEST.

Vidéki telefon: 35-92.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczél: BUDAFOKON.

Értékesít beszállít, baromfi, vadfélék, tejterméket, tejfát, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉLY ÉLELMISZERT. Herdóber-értékesítő osztály. Égetett azzozók lok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindenemlék értékesítései ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Nincs többé búz!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. A Bonodor por vízeldek azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ

Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

ELADÓ LOVAK.

A mezőhegyesi állami ménésből beszerzett 2 drb.

7 éves tenyészkanca,

egyiknek hathetes kancaesikója van, 1000 koronáért eladó

Mendl Jakob és Henrik

földbirtokosoknál Balázsfalván (Alsóféhérmegye).

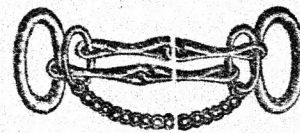
A legjobb KAPTÁRAK

Meister Testvérek kaptárgyárában

Budapest, VII., Dongó-u. 3-5.

Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgál a

MEISTER TESTVÉREK faurgyára.

Védelem a baleset ellen!

Nem törhet ki a többé, ha a szab. biztonsági záblá használjuk.

Ára 4-9 kor. na darabonként. Prospektusok ingyen.

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammersgasse 15.

Százalékos részesedés

mellett elválja hosszabb időn át elhanyagolt nagyobb birtok kezelését és teljes jövedelmező állapotba hozatalát kiváló képzettségű és intelligens 28 éves, nős, római kath. okleveles gazda. Addig, míg a birtok tiszta jövedelme 4%-ot meg nem halad, semminemű pénzbeli javadalmaszra (részesedésre) nem reflektál. — Megkereséseket „Percentage” jelleg alatt továbbít a kiadóhivatal.

Peronospora szőlőmoly, szőlőbionca és az összes kártékony rovarok ellen biztos védekezést nyújt az „Extrápor” kivonattal. Szőlő- és gyümölcskertekben egyaránt nélkülözhetetlen permetező szer. Hatása biztos. Eső nem mossa le! Orvosi idő- és munkamegtakarítás. Legjobb és legolcsóbb védekezés peronospora ellen. Nem por, hanem folyadék. 1 üveg használható utasítással 2. kor., 3 üveg 5 kor., 6 üveg 8 kor. Egy katasztrális hold szőlő permetezéséhez 3 üveg elegendő. Utánvétellel kapható Sándor M.-nál, Mohol (Bácska) és az „Agrikultura” mezőgazdákot ellátó részvénytársaságnál Budapest, V., Zoltán-utca 12.

DRÓT-KERITES

legolcsóbb az 1872. évben alapított

Stadler Mihály

BUDAPEST, VI., Váci-körút 41/A sz.

Árjegyzék díjmentes.

Megbízható! pontos! ki szolgálás!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A Boros-féle kutyaeledel a leghatásosabb és legolcsóbb tápszer sertések részére

BOROS SAMU szappan-, kutyaeledel-, huskorpá- és husdaragyár, ERZSÉBETFALVA, Soroksári-ut 59. szám. Telefon 26.

Keveset használt 6 HP. Hofherr és Schranz-féle

GŐZGÉP

és Magyar Gazdasági Gépgyári

CSEPLŐ

igen olcsón eladó. VARGA SÁNDOR, Bányavár, Posta Muraszerdahely, Zalamegye.

Most jelent meg!

A mezőgazdasági kémiai technológia alapelvei

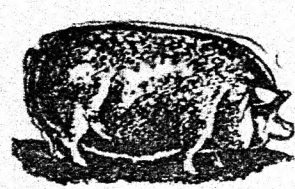
írta: KOSUTÁNY TAMÁS.

81 rajzzal. Ára 9 korona.

Tartalma: Keményítőgyártás. Burgonyakeményítő gyártás. Buzakeményítő-készítés. Tengerikeményítő-készítés. Rizskeményítő-készítés. Dextrin-gyártás. Glükózgyártás. Répacukorgyártás. Tejczukorgyártás. Az erjesztésen alapuló ipar. Borászat. Sörfőzés. Szeszgyártás. Szeszgyártás lisztes anyagokból. Csukortartalmu anyagok feldolgozása. Az erjesztés. A lepártás. Sajtott élesztőgyártás. Kenyérkészítés. Ecetgyártás. Olajgyártás és a zsírok feldolgozása. Szappangyártás. Tej- és tejtermékek készítése. A lefőlés. A vajkészítés. A vaj és zsírok pódlószerei. Sajtkészítés.

Megrendelhető a „PÁTRIA” részv.-társaság gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Sertéseiadások és vételek

URL REZSŐ

sertésbizonnyosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfőzde bérpalota.) Telefon: 97-05 Interurbán.

Budapest környékén körülbelül **100 hold Ia szántóföld**

különösen szőlőművelésre, részben házhelyekre is alkalmas, vasúti állomás közvetlen közelében, igen előnyös feltételek mellett eladók. Ajánlatokat „B. R.” címre a kiadóhivatal továbbít.

hogyan a val... éppen szükse... kellene tart... eltartható... kitűnő hatás... a „Nützliche... Árak: 1 egé... tárákban és... Egyedüli gyá... Főraktár: Tó

Erdélyi Ke... Társ

Fodor é

megbízások... jármos ök... sertések, ju... egyéb tenyész... nálati állatok... és azokat fele... gyorsan és j... rekt forrásb...

Czím: Erdélyi... Társaság Kol... egyház-utca... Telefo

Bony

friss fej... és tenyész... nyos áron kap... heten kedden... csütörtöki na... lók Kispesten... Telefon: 1... Levél- és st...

Flaschner

4743 tehenke... Bpest, Ferenc

Kiváló

nemes és je... Bonyhád... Simn

keresztés... 1/2-2 év

tenyész

elad

Fedezettetés... Yorkshires... Pusztá-Forna... 589

Elad

Cserecsznyót... dosan csomag... szállít Szabó... Apostag.

Az éppen a baj,

hogy a valódi gyógyszer akkor nincs kéznél, mikor éppen szükséges. Ezért a Thürpilt állandóan készletben kellene tartani. Nem romlik el a száraz helyen éveket eltartható, anélkül, hogy borjuverhasollesen elismert kitűnő hatásából veszítene. Kérje ingyen és bérmentve a „Nützliche Wiuke für Tierzüchter“ című brosurát. Árak: 1 egész adag K 2.50, fél adag K 1.35 gyógyszer-tárakban és állatorvosoknál. Övakodjunk az utánzatoktól! Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyészeti gyár Aachen. Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám.

Telefon 311. 424

Bonyhádi

friss fejős-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispeszt 1.

Levél- és sürgönyczím:

Flaschner Sándor

4743 tehénkereskedő

Bpest, Ferencz-körut 40.

Kiválóan csontos nemes és jövejtődésű Bonyhád-Simmenthali

kereszteséből eredő 1/2-2 éves

tenyész-bikák

eladók.

Fedeztetés kipróbálva.

Yorkshire tenyészet.

Paszta-Ferna, posta Csákvár.

589

Az intéző.

Eladás

Cseresznyét 5 kilós postakosár

dosan csomagolva, bérmentve

szállít Szabó Lajos kertészete

Apostag.

4097

Alkalmi zongoravétel
Bösendorfer Schweighofer Kern-Wirtl kiváló mesterek, egy Ártisa anyai 200 frúttól kezdve. Pianók 100 frt., új zongorák vagy pianók 250 frúttól kezdve, minden árban. Zongora-, csimbalmangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón elkészítve. **REMÉNYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-u. 58. 5472

Gödöllőn közvetlen a vasút és az ép. Anyas liget mellett a bérház eladó. Egyik ház 4 szob, hozzávaló összes melléképületek, parkirozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Ezer” jelleg alatt a kiadóhivatásban nyerhető.

Eladó 67 m. hold szántó és 3 m. hold rét prima talajjal, gazdasági épületekkel és kerttel, közel a városhoz, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas birtok, megfelelő áron most kapható: Gladitsch M. Óvár, Moson megye. 4098

Friss toрма kapható állandóan a tökéletes uradalomban, kilónként 42 fillérral. Egy 5 kg-os postacsomag bérmentes küldéssel 2 kor. 60 fill. Rendelések a „Tökterebes Uradalom”-hoz Tökterebes, (Zemplén megye) intézendők. 4099

Cseplőgarnitúra 8 HP, Clayworth gyártmány, kiténő karban, olcsón eladó Pajzs Gyula gazdaságban, Heves. 4100

Jutányosan eladók: egy benzinmotor, egy orosz tüzelő; mindegyik egy-egy 8 lóerejű cseplőgarnitúrával. Megtekinthető Törökzentmiklóson, Kanitzertől délben. Ugyanottan benzinhordók is eladk. Felvilágosítást ad azv. Kanitzer Gyuláné Debreczen, Jókai-utca 7. 3535

Uj cseplőtörvény. A gazda család közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátva dr. Vantós Gyula. 2-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25

Légenszáritott téli pórkőtt szalonna, oldalonként 35-55 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál Újszentannán (Árad megye). 4041

A kajmádi gazdaságban egy teljesen jó karban levő, 10 lóerejű, a magyar államvasutak gépgyárában készült szam-féltű cseplőgarnitúra **eladó.** Érdeklődők forduljanak az intézőséghez Kajmád, u. p. Tolna, vasútállomás Hídjá-paszta-Apáti. 4046

Kertészet kézikönyve.

Tüzetes utasítás a konyhakertészet, gyümölcsenyésztés és virág-mívelés körében. Irta Galgóczi Károly. 2 kor. 20 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Tejgazdaság. Kézikönyv gyász és tejszövetkezetek részére. Irta: Sierbán János és dr. Koerfer István. Vázonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tökmag. Sok éven át általánosan ismert sikeres nemzettel sített szürke Indiai Mammoth és vörös kínai kereszteléséből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, kilója 3 korona. Tarnai Bertalan földb. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni. 3616

Gőzkazánok, lokomobil és stabil gőzgépek kezeléséről. 659 kérdés és felelet. Irta Morva Rezső. 4 kor. 30 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Eladó prima paprika-köles mázsként 12 frt.-ért. Apcz-Zsántó vasuti állomáshoz szállítva vevő szájában utánvétellel, amíg készlet tart. Szurdokpusztai gazdaság Heves megye. 4047

Gőzcseplőgarnitúra, 6 ló, Hoffherr és Schrantz-féle, teljesen jó állapotban, 6 éves bérlet lefelé miatt eladó. Bővebbet a tulajdonosnál Kálmán Adolf Nagyalsóny (Veszprém megye). 4080

A Herrmann-féle gazdasági rendszer és tengeritermelési mód bemutatása. Irta: Gyártás József. 1-70 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25

Cseplőgép 800 mm. verőlemez, teljesen új, rendkívül jutányosan kapható Farkasnál Budapest, Felsőerdővár 12. Ugyanott 2 db jó karban levő hőleg-motor szivattyú is minden elfogadható ártért eladó. 4068

Könyv az egészséges állatok gondozásáról és a betegségek ápolásáról. 376 rajzzal. Irta: Monostori Károly. 5-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Arveresen vett 4 HP benzincsőli lokomobil és 22” cseplőgép egyet, továbbá egy 25” cseplőgép kettős, tisztítóval, szintén egyet, olcsón kapható Heisterl Budapest, Dávid-utca 15. A motor jelenleg műhelyt hajt és naponta üzemben megtekinthető. 4067

Szénát, szalmát bármely állomásra kapható másra szállítva elad Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 1/B. 4089

A legeltetési rendről.

A mezőgazdaságról és mezőrendésről szóló 1894. évi XII. t.-cz. rendelkezési alk. eső területeken. Az érdekelteket közzétesz a használatára. Ajánlja a m. kir. földművelésügyi miniszter 98191-1906. 01. 13105-1908. sz. rendelkezéssel. Irta: Dr. Pavlik Sándor. Ára 2 kor. 20 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Vadászfegyver. Több kiténő potom áron eladó. Közük Top-lewakuclu Lancaster 20 frt. Előtekő lakatszerkezettű modern Hammerles 35 frt. Orenszáru Búcsúfűlke 40 frt. Smederer Mannlicher 40 frt. több más jó puská. Radó Pál Egyetem-tér 5. Néhány Hammerles revolver, ismétlő pisztoly, régi kardok, kovás pisztolyok, flobert és czeplővő pisztoly és revolver. 4036

Amőzgazdasági tanulmányok és értékes tes. 79 rajzzal. Irta: Molnár István. Vázonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Automobil. 35 HP, 1 1/2 évig használatban volt, garantált, jó karban levő automobil eladó. Bővebbet: Szedenik Péter, Budapest, Váci-körut 57/a.

Spárga - termelés kézikönyve. Francia források és saját tapasztalatai nyomán Irta Légyády Károly. 45 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Telefon- és távirda-oszlopok tölgyfából 6 1/2, 8 és 10 méter hosszúak, valamint 2 1/2 m. hosszú faragott tölgyfa kerítés-oszlopok jutányos áron kaphatók. Bányász Mór és Fia cégnél Temesvár. 4038

LEGYEK konyhából, kamrából, mézszárazsékából, istállóból, vágóhidről biztosan elűzhetnek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL meszeljük. Legjobb már kora tavaszszal. - Egy kiló elegendő 25 □ méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető

FODOR FERENCZ NÉL Budapest, VIII., Kistalud-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kiténő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fűszár- és kaszatójsókhoz. Keltetőgépek rönkzetítésre. Keltetőgépek szabványosra Ausztriában és Magyarországon. - Egyszerű készítője G. Rük- Relsenberg 3. szám, bei Wien. - Ezen szakmában egyedül gyár. 601

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyáran, Győrütt.

A háztartási könyve. Különböző jobb étek kipróbált receptjeivel ellátva. Irta Szilassy Julika. Csinos kötésben 4 kor. 20 fillér előleges beküldése ellenében szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépell lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.

Précelt bezaszalmát és zabszalmát

szállít előrendül minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808

A háromfiának nevelése és járványos betegségeknek sikeres gyógyítása. Irta: Zsárolányi Márton Illa. Ára: 1.- K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Használt gőzeke eladó.

Üzemképes, legjobb állapotban. Megkeresések „Fowlerke 1905” jellegével Sikráy hirdetőjébe (Budapest, VI., Váci-körut 33.) kéretnek. 4109

Most jelent meg!

Andrásovich Géza: Házinyulenyésztés és értékesítés

harmadik, tetemesen bővített kiadása.

Számos művészi képpel és egy műmelléklettel. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

1000 holdas birtok

és pedig 600 szántó, 60 rét, 28 természetű, 10 belsőség, 130 legelő, 120 erdő, urilak, park, elegendő gazdasági épületek teljes felszerelés, természetl 250.000 írtért eladó. Közleleiből komoly, reális reflektánsnak

Österreicher Bernátnál Nagy-Kanizsán. 615g

A sertésvész gyógyítható!
Brummel Gyula állatorvos eljárása szerint. - Ezen szerzötöl éppen most jelent meg:
A SERTÉSVÉSZ GYÓGYÍTÁSA
gazdák, állatorvosok, sertéstenyésztők és hízalók használatára:
Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó bérház!
Budapestben (IX., Mester-u, 12. sz.) a Ferencz-körut közelében, 175 □ m. Vilamos megálló. Felvilágosítás ugyanott a háztulajdonos szolgái. - Ügynökök: Izárva.

Gyakorlati tejgazdaság. Kézi tejszövetkezetek számára. Irta: dr. Koerfer István és Sierbán János. 2-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Nedves falak gyökerező szárazzáttétel, istálló-mennyezetek

tökéletes páramentesítés, szab. „Kosmos” hornyolt aszfaltmennyezet

kitűnően bevált.

Felvilágosítást ad: Greif Antal mernök Budapest, VIII., Saléttom-utca 10. (Telefon).

Vétel

Szikfűvirág. Flor chamomillát minden mennyiségben veszek. Ugy a gyűjtés, valamint szárítás és árra nézve felvilágosítást adok. Det-sinyi Frigyes Budapest, Marokkó-utca 2. sz. 4020

Bérlet

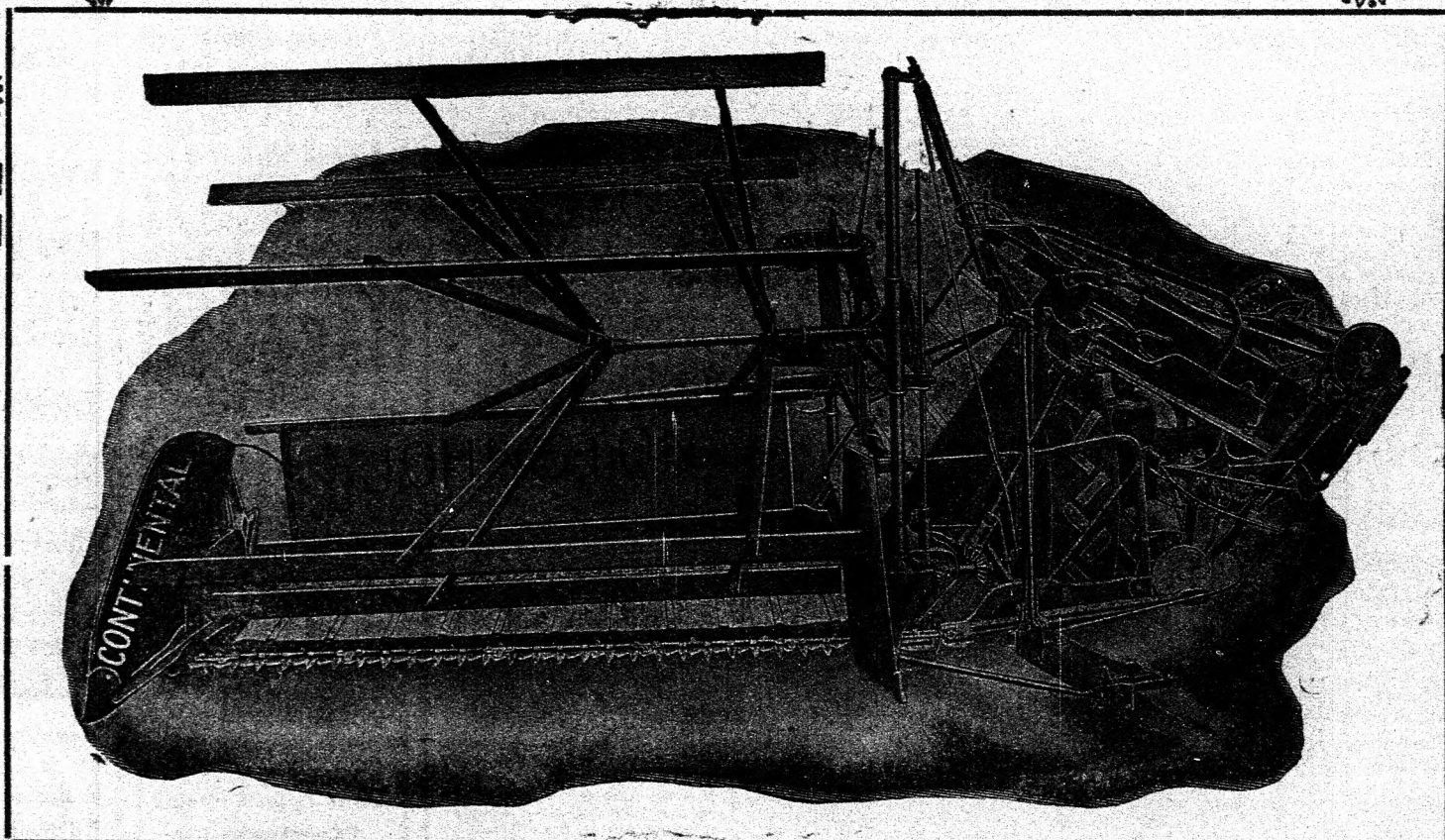
Vadászbérlet. 2650 holdnyi területen a vadászat egy vagy több évre augusztus 1-től bérbeadó. Bővebbet Klein Sándor Ruzs, posta Karánsebes. 4057

Kisebb bérlet tud, tejgazdasággal, urilakás és megfelelő gazd. épületekkel, beltérjes gazdálkodásra igen alkalmas. A bérlet nagy városokhoz közel, országút mellett van, vasúti állomás helyben. Czím a kiadóhivatásban. 4070

Őszi átvételre, lehetőleg sikk vidéken a dunántul, 250-300 holdas, jó vegyületű, televényben nem szegény, 40-50 hold jó minőségű réttel, bérletet keresek 12 évre, tisztességes 4 szobás lakás s elegendő gazdasági épületekkel, falu, vasútállomás közelében A tulajdonostól „Gazdasítst” jellegre ajánlatot kérek a kiadóba. 406

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kévekötő aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-

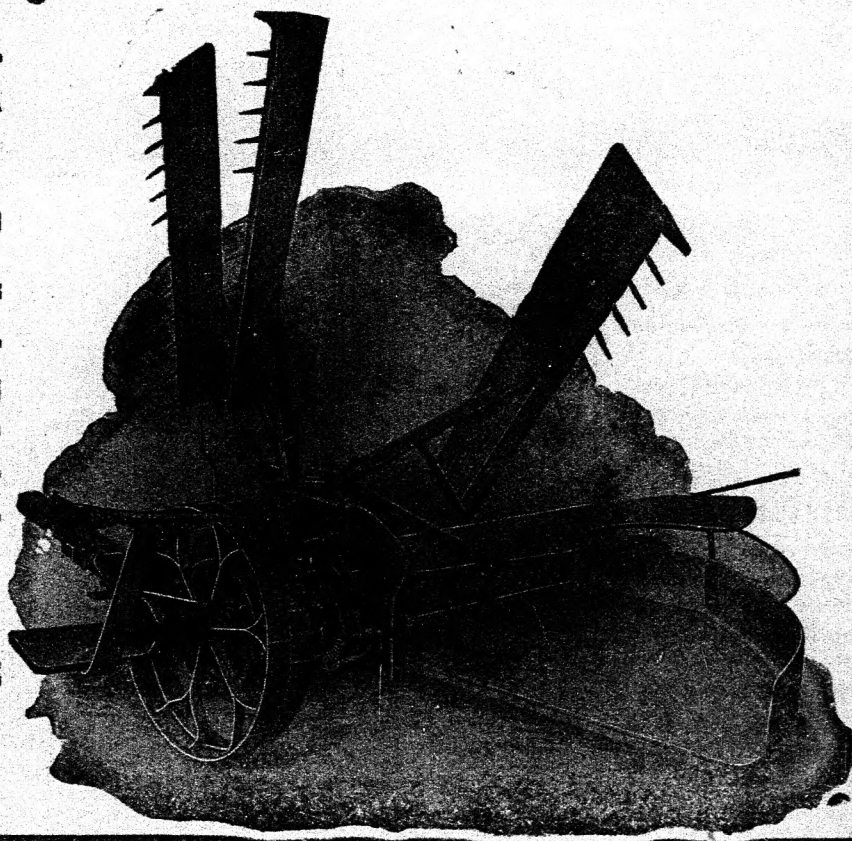
gépek a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A „JOHNSTON“ aratógépek dőlő gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1907-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; 1908-ra már eddig is beérkezett több mint ezer darabra szóló utánrendelés a „JOHNSTON“-gépre birtokosainak megelégedését minden dicséretnél meggyőzőbben bizonyítja :

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utcza 68. szám.

Hirdetési
minden sz
... den s
A legkise

Bető
birtok

Földbirtok

Díjmentes

A Magyar
és Egy
IX. Ullői-
birtokos
figyelmét

állást köz
hol gazdatis
zobb állások
gyezve.

Az állások
díjmentes
esetén az
gatonaga.

lásra meg
tot ajánl
az állások
szatalt és
súkra von
megküldi.

Tisztelettel
birtokos
kal, hogy
sok betölt
írni egy
közvetlen
igénybe
kedvelnek

A H. Szécsi
Országos

Betöltés

Segédtsz

György gróf
ságában. Pál
zetel végzett,
nek eleget tes
bíró egyének
latok Wójnar
báz. Szomoto
küldendők.

Iróki állás

Jakab
ecsegi gazda
nak néhány é
földművesisko
kik bizonyít
felszerelt, szj
tukat — mely
détnek — az U
ságnak Pusztá
megye küldjé
zés szerint.

Okányi állás

Jakab
földművesisko
tiszt keresztit
nyitványok. A
küldetnek. Sch
sága Okány k

Keresünk

ki a czukorgy
sal összekötő
felelő jártassá
és német nyel
megkövetelt
máslatokkal
azonnal bekü
gyári igazgat

Szerény

in
ságban állást
P.-Radványi
Cséffa (Bihar

Folyó

évi ju
belépés
talt gazdái ke
kérek következ
Jakab bérzar
Pozsonymegye

Segédtsz

tatis pár évi
irodal teendő
intézet vagy f
zetek előnye
tési igények m
latokhoz okm
léklendők, me
küldetnek. Cs
intéző, Somos

Nyári

kisegít
novem
Pályázhatnak
nagyon szorg
resztény egy
ellátás és kész
szerint. Czím
radvány.

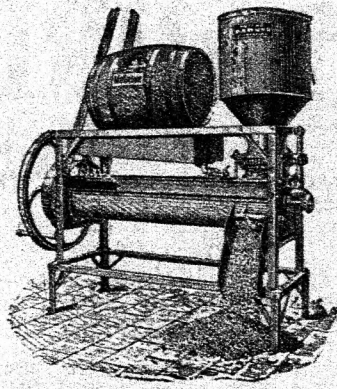
Majorgazda

dalomban (Bil
tápasztalt. nag
bosszabb idő
gazda. Az állá
tendő be. Aján
máslatokkal,
küldetnek, a t
czimzendők.

GŐZMIVELÉS.

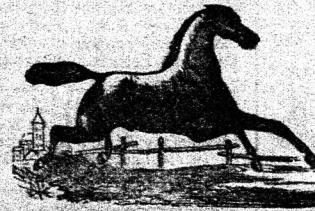
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; építgy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéremek, hogy ahánál szívesebben forduljanak.
gőszántást vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Vészen átment **80 darab 1/4 éves mangalicza tenyészkan és 80 darab 1/4 éves tenyész kocza** eladó a **lébeny-szt-miklósi uradalomban.**
Venni szándékozók forduljanak **az uradalmi felügyelőséghez, Lébeny-Szt-Miklós.** (Moson megye.)

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő!
Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő
Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket
kézi- vagy hajtóerőre berendezve!
3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.
AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
Melasz, szárított répaszelet, korpaifélék, „Agrikultura” org. trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.
Sürgönyözim: **OXYGEN.** Telefon: 90-43.

Eladó ménes.

Herczeg Sulkowski József Mária pankotai uradalma bérbeadatván, az uradalmi ménesbéli
4, 3, 2 és 1 éves csikók, továbbá igás és használati lovak
f. évi május 31-én délelőtt 9 órakor Pankotán (Arad megye) tartandó árverés útján eladatnak.
Az uradalmi jószágfelügyelőség.

Istállókbannélkülözhetetlen!
TIP-légy papír
Egy-egy légy papír 1000 legyet fog, mely nem dobandó el, de baromfi-nak kitűnő takarmány.
100 darab 4 korona.
DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Marokkói-u. 2.
A nevezett légy papírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.
Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Ménor.

MOTOROKHOZ

valamint közönséges gőzgépeknél is teljes biztonsággal használható legolcsóbb fűtőanyagot

NYERS KŐOLAJAT

szállítanak a Szelencei kőolajbányák Posta Muraszordahely, Zalamegye.

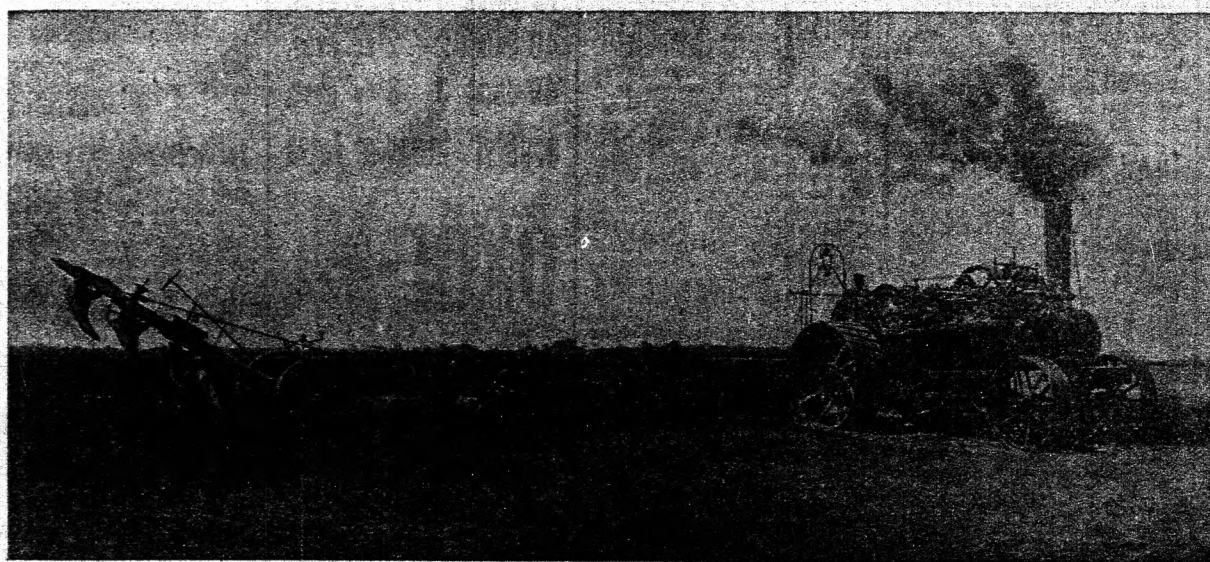

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.
Manilla zsinag kévekötegéphez.
Zsákok minden célra, kender-, len- és jutaszövetből.
Zsákkötő-zsinag és varró-spárga.
Szőlőtaposó-zsákok. Szőlőkötöző-fonalak.
Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden célra.
Kötélárak hosszú szálú bácskai kenderből.

Bellán Mátyás kender-, kötél- és sportáru közműlpar telepén **Dunacséb (Bácska).**

Arjegyzzék kívánatra ingyen küldetik.

Ökörszájkosarak erős kenderzsinórból kender géptömítés és fonásra, valamint kőc géptisztításra.
Kendertömők különféle minőségben.
Abraktarisznyák ritkán szöve kenderzsinagból, tömören szöve juta és kendervászonból.
Lóhálók, tennispálya bekerítő- és középhálók, halászhalók, tornakészletek, függőágyak stb. legelőnyösebben szerezhetők be:

Magyar gyártmányu kétgéprendszerü

Gőzekéket

a legtökéletesebb kivitelben készítik

GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.

Részletes leírással és ajánlattal szívesen szolgálunk.

AZ O

Az Országos

Egész évre 24

AZ O

Ülés

1908. június

„

„

„

„

az „Országos

igazgató-v

„Gazdasági

vég

1908. évi júni

órákor a „Kö

IX., Köztelek-

IV. re

(Tárgysoroz

mában.)

az „Országos

országos sörárpa

1908. évi jun

órákor a „Köz

Tárgyak:

1. Sörárpa

megállapítása.

2. Kőolaj

állapítása.

